

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سرشناسه : وحید قزوینی، محمد ظاهر بن حسین، ۱۰۱۵ - ۱۱۱۲ ق.

عنوان و نام پدیدآور : دیوان وحید قزوینی، قصاید و غزلات

مشخصات نشر : تهران: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۴

مشخصات ظاهري : ج:

شابک : 978-600-220-231-4؛ 978-600-220-233-8

وضعیت فهرستنويسي : فیبای مختصر

يادداشت : فهرستنويسي كامل اين اثر در نشاني: <http://opac.nlar.ir> قابل دسترسی است.

يادداشت : کتابنامه

يادداشت : نمایه

شناسه افزوده : صدرابی، رقیه، ۱۳۴۴

شماره کتابشناسی ملی : ۳۸۵۲۶۶

دیوان وحید قزوینی

(قصاید و غزلیات)

مجلد اول

سروده

میرزا محمد طاهر وحید قزوینی
(۱۱۱۲-۱۰۱۵ق)

تحقيق و تصحیح

دکتر رقیه صدرالایی

(عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی - واحد علوم و تحقیقات تهران)

کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی
تهران - ۱۳۹۴

دیوان وحید قزوینی

(قصاید و غزلیات)

مجلد اول

سروده

میرزا محمد طاهر وحید قزوینی
(۱۱۱۲-۱۰۱۵ق)

تحقيق و تصحیح

دکتر رقیه صدرآبی

(عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی - واحد علوم و تحقیقات تهران)

صفحة آرای: محمود خانی

شماره انتشار: ۴۱۲

ناظر فنی: نیکی ابوبیزاده

چاپ اول: ۱۳۹۴

شمارگان: ۵۰۰

بهای دوره: ۷۰۰۰۰ ریال

شابک ج: ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۰-۲۳۳-۸

انتشارات و توزیع:

میدان بهارستان، خیابان مجاهدین اسلام، نبش کوچه آجانلو،

ساختمان پلیس +۱۰، طبقه سوم، تلفن: ۳۳۵۴۸۱۴۷-۸

نشانی و سایت اینترنتی: www.lcal.ir

نشانی سایت اینترنتی: www.Ical.Ir

نشانی پست الکترونیکی: Pajooheshlib@yahoo.com

تمامی حقوق چاپ و نشر این اثر در انحصار کتابخانه، موزه

و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی است

بنام صورت آرای معانی

هر متنی که از ذخائر تراشی اسلام و ایران به زنجیره تحقیق و تصحیح می‌پیوندد، انتشار می‌باید و عرضه می‌شود، گویای منزلت متمایز ایرانیان و مسلمانان در گستره دانش و اندیشه پژوهی، و پیوندهنده سلسله حیات معنوی و فرهنگی آنها در درازنای تاریخ است. هرچه بیشتر، میراث مکتوب خود را عرضه کنیم، بهتر می‌توانیم امروز خود را با گذشته شکوهمند و شکوفای خود گره بزنیم و بلندای بینش و اندیشه‌مان را در منظر دید جهانیان قرار دهیم.

وحید قزوینی، دانشور، دولتمرد و سراینده نامور دوره صفوی است که کتاب او به نام تاریخ جهان‌آرای عباسی یکی از آثار معتبر و قابل توجه در تاریخ دوره صفوی است. یکی از وجوده شخصیتی وحید، شاعری اوست، و آزاد بلگرامی در تذكرة سرو آزاد او را در ایجاد مضامین تازه، بی‌مثل و نظیر دانسته است. منظومه‌های وحید به صورت پراکنده به چاپ رسیده، و اکنون به اهتمام خانم دکتر رقیه صدرایی، دیوان قصاید و غزلیات او در اختیار ادب پژوهان قرار گرفته است.

کتابخانه مجلس شورای اسلامی در انتشار دیوان‌های سراینده‌گان دوره صفوی اهتمام ورزیده، و نشر دیوان زلالی خوانساری، دیوان سنجر کاشانی، دیوان شاپور تهرانی، دیوان ظهوری ترشیزی و دیوان وحید قزوینی از جمله آن آثار است. احیای دواوین شاعران دوره صفوی و گورکانیان هند برای تبیین و تعیین مؤلفه‌ها و شاخضه‌های سبک هندی، از بایسته‌های تحقیق در حوزه زبان و ادب فارسی است.

کتابخانه، موزه و مرکز اسناد
مجلس شورای اسلامی

فهرست مطالب

مقدمه مصحح	.....
پنجاه و نه	.....
زندگی نامه و حید قزوینی	.....
پنجاه و نه	.....
خاندان وحید قزوینی	.....
شصت و هفت	.....
آثار وحید	.....
شصت و هشت	.....
آثار منثور	.....
شصت و نه	.....
۱. تاریخ جهان آرای عباسی (عباسنامه)	.....
شصت و نه	.....
۲. منشات	.....
هفتاد	.....
۳. اصول الخمسه (اصول الدین)	.....
هفتاد	.....
۴. رساله‌ای در علم حساب	.....
هفتاد	.....
۵. حاشیه‌ای بر تلخیص مقالات ارسسطو از ابن رشد	.....
هفتاد و یک	.....
۶. مرآت الاعجاز	.....
هفتاد و یک	.....
۷. ریاض التواریخ	.....
هفتاد و یک	.....
آثار منظوم وحید	.....
هفتاد و یک	.....
معرفی آثار منظوم وحید	.....
هفتاد و سه	.....
۱. خلوت راز	.....
هفتاد و سه	.....
۲. ناز و نیاز	.....
هفتاد و سه	.....
۳. مثنوی عاشق و معشوق	.....
هفتاد و سه	.....
۴. فتح نامه قندهار	.....
هفتاد و چهار	.....

۵. مثنوی آلات جنگ	هفتاد و چهار
۶. مثنوی در تعریف نرد	هفتاد و پنج
۷. مثنوی در وصف همایون پتّه اشرف	هفتاد و پنج
۸. مثنوی در تعریف عمارت شاهی	هفتاد و پنج
۹. گلزار عبّاسی	هفتاد و پنج
۱۰. ساقی نامه	هفتاد و شش
۱۱. مثنوی ساغر سرشار	هفتاد و شش
۱۲. مثنوی بی نام	هفتاد و شش
۱۳. مثنوی در وصف طنبور	هفتاد و هفت
۱۴. دیوان میرزا محمد طاهر وحید	هفتاد و هفت
سبک شعری وحید	هفتاد و هشت
ویژگی‌های سبکی شعر وحید	نود و سه
ویژگی‌های بیانی شعر وحید	نود و هشت
تصاویر پارادوکسی	یکصد و پنج
معرفی نسخه‌های مورد استفاده	یکصد و دوازده
شیوه تصحیح و نشانه‌ها	یکصد و بیست و سه

قصاید

۱	.....
۳۱	۱. خداوندا دلی ده پر ز گوهر چون دل دریا.....
۳۲	۲. شمارم گر گل مازندران را.....
۳۳	۳. ایام دگر چند پی عیش دکان را.....
۳۴	۴. نیلگون پوشید باز ابر دی ماهی هوا.....
۳۶	۵. ای که نداری خبر از ره ملک فنا.....
۳۹	۶. پیش ما دست تهی از پادشاهی بهتر است.....
۴۲	۷. خوردن دل، دیده ام تا باز شد، کار من است.....
۴۳	۸. غلغل شور ملک در چرخ از گفتار است.....
۴۵	۹. آمد بهار و خاک ز گلهای معطر است.....
۴۷	۱۰. نوبهار آمد که جنت از زمین سر برکند.....
۴۸	۱۱. گل مازندران شمار ندارد.....
۵۰	۱۲. چه آتش است که از لاله برفوخت بهار.....

فهرست مطالب

نه

۲۵. شد بهار و باز از نوکرد عالم را جوان.....	۵۳
۲۶. جهان را چون ز خود بیرون روی دارالامان بین.....	۵۵
۲۷. عقل را دانی چه باشد دختر رز؟ شوهری.....	۵۸
۲۸. تذرو چمن را بود پر شکوفه.....	۶۰
۲۹. قد و رخ و چشم و خطّ جانان.....	۶۴
۳۰. به آب‌توبه ز می‌شسته‌ام چو کام و زیان.....	۶۶
۳۱. باز شوخ ماهروی روزه آمد چون پری.....	۶۸
۳۲. چون زلیخا روزگار پیر از نو شد جوان.....	۷۱
۳۳. برو من می‌آید از کهنسار ابر آسمان پهنا.....	۷۲

غزلیات ۹۳

۱. کرامت کن عیاری یارب این ناقص عیاران را.....	۹۵
۲. این ابرها کز بهر ما گسترده‌اند این بالها.....	۹۵
۳. غم جان و غم ایمان غم سر نیست مرا.....	۹۵
۴. صبح از دنبال شام من نماید چرا.....	۹۶
۵. سینه از درد پر از لخت جگر نیست مرا.....	۹۶
۶. چون اسیر تو خبردار نماید خود را.....	۹۷
۷. ای که در مستی حديث عشق می‌پرسی ز ما.....	۹۷
۸. بهسوی ما بله مستی بود آن شوخ پر فن را.....	۹۷
۹. شکستن پر کند از ناله چون کهنسار عاشق را.....	۹۸
۱۰. از رشك سوختن جگر اهل راز را.....	۹۸
۱۱. یک روش باشد متاع فقر و دولت پیش ما.....	۹۸
۱۲. طرف بریستن بسی مشکل بود از کار ما.....	۹۹
۱۳. نصیبیم بار دیگر کرد وصل یار موزون را.....	۹۹
۱۴. رخ نهفت امروز از ما یار بپروای ما.....	۹۹
۱۵. درد درمانی نماید مردم غماز را.....	۱۰۰
۱۶. کجا هر دل توفند گشت حامل سر قرآن را.....	۱۰۰
۱۷. چو بگدازد کند از جوش خود در کوره شیونها ..	۱۰۰
۱۸. چو موم مهر همیان صاحب نام و نشان گردد.....	۱۰۱
۱۹. بله حاجت نباشد جانب کویش دل ما را.....	۱۰۱
۲۰. گشت خوی نرم جانان باعث تسخیر ما.....	۱۰۱
۲۱. ستون آسمان دانیم ما یارن مفرد را.....	۱۰۲
۲۲. گر بگویم قصه شیرین دهان خویش را.....	۱۰۲

۷۸. تا گرم ز شوق طلبت گشته سر ما ۱۱۶
 ۷۹. تلاش شوق از بس می پستند کار مشکل را ۱۱۷
 ۸۰. نماید عینک چشم تماثا شوق حایل را ۱۱۷
 ۸۱. دور از آینین دینداری بود آداب ما ۱۱۷
 ۸۲. خموشی گر چه غارت کرده افغان غریبان را ۱۱۷
 ۸۳. نمی گیرم چو خار از بی دماغی بوی نسرین را ۱۱۸
 ۸۴. ز بس دارد دل شوریده پاس آشنایی را ۱۱۸
 ۸۵. می خرد می قسمتی ارتیخ او خون مرا ۱۱۸
 ۸۶. تکیه بر باد است چون گرد از پریشانی مرا ۱۱۸
 ۸۷. از فنای تن چه نقصان حان درد آسود را ۱۱۹
 ۸۸. نمی دانند مرغان قفس پرواز عقا را ۱۱۹
 ۸۹. نو بهار حسن او دارد عجب نیرنگ ها ۱۱۹
 ۹۰. سری داریم بی سامان دلی داریم بی پروا ۱۱۹
 ۹۱. خوش نما رفتنی ز بزم ما از آن خوش تر بیا ۱۲۰
 ۹۲. خوش آن ساعت که با معموق بود همنشین تنها ۱۲۰
 ۹۳. نیست از افسرده گی لطفی به من یار مرا ۱۲۰
 ۹۴. از سختی دل تو بود گریه کار ما ۱۲۰
 ۹۵. خواب مرگم کی شود با چشم گریان آشنا ۱۲۱
 ۹۶. شاد گردد از گرفتاری دل ناشاد ما ۱۲۱
 ۹۷. به نوع داد تسکین از تحریر بی قراران را ۱۲۱
 ۹۸. چون نیست یقین جگگ فگتفگی ما ۱۲۱
 ۹۹. چو شور تاک کز رخسار می خواران شود پیدا ۱۲۲
 ۱۰۰. کی ز قید آزاد ما را می کند تدبیر ما ۱۲۲
 ۱۰۱. گرفتاریم و باشد از طبیدن ها خطر ما را ۱۲۲
 ۱۰۲. چون صد در سینه دردم سنگ سازد فوت را ۱۲۲
 ۱۰۳. می تواند داد آسایش دل می تاب را ۱۲۳
 ۱۰۴. از سینه خاست ناله جدا و اثر جدا ۱۲۳
 ۱۰۵. بی اثر نیست فغان دل دیوانه ما ۱۲۳
 ۱۰۶. به گاه حرف دیدن آن دهن را ۱۲۴
 ۱۰۷. جفایت ز لطف است به عاشقان را ۱۲۴
 ۱۰۸. عاشق ز بخت تیره خود نیست بینوا ۱۲۴
 ۱۰۹. گر کند روی تو روشن شب بلدانی مرا ۱۲۵
 ۱۱۰. پُر داغ حسرت است ز سرتا به پای ما ۱۲۵
۴۵. رخ جانب خود کرده عرب را و عجم را ۱۰۸
 ۴۶. پیش ازین هم دیده ایم ای بی وفا حسن تو را ۱۰۸
 ۴۷. مفتتم دان صحبت پیران با تدبیر را ۱۰۹
 ۴۸. خلاصی نیست از عشق نکوبان زخمی دل را ۱۰۹
 ۴۹. چون غنچه بوی گل شنی از دهان ما ۱۰۹
 ۵۰. خوش می کند برای شکستن دل مرا ۱۰۹
 ۵۱. واکنشیدی حال دل را چون نی از هر بند ما ۱۱۰
 ۵۲. برق از اشکست در خرمن دل فهمیده را ۱۱۰
 ۵۳. عشق شناسا کند جان غم اندود را ۱۱۰
 ۵۴. بیشی بود به علم یقینی گراف را ۱۱۰
 ۵۵. زندگی از عشق می باشد دل سرگشته را ۱۱۱
 ۵۶. به دام زلف خود جانان نداند مسکن دل را ۱۱۱
 ۵۷. ای عیان ز آینه رویت رخ صنع خدا ۱۱۱
 ۵۸. پیداست درد دل ز رخ درد دیده ها ۱۱۱
 ۵۹. بگذران ساغر به عشرت بگذران ایام را ۱۱۱
 ۶۰. بود روزی که بین در دهان خود لب او را ۱۱۲
 ۶۱. شب بگیر از ناله زارم نشان اشک را ۱۱۲
 ۶۲. نیست خودداری میسر موم آتش دیده را ۱۱۲
 ۶۳. هر کسی مسجد عیار اضطراب خویش را ۱۱۳
 ۶۴. چنان کز سنگ و آهن آتش بنهان شود پیدا ۱۱۳
 ۶۵. نماید عکن رخسارش گر از آینه دله را ۱۱۳
 ۶۶. دم که آن بت نامهربان شود پیدا ۱۱۴
 ۶۷. دیده ام در خانه دل آشنا خویش را ۱۱۴
 ۶۸. چندین عیث نسوخت دل لخت لخت ما ۱۱۴
 ۶۹. هر که آرد به نظر زلف پریشان تو را ۱۱۴
 ۷۰. ای عینک فروع جمالت حجابها ۱۱۵
 ۷۱. آشنایی کم نسازد شوق خرمن سوز را ۱۱۵
 ۷۲. شوخیش افکند قحط صیر در بازار ما ۱۱۵
 ۷۳. بسکه دارد اشتیاق دیدن مظلوب ما ۱۱۵
 ۷۴. شمارد هر که فهمیده است ذوق کامرانی را ۱۱۵
 ۷۵. چو لاله خامم و در خون برشته اند مرا ۱۱۶
 ۷۶. تبسیم با لب زخم است دائم صید بسمل را ۱۱۶
 ۷۷. دامن زند چو یادت بر آتش فغانها ۱۱۶

فهرست مطالب

یازده

۱۴۴. یار را بورحم کرد افغان بی تأثیر ما.....	۱۲۴	۱۱۱. کی تواند آسمان بستن ره دیوانه را	۱۲۵
۱۴۵. بلند می کنم از عشق دوست شیون را.....	۱۳۴	۱۱۲. درس دانش پیش نادان خوانم آواز درا.....	۱۲۶
۱۴۶. ای که می گویی فرستادم دل آواره را	۱۳۵	۱۱۳. تا برون آمد به خون آغشته از دل آه ما	۱۲۶
۱۴۷. دلی بی عشق دارم چون کنم مینای خالی را	۱۳۵	۱۱۴. به چشم می گشاید جلوه او فال حیرت را	۱۲۶
۱۴۸. نویس گر به جانان سوز آه صبحگاهی را	۱۳۵	۱۱۵. شسته ام از لوح دل نقش امید و بیم را	۱۲۶
۱۴۹. ستم کشان که ز عشقند مبتلای بلا.....	۱۳۶	۱۱۶. نگرفت کس قطراه ای از چشم تو ما	۱۲۷
۱۵۰. بس که بر ما می رود جور از بت دلچوی ما	۱۳۶	۱۱۷. ریزد فروع حسن تو خون بهار را.....	۱۲۷
۱۵۱. مسیح فاتحه خوان است نیم جان تو را	۱۳۶	۱۱۸. به بزمش همه پروانه باز انداختن خود را	۱۲۷
۱۵۲. در دل نهان شده است غم بی حساب ما	۱۳۶	۱۱۹. جنت شرده ایم عذاب الیم را	۱۲۷
۱۵۳. وختن زدگی بین که بریدن دلم را	۱۳۷	۱۲۰. به جان خردید دلم لذت خندگ تو را	۱۲۸
۱۵۴. نشینید کس در آتش عشقت غفان ما	۱۳۷	۱۲۱. اختیار ما بود با همان ما بیا.....	۱۲۸
۱۵۵. سوت در کام جرس خاکسترم آواز را	۱۳۷	۱۲۲. هست با زلف بتان نسبت پیوند مرا	۱۲۸
۱۵۶. از خود به بنم وصل تو بیوبد خبر مرا	۱۳۸	۱۲۳. مکدر ساخت افغانم دل بورحم جانان را	۱۲۹
۱۵۷. ز عکس نشنه دهد گر لب تو صها را	۱۳۸	۱۲۴. قرار نیست دل دردپرور ما را	۱۲۹
۱۵۸. نهان ز ما نتوان داشت یاد جانان را	۱۳۸	۱۲۵. آمد بهار و پر نشد از می ایاغ ما	۱۲۹
۱۵۹. جان به خاموشی به قاتل می دهد مجnoon ما	۱۳۸	۱۲۶. نالام نشینید و رم کردی از فریادها	۱۲۹
۱۶۰. کس نمی گوید ز جور عشق مظلوب مرا.....	۱۳۹	۱۲۷. برو بود از پرتو شمع رخش کاشانه ها	۱۳۰
۱۶۱. به چندین ضعف سوی او به بال دل تپیدنها	۱۳۹	۱۲۸. کم تکردد سوز دل هرچند سوزم داغها.....	۱۳۰
۱۶۲. بگشاییم گر از دیده گریان جوها	۱۳۹	۱۲۹. کجا پنهان توان کردن به دل عشق نگاری [را]	۱۳۰
۱۶۳. برد سروت به خرامی دل بی هوشان را	۱۴۰	۱۳۰. در دل از زلف کجی چندین گره باشد مرا	۱۳۰
۱۶۴. کمتر ز بنم وصل نباشد خیال ما.....	۱۴۰	۱۳۱. آه و افغان من کشد آخر به خاموشی مرا	۱۳۱
۱۶۵. می گذاری در میان اهل دنیا پا چرا	۱۴۰	۱۳۲. چسان آرم در آغوش تمنا کردن او را	۱۳۱
۱۶۶. داریم ز هر کس که شنیده است خیرها	۱۴۰	۱۳۳. تا به رویت گشت روش چشم جان آینه را	۱۳۱
۱۶۷. دچار بولیوس گشتم نرنجاندم ز خویش او[را] ..	۱۴۱	۱۳۴. برنمی داری از این دنیای فانی دل چرا	۱۳۱
۱۶۸. بشکفت تاز می به رخت لاله زارها.....	۱۴۱	۱۳۵. نشینید کس به راه تو ای گل نوای ما	۱۳۲
۱۶۹. شد دلم در هجر خون ز اندیشه باطل بیا	۱۴۱	۱۳۶. دید در آینه عشق آنکه حال خویش را	۱۳۲
۱۷۰. بود از چاره خود دست کوتاه چاره سازان را	۱۴۱	۱۳۷. تا حسن بر فروخته شمع جنون ما خطو کشیده ..	۱۳۲
۱۷۱. عجب نبود خبر چون نیست از اسیاب کشتن را ..	۱۴۲	۱۳۸. ز تیغ یار نگردد دل خراب جدا	۱۳۲
۱۷۲. ز خون من شنوى همچو موج آب صدا	۱۴۲	۱۳۹. برآورد لب او از عتاب کام مرا	۱۳۲
۱۷۳. شوی آسوده بگذاری اگر صاحب کمالی را	۱۴۲	۱۴۰. زنده مانی گر بیابی لذت بیداد را	۱۳۲
۱۷۴. صد بار رفتی از بی این ملتمنی چرا	۱۴۲	۱۴۱. مست جام شوق شد طبیع ز حرف آشنا	۱۳۲
۱۷۵. جفای چرخ چه سازد به مردمان تها	۱۴۲	۱۴۲. می برد هر دم مسیحارشک بر احوال ما	۱۳۴
۱۷۶. لب بیند از زندگی تا پاس داری سینه را	۱۴۲	۱۴۳. عشق پنهان بس که می خواهد ز مردم راز ما	۱۳۴

۱۵۲. ۲۱۰. تا شوق گرفت از لب من مهر سخن را ۱۴۰
 ۱۵۲. ۲۱۱. ما دیده‌ایم جذبه خط تابداده را ۱۴۴
 ۱۵۲. ۲۱۲. تا شد ز عشق دامن صحراء لیاس ما ۱۴۴
 ۱۵۲. ۲۱۳. ای جمالت کرده روشن چشم خوبیار مرا ۱۴۴
 ۱۵۳. ۲۱۴. از شکستن نگیریزد دل غمیشه ما ۱۴۵
 ۱۵۳. ۲۱۵. چون نهان سازیم از اغیار کار خویش را ۱۴۵
 ۱۵۳. ۲۱۶. منم که نیستم آگه ز شیوه‌های قضا ۱۴۵
 ۱۵۳. ۲۱۷. ز بیماری چنان بگداخت جسم ناتوان ما را ۱۴۵
 ۱۵۴. ۲۱۸. گل عنادرن تو گلرنگ خواهد آینه را ۱۴۶
 ۱۵۴. ۲۱۹. فرو شستم بلی از لوح دل جهل مرکب را ۱۴۶
 ۱۵۴. ۲۲۰. نشود برق گران چهره گلfram مرا ۱۴۶
 ۱۵۴. ۲۲۱. زود کوتاه می شود سررشته آزار ما ۱۴۶
 ۱۵۵. ۲۲۲. نیستم راضی گر آن بدخو دهد کام مرا ۱۴۷
 ۱۵۵. ۲۲۳. از دزد باک نیست سرای بر هنر را ۱۴۷
 ۱۵۵. ۲۲۴. به هر گردش شکسته چشمش از دلها سپاهی را ۱۴۷
 ۱۵۵. ۲۲۵. مت صهابی جنون کن عقل داشتیشه را ۱۴۷
 ۱۵۶. ۲۲۶. به زر مقید دنیا نمی شود دانا ۱۴۷
 ۱۵۶. ۲۲۷. بزم عشق است و طرب، سو؛ و گذار است این جا ۱۴۷
 ۱۵۶. ۲۲۸. رنگ از خزان گرفته جما هار ما ۱۴۸
 ۱۵۶. ۲۲۹. مشوق آتش است دل ناد ب را ۱۴۸
 ۱۵۷. ۲۳۰. نیست پروا از کسی ای ترک سین تن مرا ۱۴۸
 ۱۵۷. ۲۳۱. هر که بینند سیزۀ باغ رخ دلدار را ۱۴۸
 ۱۵۷. ۲۳۲. ای چشم تو از هر مژه‌ای آفت به نهای ۱۴۹
 ۱۵۷. ۲۳۳. نماند تاب خندگ غمت کمان مرا ۱۴۹
 ۱۵۷. ۲۳۴. آن کس که داد شیشه دل را به دست ما ۱۴۹
 ۱۵۸. ۲۳۵. برق غمت گذاخته زبان و وجود ما ۱۵۰
 ۱۵۸. ۲۳۶. برد به بادیه ما را جنون کامل ما ۱۵۰
 ۱۵۸. ۲۳۷. تارقه سوی چرخ ز آهن شرارها ۱۵۰
 ۱۵۸. ۲۳۸. در دل به باد خویش قرین کردای مرا ۱۵۰
 ۱۵۹. ۲۳۹. گذری به کعبه باشد ز ره کشت ما را ۱۵۱
 ۱۵۹. ۲۴۰. نگاری تازه بستم از دل پر خون جهانی را ۱۵۱
 ۱۵۹. ۲۴۱. در خون شهر بی‌گل رویت نگاه مرا ۱۵۱
 ۱۵۹. ۲۴۲. جز غنچگی نصیب دل مستمند نیست ۱۵۱
۱۷۷. می‌رماند بیم آسایش دل دیوانه را ۱۷۷
 ۱۷۸. ماند در زندان دل اندیشه حیران ما ۱۷۸
 ۱۷۹. کی توان کردن فراهم خاطر آشفته را ۱۷۹
 ۱۸۰. بر زبان چون بگدرانم نام صاحب خانه را ۱۸۰
 ۱۸۱. شاد می‌گردد دل غمگین ولی از درد ما ۱۸۱
 ۱۸۲. از عشق و ز سودای خیال تو دل ما ۱۸۲
 ۱۸۳. زهی ز نخل قدت عمر روزگار رسما ۱۸۳
 ۱۸۴. بنام شیوه رفتار آن شوخ موافق را ۱۸۴
 ۱۸۵. اگر یک بار بیند و حشت آشفته حلال را ۱۸۵
 ۱۸۶. جاودانی جام بی‌هوشی به دست آید مرا ۱۸۶
 ۱۸۷. ز بس دیوانگی از هم ندانم کوه و صحراء را ۱۸۷
 ۱۸۸. چه می‌پرسی دگر احوال جسم ناتوانم را ۱۸۸
 ۱۸۹. قضاز شله مگر آب داده کشت مرا ۱۸۹
 ۱۹۰. ای یوسف جمالت گم کرده کاروان را ۱۹۰
 ۱۹۱. مگو با مردمان زنهر راز سینه خود را ۱۹۱
 ۱۹۲. مگر با دیده دل بینم آن زلف سمن سا را ۱۹۲
 ۱۹۳. طایری کو پای نهادی به چشم دام ما ۱۹۳
 ۱۹۴. کی به گوشت می‌رسد شب‌های هجران داد ما ۱۹۴
 ۱۹۵. تا به یاد آوردام آن شوخ کافریشه را ۱۹۵
 ۱۹۶. می‌گشاید لب می‌گون بتان دلها را ۱۹۶
 ۱۹۷. سرشک عنده‌لیان سبز سازد دانه ما را ۱۹۷
 ۱۹۸. به دل روز نخستین گفت مژگانت بیا اینجا ۱۹۸
 ۱۹۹. بس که ضعف و ناتوانی‌ها فکید از پا مرا ۱۹۹
 ۲۰۰. هست زنجیر جنون رابطه الفت ما ۲۰۰
 ۲۰۱. با خیال او گل تصویر می‌بویم ما ۲۰۱
 ۲۰۲. برداشت چون سرشک ز چشم نقاب را ۲۰۲
 ۲۰۳. ای گل فروش کرده بھارت خلیل را ۲۰۳
 ۲۰۴. ای سریند کرده ز احسان زمانه را ۲۰۴
 ۲۰۵. چو آرایم ز وصف طوبی و شمشاد دیوانها ۲۰۵
 ۲۰۶. تا نقاب افکید از رخ چهره دلدار ما ۲۰۶
 ۲۰۷. لطف تو آب داده ریاض بهار را ۲۰۷
 ۲۰۸. کوهکن چون پاس دارد شهرت دلدار را ۲۰۸
 ۲۰۹. مشرب ناقص ما تلخ کند صهبا را ۲۰۹

فهرست مطالب

سیزده

۱۶۸. ز پس کرده است عصیان تنگ بر ما کوه و صحراء ..	۲۴۳. هر کس که دید شوخ ستمکار خویش را ..
۱۶۸. رنج راحت می فزاید خاطر آگاه را ..	۲۴۴. ز آهی تاب دادم طره مشکین جانان را ..
۱۶۸. از گفتة ما نیست غباری دل کس را ..	۲۴۵. تا نقاب افکند از رخ آن صفائ سینهها ..
۱۶۹. دل بی طاقم قانون شد شمع تجلی را ..	۲۴۶. ز مردن حل شد آخر مشکل ما ..
۱۶۹. خاموش تنگرد دل پر تاب و تب ما ..	۲۴۷. سر پیش داشتم ز نیاز آن یگانه را ..
۱۶۹. بود از نظاره اش نگه او لین به ما ..	۲۴۸. اسیر غم ز درد خود نمی نالد که چون دریا ..
۱۶۹. بی زبان شد از تو خلقی ای گل خودرو چرا ..	۲۴۹. بر آستین کسی نیست دیده تو ما ..
۱۷۰. کسی که یافته کیفیت از دوین صحراء ..	۲۵۰. چون نشد وصل تو مقدور ز بدانمها ..
۱۷۰. مپرس حال دل زار در دیشة ما ..	۲۵۱. خلوت عشق نه بازیگه عام است این جا ..
۱۷۰. جذب نظاره بین که چو بر خوردهام تو را ..	۲۵۲. ز نوص موم گردانم دل جانانه خود را ..
۱۷۰. به جان رنجدگر آرم بر زبان نام دهانش را ..	۲۵۳. در راه طلب گام نه از روی تمنا ..
۱۷۰. جنگجو هستی تو دانی بی وفا بودن چرا ..	۲۵۴. تو چون ساقی شوی روز وداع ماست هستی را ..
۱۷۱. گرد تا سایه فرو ریخت ز هم خانه ما ..	۲۵۵. خورد نگاه تو خون دل بلاکش را ..
۱۷۱. چون اطاعت پیشگان محکوم تقدیریم ما ..	۲۵۶. تا بخوانی از رخم حال درون تنگ را ..
۱۷۱. بسان شمع روشن جاده من گردد سراپا پا ..	۲۵۷. تا کردهام ز درد تو در کوه نالهها ..
۱۷۱. ناز تو را نبود خبر از شکیب ما ..	۲۵۸. صد طمنه من زند به ثابت درنگها ..
۱۷۲. اختیاری نیست اشک این خشم محنت خیز را ..	۲۵۹. چون قطره که می رود به دریا ..
۱۷۲. به از شادی بود غم کز ره قاتل شود بیدا ..	۲۶۰. شعله در سامان زند سوز دلم تأثیر را ..
۱۷۲. بردار نقاب از رخ گلرنگ خدا را ..	۲۶۱. مؤذن می شعارد عارف آواز مغنى را ..
۱۷۲. تا برگرفتهای ز رخ خود نقاب را ..	۲۶۲. هیچ رحمت بر من بی دل نمی آید چرا ..
۱۷۳. گرچه غالب نیست فردای از بنی آدم را ..	۲۶۳. نیست در پیش تو قدری دینه ننمایک را ..
۱۷۳. یار را توان به صد حائل نمود از من جدا ..	۲۶۴. چو به آن شکسته رنگی که شناخت جای خود را ..
۱۷۳. یاد آن معشوق خاطرخواه می باید مرا ..	۲۶۵. به راه خصم فشاندم ز دوستی جان را ..
۱۷۳. حسن تو داغ کرده دل الاعزاز را ..	۲۶۶. کاروان ماست یاران تعماشای صلا ..
۱۷۴. بیشتر از خط به ما پروا نمی کردنی چرا ..	۲۶۷. خجل نموده لب یار غنچه گل را ..
۱۷۴. من نگویم به دل خسته ای ماه میا ..	۱۶۶. یاد رویت به تعماشای سمن برد مرا ..
۱۷۴. کند گلگون خیال بوسه سبب غنیب او را ..	۱۶۶. فلک سوزد چو از دل برکشم آه نهانی را ..
۱۷۴. شکست رنگ به پرواز می رسد ما را ..	۱۶۶. ضعف تن سازد نهان گر عاشق زار تو را ..
۱۷۴. هر که از درد تو بی درمان نسازد خویش را ..	۱۶۶. می کنم از باده پر امتنب ایاغ خویش را ..
۱۷۴. خون دل داند مذاقام ساغر جمشید را ..	۱۶۷. بیرون فکن ز سینه غم دل فشرده را ..
۱۷۵. هر کجا ای غنچه بشکفته جا باشد تو را ..	۱۶۷. رویت نموده حالت دلهای خسته را ..
۱۷۵. گشوده بود به روی تو چاک سینه ما ..	۱۶۷. کسی نشینید افغان مرا وقت جدایها ..
۱۷۵. بیگانه گشتمام ز خود ای آشنا بیا ..	۱۶۷. نلح می بینی چو من از عشق کام خویش را ..

۱۸۴. وصل جانان گر کند در خواب مهمانی مرا.....	۳۰۹
۱۸۴. چه حالت است ندانم رخ فلانی را.....	۳۱۰
۱۸۵. گر با من التفات بود آن یگانه را.....	۳۱۱
۱۸۵. عقل بر ماست گران همچو نصیحت گر ما.....	۳۱۲
۱۸۵. کین است مهر یار ز عاشق بریده را.....	۳۱۳
۱۸۶. آنان که به لب [راه] ندادند سخن را.....	۳۱۴
۱۸۶. چله کرد از چین کمان ابرو پیوسته را.....	۳۱۵
۱۸۷. توانی دام مرغان کرد بگشای چو گسوا را.....	۳۱۶
۱۸۷. نیست کر ترکی و دیل بیلمز ازان پروا مرا.....	۳۱۷
۱۸۸. تقد باشد نسیمه نسیان خردبار مرا.....	۳۱۸
۱۸۸. خطر از زینت ظاهر بود پیوسته خودبین را.....	۳۱۹
۱۸۸. کرده ظاهر قد او انجمن آرایی را.....	۳۲۰
۱۸۹. بهر غعش داشتم جان غم اندود را.....	۳۲۱
۱۸۹. زان لب گشادی کی دهد رو این دل افسرده را.....	۳۲۲
۱۹۰. نهم بر سینه داغ از بوسه خاک آستانش را.....	۳۲۳
۱۹۰. هنر چون عیب خواری می فزاید زیرستان را.....	۳۲۴
۱۹۰. دل محک باشد عیار مردم فهمیده را.....	۳۲۵
۱۹۱. هر گره در دل زیانی چون جرس باشد مرا.....	۳۲۶
۱۹۱. به غیر از من که سوی یار خود کردم روان دل را.....	۳۲۷
۱۹۱. بس که نبود چون قلم توک ادب یارای ما.....	۳۲۸
۱۹۲. یار ما دیده به آینین گلستان ما را.....	۳۲۹
۱۹۲. تا که عیان کرده آفتاب جین را.....	۳۳۰
۱۹۲. ممکن بود نهفتن از یار راز خود را.....	۳۳۱
۱۹۳. کفر زلفت برده از اسلام آب و تاب را.....	۳۳۲
۱۹۴. فزود سیر رخت اشک دیده ما [را].....	۳۳۳
۱۹۴. بگذر از دنیا ممکن تعمیر این ویرانه را.....	۳۳۴
۱۹۵. بود غبار دل چرخ برداری ما.....	۳۳۵
۱۹۵. پرداخته است عشق ز خود چون شرور مرا.....	۳۳۶
۱۹۶. پیک دونده ماست اشک دویده ما.....	۳۳۷
۱۹۶. به زهر آلوهه کردی انگین را.....	۳۳۸
۱۹۶. دلم تاکرد باد کوچه زلفت دوید آنجا.....	۳۳۹
۱۹۷. هر نفس حیران کند آینه سیماهی مرا.....	۳۴۰
۱۹۷. نیست همین ز نازکی لعل لست سخن نما.....	۳۴۱
۱۷۵. عاشق به درد چاره کند باز درد را.....	۳۰۹
۱۷۶. جا عیث کردم به دل دلدار را.....	۳۱۰
۱۷۶. ذُرْ داند لب او جام می بیغش را.....	۳۱۱
۱۷۶. به مکوب احتیاجی نیست آن شوخ جفا جو را.....	۳۱۲
۱۷۶. هزار حیف که نشناختی ز ماه سها را.....	۳۱۳
۱۷۷. گذشت یاد تو دوش از دل رمیده ما.....	۳۱۴
۱۷۷. شدیم از عشق پاک آینه آخر حسن جانان را.....	۳۱۵
۱۷۷. آرام و دل که هست به هم جنگ هر دو را.....	۳۱۶
۱۷۷. ساقی به گردش آر می لعل فام را.....	۳۱۷
۱۷۸. نمی داند وصال دوست طرز بی وفایی را.....	۳۱۸
۱۷۸. تاکی از یاد تو اخگر در بغل باشد مرا.....	۳۱۹
۱۷۸. هر کس کشید ساغر بزم حضور را.....	۳۲۰
۱۷۸. کی توان با آسینین چیدن نم اشک مرا.....	۳۲۱
۱۷۸. نباشد فرصت در خون طبیبن بسمل ما را.....	۳۲۲
۱۷۹. کی خبر دارد ز بویش پیک خاموش صبا.....	۳۲۳
۱۷۹. عیب پنهان کی شود از جاه ظلم اندیش را.....	۳۲۴
۱۷۹. مغز شد در استخوان چون بسته خون از جوش ما	۳۲۵
۱۷۹. نشنه عشق از شراب ناب می جوییم ما.....	۳۲۶
۱۸۰. عاقبت جان می گذارد قالب افسرده را.....	۳۲۷
۱۸۰. سوخت از بس بی گل روی تو در دل کام ما.....	۳۲۸
۱۸۰. برد نادیدن روی تو از سر عقل و هوشم را.....	۳۲۹
۱۸۰. وقت رفتن ناله دلخواه باشد آب را.....	۳۳۰
۱۸۰. بستی ره وصال خود ای خشمگین به ما.....	۳۳۱
۱۸۱. ناید به یاد این دل اندوهگن مرا.....	۳۳۲
۱۸۱. بود مرغی دلم در سینه اش از شوق مجرها.....	۳۳۳
۱۸۱. نیست زور بی کسی ها لشکر خونریز را.....	۳۳۴
۱۸۱. می روی آخر به این چستی و چالاکی کجا.....	۳۳۵
۱۸۱. رخسار تو از بس که جوان کرد جهان را.....	۳۳۶
۱۸۲. گداخت بس که غم عشق استخوان مرا.....	۳۳۷
۱۸۲. گر به سپهر سر دهم دود دل کباب را.....	۳۳۸
۱۸۲. شب را چو شمع روز نماید زبان ما.....	۳۳۹
۱۸۲. می کشم از سینه آخر آه عالم گیر را.....	۳۴۰
۱۸۲. الفاتی نیست با صاحب دلان افلات را.....	۳۴۱

فهرست مطالب

پانزده

۳۷۵. به زینت نیست حاجت قامت آن سرو دلجو را ۱۹۸
۳۷۶. ز غم بگداختم چون شمع تا افزار خود را ۱۹۸
۳۷۷. ز پا منشین اگر مرد رهی طی کن مهالک را ۱۹۸
۳۷۸. ز قید خود برون هر دم به ایما می برد ما را ۱۹۸
۳۷۹. تنها نگذد از بر من عشق جامه را ۱۹۹
۳۸۰. ز باب همت و امساك کردن خوانه ام این را ۱۹۹
۳۸۱. ز پنهانی نمی بیند اگر جانان تب ما را ۱۹۹
۳۸۲. عاشق مسکین زید هرگز نفهمد خوب را ۱۹۹
۳۸۳. اسیر عشق به جانان نمی کند برووا ۱۹۹
۳۸۴. کند کلاه نمدوپوش اگر سر خود پا ۲۰۰
۳۸۵. مگو ساغر چرا هردم خبر می گیرد از مینا ۲۰۰
۳۸۶. بیم من باشد ز همراهان نه از آزار پا ۲۰۰
۳۸۷. چرا پرسد کسی حال دل این بی کس و کو را ۲۰۰
۳۸۸. روشن بود ز آتش رویت چراغ ما ۲۰۱
۳۸۹. می شکافند سینه را فریاد عالمگیر ما ۲۰۱
۳۹۰. نیست در ویرانه دل جز خیال یار ما ۲۰۱
۳۹۱. شاد کن از غلغله ای مینا دل دیوانه را ۲۰۱
۳۹۲. به عشق روی تو ای دلبر قدیم مرا ۲۰۲
۳۹۳. ماهی خضرم ولی زان چشمی حیوان مرا ۲۰۲
۳۹۴. به سیر گلستان حاجت نباشد چشم خودبین را ۲۰۲
۳۹۵. خصم جان بی گاه خویشن بون چرا ۲۰۲
۳۹۶. بسته ای زین گونه راه صلح را بر ما چرا ۲۰۳
۳۹۷. بسی خوش آمده تاکرده استخاره مرا ۲۰۳
۳۹۸. نیست دور از خدمت کاری به جز افغان مرا ۲۰۳
۳۹۹. چو بینند از تو شاهان شیوه صاحب کلاهی را ۲۰۴
۴۰۰. دشمنان را یار بی اغیار می دانم ما ۲۰۴
۴۰۱. حیا پنهان به نوی دارد آن آینه ره را ۲۰۴
۴۰۲. بی تو حوری غیر دام و دد نمی آید مرا ۲۰۴
۴۰۳. نبود فروع عشق جمال جمیله را ۲۰۵
۴۰۴. بینند اگر فنان دل در دمند را ۲۰۵
۴۰۵. راستی عیب و از آن خجلت و شرمی است مرا ۲۰۵
۴۰۶. وحشت از خود می کند با یار خود همد مرا ۲۰۵
۴۰۷. ز سر تا پا به قربان می شوم معشوق جانی را ۲۰۶
۴۰۸. بیمی نبوده است کسی را ز جنگ ما ۲۰۶
۴۰۹. با محیط غم چو ماهی کار می باند مرا ۲۰۶
۴۱۰. دور نبود گر نیایسیند چون بی تابها ۲۰۶
۴۱۱. کار من در عاشقی از خویش مشکل شد مرا ۲۰۶
۴۱۲. می فریبد بس که رنگ باده چون گلچین مرا ۲۰۷
۴۱۳. گشت در صید دل این قدره می دانه مرا ۲۰۷
۴۱۴. در محیط غم فکند آن چشمی حیوان مرا ۲۰۷
۴۱۵. کامیابی گشته در عشق تو ناکامی مرا ۲۰۸
۴۱۶. در دل پر حسرت عاشق خون کردن چرا ۲۰۸
۴۱۷. نعمت عالم بود در خوان صاحب اشتها ۲۰۸
۴۱۸. نمی باند تقاضت؟ با گذابی خودستای را ۲۰۹
۴۱۹. تاکه یاد خط او شمع ضمیر است مرا ۲۰۹
۴۲۰. چشم از هر چیز به داند جمال خوب را ۲۰۹
۴۲۱. یاد وطن چرا گذرد در ضمیر ما ۲۰۹
۴۲۲. عیش کی لاق بود صاحب دل همیده را ۲۱۰
۴۲۳. کرده ای فرهاد بیزار از وطن چندین تو را ۲۱۰
۴۲۴. نقش ابری نیستم رو داد این صورت مرا ۲۱۱
۴۲۵. ورق دل ما گشت صرف نامه ما ۲۱۱
۴۲۶. گرچه از درد طلب دل داشت بی طاقت مرا ۲۱۱
۴۲۷. ساقی امشب می دهد کیفیت دیگر مرا ۲۱۱
۴۲۸. وحشت دل کم تگردد دل به غارت برد را ۲۱۲
۴۲۹. به یاد کند غنجه چون ملال مرا ۲۱۲
۴۳۰. میان لاغر آن یار لایالی ما ۲۱۲
۴۳۱. در دیار عاشقی نبود نشان تدبیر را ۲۱۳
۴۳۲. خواهد نمود چاره من زار خسته را ۲۱۳
۴۳۳. علم مازد گذار عشق خوبان عشقیزان را ۲۱۳
۴۳۴. تلخ شد منزل به کام خواهش این آواره را ۲۱۳
۴۳۵. کند پرواز تیرش چون ز دل بیند نشانش را ۲۱۴
۴۳۶. رته شاگردیت چون نیست استادی چرا ۲۱۴
۴۳۷. اگر بینند ز جانان یک ره آن گلبرگ خندان را ۲۱۴
۴۳۸. چون تواند دید چشم دید آن وین مرا ۲۱۵
۴۳۹. بیز از جفا وصل نمودی جوان مرا ۲۱۵
۴۴۰. تنگ می دارد فلک را شورش و غوغای ما ۲۱۵

۴۷۴. غیر او چون کسی نبود اینجا ۲۲۸
۴۷۵. بود از آن همه شب باز دیده تر ما ۲۲۹
۴۷۶. جیحون غم او ساخت ز خون چشم تم را ۲۲۹
۴۷۷. بشنید ز من ترانهها را ۲۲۹
۴۷۸. همچو گل گشت آشیانه ما ۲۳۰
۴۷۹. نقاب از نظم ما فهمیده بگشا ۲۳۰
۴۸۰. آب از اشک خورد گلشن اندیشه ما ۲۳۱
۴۸۱. ما راز خود رماند چو شد یار رام ما ۲۳۱
۴۸۲. بیگانه تا نبیند آن یار آشنا را ۲۳۲
۴۸۳. چو عنديلپ بود در بهار مستی ما ۲۳۲
۴۸۴. نمایان می شود از رنگ لبها حال مشربها ۲۳۲
۴۸۵. مهر نموده از ادب نطق سخن سرای را ۲۳۳
۴۸۶. چاره ساز همه کس شیشه و جام است اینجا ۲۳۴
۴۸۷. آن ماهرو که ساخته شرمنده ما را ۲۳۴
۴۸۸. بد دل پیچیده‌ام چون گردباد از بس تمنا را ۲۳۵
۴۸۹. چه عجب اگر نباشد خبر از بهشت ما را ۲۳۵
۴۹۰. افتاده عشق تو ندارد دل و دین را ۲۳۵
۴۹۱. بود کیننگه نازش دل کمینه ما ۲۳۶
۴۹۲. حدیث لعل لیش زنده می کند ما را ۲۳۶
۴۹۳. بوی می بسکه دهد خرقه پشمینه ما ۲۳۶
۴۹۴. نمانده صیر به جور و جفای یار مرا ۲۳۷
۴۹۵. کشیدم چله‌ها در چله دیدم تا کماش را ۲۳۷
۴۹۶. دانسته است یار چو راز نهفته را ۲۳۸
۴۹۷. تاگرم کرده حسن تو بازار خوش را ۲۳۸
۴۹۸. کمر وحید چو پروانه بسته چنگ تو را ۲۳۸
۴۹۹. زیان چون شمع بینی پای تاس حاصل ما را ۲۳۹
۵۰۰. بهار آمد که می در بزم می خواران شود پیدا ۲۳۹
۵۰۱. دل به شور آورده است این گریه مستانه را ۲۴۰
۵۰۲. شود جان در تنم در بزم آن آرام جان پیدا ۲۴۰
۵۰۳. امید هست به آن قدر ناشناس مرا ۲۴۱
۵۰۴. یار ما سربسته فهمد سوز مجذوب مرا ۲۴۱
۵۰۵. شب هجران اگر بر لب رسانم یارب خود را ۲۴۲
۵۰۶. به یاد یار کند غنچه چوم ملال مرا ۲۴۲
۴۴۱. به عشق یار بدانی تو حال زار مرا ۲۱۵
۴۴۲. شمله خوی تورویه می کند شیر مرا ۲۱۶
۴۴۳. ای که می گویی چرا رنجاندهای ما را چرا ۲۱۶
۴۴۴. چون محک غیر از کمی نبود عباری بیش را ۲۱۶
۴۴۵. گهی خورشید و گاهی ماه اگر دادم خطاب او را ۲۱۷
۴۴۶. راضیم چون شمع آن آتش جیبن سوزد مرا ۲۱۷
۴۴۷. به کار دل ندهد سود پیش‌بینی ما ۲۱۷
۴۴۸. سبز شد پشت لب مغضوق عالم‌گیر ما ۲۱۷
۴۴۹. گره گر واشود از زلف آن غارتگر دین را ۲۱۸
۴۵۰. فلاطون مشریان دانند نیکو وضع ناخوش را ۲۱۸
۴۵۱. کسی بر لب نمی‌بیند ز تب تبخاله نی را ۲۱۸
۴۵۲. الا یا صارح طیب نفسا و بالاقداح کلمها ۲۱۹
۴۵۳. منزل به رنگ شمله نباشد به راه ما ۲۱۹
۴۵۴. زنم صیقل ز آه گرم چون آیینه خود را ۲۲۰
۴۵۵. دیدیم از تو گردش چشم کمیل را ۲۲۰
۴۵۶. چون واکند کرم در لطف عیم را ۲۲۰
۴۵۷. مانند یار می‌زند از ما شکست ما ۲۲۱
۴۵۸. ز ناز یار می‌دارد سرم این بی نیازی را ۲۲۱
۴۵۹. خویش را یوسف در آتش افکند همچون خلیل ۲۲۲
۴۶۰. آن شاه همچون ماه نو چون کج نهد دیهیم را ۲۲۲
۴۶۱. گفتی به گوش او بکش فریاد عجزآمیز را ۲۲۳
۴۶۲. پر خون چو لاله ساخته چشم گشوده را ۲۲۳
۴۶۳. موبه مو بی خوابی مژگان خون آلوه را ۲۲۴
۴۶۴. درکوی او چه کار به ما از دحام را ۲۲۴
۴۶۵. نشان چشم چو فانوس روز نیست مرا ۲۲۵
۴۶۶. حرفي اگر چه کس نشینید از زیان ما ۲۲۵
۴۶۷. خواستن کام دل از یار ز ناکامیها ۲۲۵
۴۶۸. به رنگ گل تو هم ای نوبهار رو بگشا ۲۲۶
۴۶۹. به شوونی که ندارد اثر چه کار مرا ۲۲۶
۴۷۰. از حرص بود تنگ جهان اهل هوس را ۲۲۶
۴۷۱. همچو می با لب خموش مرا ۲۲۷
۴۷۲. تیر تو خطای شود از حلقة خاتم ۲۲۷
۴۷۳. قطع نظر از دل به زنخدان تو کردیم ۲۲۸

فهرست مطالب

هفده

۵۰۷. نیست بیرون خصم جان از خود دل دیوانه را ۲۴۲
۵۰۸. دوین سازد فروغ علم رسمی دیده دل را ۲۴۲
۵۰۹. کرده است آسان به من قطع تعلق کار را ۲۴۳
۵۱۰. ز آتش دل می پنم در سر خیال خویش را ۲۴۳
۵۱۱. آخر شکست بر سرگاشن پیاله را ۲۴۳
۵۱۲. همزبان دیده است چون دائم به خاموشی مرا ۲۴۳
۵۱۳. دلاسرشک تو زین گریه می دود به کجا ۲۴۳
۵۱۴. اگر چیزی دهی جانا مده چیزی به ما الا ۲۴۴
۵۱۵. به کام نفس میین یار ماه سیما را ۲۴۴
۵۱۶. زند در سینه این؛ تو چون سرادق را ۲۴۴
۵۱۷. به هر سوداگرفتن مشتری افتاده دادن را ۲۴۵
۵۱۸. به ظاهر گر نظر نبود به سوی من فلانی را ۲۴۵
۵۱۹. همان از کم عیاری هست بقدیری تعم را ۲۴۵
۵۲۰. همچو هندو در غم آتش لقاخ خود جدا ۲۴۵
۵۲۱. می برد هردم ز خود آینه رخساری مرا ۲۴۶
۵۲۲. واعظ نخورده سیلی غوغای سخت را ۲۴۶
۵۲۳. صد حیف که چون برد به پایان سخشن را ۲۴۶
۵۲۴. نیست از راحت نصیب مردم هشیار را ۲۴۶
۵۲۵. چو بینم تبغ بر کف گرم جولان دلبر خود را ۲۴۷
۵۲۶. می رود آن بی وفا اما نعمی دانم کجا ۲۴۷
۵۲۷. نی گل شده است مشتری و نه سمن مرا ۲۴۷
۵۲۸. می شود هرکس که با من می شود بد آشنا ۲۴۷
۵۲۹. به رنگ خضر فرزندی ندبدم چرخ اخضر را ۲۴۷
۵۳۰. تماشاکن به دست غم دل افسرده ما را ۲۴۸
۵۳۱. جرگه آهو بدل باشد ز بی خیلی مرا ۲۴۸
۵۳۲. نبند بر خیالش غیر راه آشناوار را ۲۴۸
۵۳۳. درشتی کاش با نرمی بریزد رنگ گشته را ۲۴۸
۵۳۴. نزود همچو چراغ از رگ جان سوز مرا ۲۴۹
۵۳۵. باق نمی گذارد جانان تقاب خود را ۲۴۹
۵۳۶. بر زبان چون بگذرانم نام صاحبخانه را ۲۴۹
۵۳۷. قصور نیست تو باشی به هر کجا تهنا ۲۴۹
۵۳۸. قطره‌ها گردید در مژگان تو را از هم جدا ۲۴۹
۵۳۹. از ضعیفی گر نبینی این تن محلول را ۲۵۰
۵۴۰. بیا جانا به آسانی تماشاکن قیامت را ۲۵۰
۵۴۱. عجب نبود چو از خون شد دل اندوهگین دریا ۲۵۰
۵۴۲. ای آنکه پست دانی از سرکشی فلک را ۲۵۰
۵۴۳. ای گل من بادگیر از گلستان ارشاد را ۲۵۱
۵۴۴. بیا در چشم من بپشین بین سیل بهاری را ۲۵۱
۵۴۵. دگر او چون بد بیضا نماید ساعد خود را ۲۵۱
۵۴۶. سخنان من شود غمگین ز فوت رفگان تنها ۲۵۱
۵۴۷. چو گاو و خر به اکل و شرب گشته بند در دنیا ۲۵۲
۵۴۸. با تو بودن ز کسی گرچه کشند است مرا ۲۵۲
۵۴۹. بادرخ تو آب خمیر است غنچه را ۲۵۲
۵۵۰. ریخت در مبنای من آن شوخ سیمین تن شراب ۲۵۲
۵۵۱. ای که گفتی راز خود هنگام رفتن گفته آب ۲۵۲
۵۵۲. چون ازین هستی موهم جنایی در خواب ۲۵۳
۵۵۳. هان ملایم شوکه در آخر بیامیزد به آب ۲۵۳
۵۵۴. سوخت چون لاله دلم لاله عذارا دریاب ۲۵۳
۵۵۵. نفعه چنگ و نوای مطروب و صوت رباب ۲۵۴
۵۵۶. رفته بود از ناز برگردون مسیحای شراب ۲۵۴
۵۵۷. گشت تا از چشم تر چون لعل جای من در آب ۲۵۴
۵۵۸. پاس حرفت گر به یک اندازه باشد چون حباب ۲۵۵
۵۵۹. از هنر چرخ هنر دشمن مرا دارد خراب ۲۵۵
۵۶۰. زبس که بود سرم پر ز آرزوی شراب ۲۵۵
۵۶۱. هست صاحبدل میان مردم دنیا [غريب] ۲۵۶
۵۶۲. تاکی از آب جمالش چشم ما باشد پر آب ۲۵۶
۵۶۳. در بزم وصل ای خدا بی خبر مخواب ۲۵۶
۵۶۴. تا ختّت سر زده گم گشته تو را ناز و عتاب ۲۵۶
۵۶۵. گر دست و تبغ شمع مرا بیند آفتاب ۲۵۷
۵۶۶. ز اشتیاق تو دارم دلی به سینه کباب ۲۵۷
۵۶۷. بغل به یاد تو دائم گشاده ام چو حباب ۲۵۷
۵۶۸. عکس آن لب هست در چشم ترم چون گل در آب .. ۲۵۷
۵۶۹. نالمام در پرده پنهان است مانند رباب ۲۵۸
۵۷۰. مدت عمر کم مردم درین دیر خراب ۲۵۸
۵۷۱. رسید وقت که گل واکندز چهره نقاب ۲۵۸
۵۷۲. گر وزد بادی به من چون لاله می گردم کباب ۲۵۸

۶۰۶. ریزد چو بینمش ز گل آن جین گلاب ۲۶۹
۶۰۷. بیا بیا و بدۀ می که شد هوای شراب ۲۶۹
۶۰۸. بیتوان از فارغند از فکر دلکوب حساب ۲۷۰
۶۰۹. همچون سفینه است روان طبع من در آب ۲۷۰
۶۱۰. دلها ز حسن ساده رخان در گشادگی است ۲۷۰
۶۱۱. دست حب وطن از دامن دل کوتاه است ۲۷۱
۶۱۲. گرچه خاموش ز حرف است ولی پرده در است ۲۷۱
۶۱۳. مصرع بر جسته ام از بس که صاحب مایه است ۲۷۱
۶۱۴. سنگی که خوبی زند از گهر به است ۲۷۱
۶۱۵. هر دل به یاد آن بت بیگانه خانه‌ای است ۲۷۱
۶۱۶. چو دامن از بی کین طفل جور پیشه شکست ۲۷۲
۶۱۷. به سینه‌ام ز تمنای وصل داغی نیست ۲۷۲
۶۱۸. بار من هر چند خود بیگانه‌خوی و بی‌وقاست ۲۷۲
۶۱۹. گویند که با غم توان سوی جنان رفت ۲۷۲
۶۲۰. ز اشک دیده من لعل و چهره زرین است ۲۷۳
۶۲۱. ز شور او به سرم داغ چشم حریان است ۲۷۳
۶۲۲. کافرست این بی وفا دین را چه شد آین ازوست ۲۷۴
۶۲۳. جانم که آمده است به لب عذرخواه کیست ۲۷۴
۶۲۴. گل به عهد خویست از شرم بیزندگی گم است ۲۷۵
۶۲۵. از دل مرaka که چشم چو فانوس روشن است ۲۷۵
۶۲۶. سوی تو نامه گریه سیال من بس است ۲۷۵
۶۲۷. به هرجه دیده گشودیم چشم حیرانی است ۲۷۵
۶۲۸. هر غنچه شکفته دل از دست داده‌ای است ۲۷۵
۶۲۹. من هیچ نگویم دل دیوانه بزرگ است ۲۷۵
۶۳۰. همچو شب زلفش کند روزم سیاه از شش جهت ۲۷۳
۶۳۱. از بی پیرایه چون آینه بر زانو گرفت ۲۷۷
۶۳۲. هر آه هوں پیشه تو را راهنمایی است ۲۷۷
۶۳۳. رنج راحت بود آن را که به عشقش کار است ۲۷۷
۶۳۴. سرکش است آن بی وفا باکیش از خوربیز نیست ۲۷۸
۶۳۵. دل کسی که ز احوال عشق آگاه است ۲۷۸
۶۳۶. مهربان پنداشتیمش بار بدخو بوده است ۲۷۸
۶۳۷. شام هجرانم ز بس در خون ناب آلوه است ۲۷۸
۶۳۸. هر که را بسیار می‌باشد هنر قیمت کم است ۲۷۸
۵۷۳. عیش غم نیست سراغ از دل سوزان مطلب ۲۵۹
۵۷۴. می‌نماید ز دوری احباب ۲۵۹
۵۷۵. رازسان که هست عیش به مانه‌سرا غریب ۲۵۹
۵۷۶. روشن به عالمی شده راز نهان آب ۲۵۹
۵۷۷. می‌نماید رشت ما نیکو درین دیر خراب ۲۶۰
۵۷۸. گر برآید آه گرم از دل پراضطراب ۲۶۰
۵۷۹. گر غرض مستی بود میخوارگان را از شراب ۲۶۰
۵۸۰. ماه من عارض گلگون نگشاید ز حجاب ۲۶۰
۵۸۱. ملک هستی را نشانی نیست غیر از انقلاب ۲۶۰
۵۸۲. یاد عمر رفته سازد خانه دل را خراب ۲۶۰
۵۸۳. دل رفت ز کف محو رخت می‌شوم امشب ۲۶۰
۵۸۴. بود گردان ز شوقت بس که هست بیقرار امشب ۲۶۰
۵۸۵. گرم می‌آیی ز بس داری به قتل اضطراب ۲۶۰
۵۸۶. ویرانه جهان که چو نقشی بود بر آب ۲۶۰
۵۸۷. روز وصلش را بود شب‌های یلدا در عقب ۲۶۰
۵۸۸. از نگاهم حسن جانان بود در زیر نقاب ۲۶۰
۵۸۹. آگهی یابد دلت از جان خرسند نقاب ۲۶۳
۵۹۰. از گل رو چون براندازی حباب ۲۶۳
۵۹۱. بی تو اشک مانه تنها کند ما را خراب ۲۶۳
۵۹۲. فارغ است از گردنده سنگ شراب ۲۶۴
۵۹۳. می‌زند آتش به جان عاشقان از موى چرب ۲۶۴
۵۹۴. کرد ما را گفتنگوی آن لب می‌گون خراب ۲۶۴
۵۹۵. شکر الله که دیدیم به خواب ۲۶۴
۵۹۶. غافلند اریاب ظاهر از دل آگاه خواب ۲۶۵
۵۹۷. نیست در سرچشمه ما چون سراب ۲۶۵
۵۹۸. رخش گل گل زمی گردید و بزم گلشنست امشب ۲۶۵
۵۹۹. ز پا فاده و پیریم ای جوان دریاب ۲۶۶
۶۰۰. درد ازان دل که بود صاحب درمان مطلب ۲۶۶
۶۰۱. ریخت تاریخت اشک چشم پر آب ۲۶۷
۶۰۲. گر سوزد رخ از غم آن بی وفا متاب ۲۶۷
۶۰۳. جانا تو را که گفت ز عاشق نشان طلب ۲۶۸
۶۰۴. مفز مرا عشق نمود انتخاب ۲۶۸
۶۰۵. هر برگ در بهار ز بهر بقای آب ۲۶۹

فهرست مطالب

نوزد

۶۳۹. ای آن که در فنادگی من تو را شکی است ۲۷۹
۶۴۰. قطره اشک ز گوهر به بها کمتر نیست ۲۷۹
۶۴۱. خاطر آزده را خرسندکردن مشکل است ۲۷۹
۶۴۲. از آن زمان که دل از سینه‌ام بروان شده است ۲۸۰
۶۴۳. دیوانه نیست و تو را میل گشت نیست ۲۸۰
۶۴۴. لباس زندگانی باد داتم نو بر اندامت ۲۸۰
۶۴۵. حرفی را خاصه‌ام از غم هجران یار ریخت ۲۸۰
۶۴۶. تو را که بر گل رو تهمت نگه بار است ۲۸۱
۶۴۷. باز صد شهر دل از زورش خراب افتاده است ۲۸۱
۶۴۸. موی چون گویم میانش هیچ نیست ۲۸۱
۶۴۹. رخت ز حلقة آن زلف خم به خم پیداست ۲۸۱
۶۵۰. می‌تواند خیره‌چشمی کرد با خصم درشت ۲۸۲
۶۵۱. بی نقاش همچو آب لعل کس کم دیده است ۲۸۲
۶۵۲. بسوزد چون جهد تیر از کمانات ۲۸۲
۶۵۳. ای که گفتنی خون دل از دیده بر رویم نرفت ۲۸۲
۶۵۴. در رگ خارا چو نستر می‌دود بیخ درخت ۲۸۳
۶۵۵. از غم هجر تو ام بس که درون لبریز است ۲۸۳
۶۵۶. دل ز راه چشم گریان از حصار تن گریخت ۲۸۳
۶۵۷. دیده و دین و دل و زندگیم جانان است ۲۸۴
۶۵۸. هر که چشم واله باغ و بهار اشرف است ۲۸۴
۶۵۹. ز سنگ جور تو دل این از شکستن نیست ۲۸۴
۶۶۰. ز بس به دور رخت روزگار خرسند است ۲۸۵
۶۶۱. عاشق به هیچ چیز دل خود نسبته است ۲۸۵
۶۶۲. همین حدیث به خاطر مرا از احباب است ۲۸۵
۶۶۳. به سایه شه دین شرع چون پناه گرفت ۲۸۶
۶۶۴. خسرو ایران که نامش قدر نام کی شکست ۲۸۶
۶۶۵. نشنه من آتش غم آب گلزار صفات ۲۸۶
۶۶۶. دل مرا اگر آن شوخ از عناب شکست ۲۸۷
۶۶۷. چشم ظاهریین زاحد لذت ایما نیافت ۲۸۷
۶۶۸. بس که چشم من چون رنگ شرمگین افتاده است ۲۸۷
۶۶۹. کاهش بجاست تا غم جانپروری بجاست ۲۸۸
۶۷۰. کوه دردی که ز هجر تو دل ما برداشت ۲۸۸
۶۷۱. بر کف پایی بتان مالیدن رو خسروی است ۲۸۹
۶۷۲. غم تو در رگ جان پیچ و تاب‌ها انداخت ۲۸۹
۶۷۳. خرم‌گل در خزان هر شاخ بار آورده است ۲۸۹
۶۷۴. اگر نقاب ز روی تو بر توائم داشت ۲۹۰
۶۷۵. یاد ایامی که دل پروای کار خویش داشت ۲۹۰
۶۷۶. چون حباب از بحر جز دوری نمی‌ینی ز دوست ۲۹۰
۶۷۷. آن که دارد در طلب حال دل ما آتش است ۲۹۰
۶۷۸. گر پس از مردن فرو ریزد ز هم اجزای دست ... ۲۹۱
۶۷۹. گرت رمیدن ازین جای ناقصان هوس است ۲۹۱
۶۸۰. عاشق به بوی او دهن خویش بست و رفت ۲۹۱
۶۸۱. کشیده ساغر و مست از شراب شیرازی است ۲۸۸
۶۸۲. نمود چهره چو خورشید و رنگ ماه شکست ... ۲۹۲
۶۸۳. جز غمراه شوخت به جهان دل‌گسلی نیست ۲۹۲
۶۸۴. گفت اشکم گرچه حال دل ولی ناگفته است ۲۹۲
۶۸۵. در وصل و در فراق گرفتار آفت است ۲۹۲
۶۸۶. درد ما را حکمت او کرده بر درمان برات ۲۹۳
۶۸۷. تا زلف چلپای تو هنگامه طراز است ۲۹۳
۶۸۸. حیرتی چون چرخ هر گر دیدنی را در پی است .. ۲۹۳
۶۸۹. آنکه در راه طلب رفته به پهلو دریاست ۲۹۳
۶۹۰. در ره وصل تو جسم من ز جان واپس تراست ... ۲۹۴
۶۹۱. خاموشی بتان ز سخنداز من است ۲۹۴
۶۹۲. نظر به یاری خورشید و اختراهم نیست ۲۹۴
۶۹۳. یار ما باده کش و راهزن و اویاش است ۲۹۴
۶۹۴. بیش در دیده مست تو و کم هر دو یکی است ... ۲۹۵
۶۹۵. یک مو از اینکه دورتر از گل نشسته است ۲۹۵
۶۹۶. موج اشکم بلند می‌گوید ۲۹۵
۶۹۷. هرچه داری ز خودش گر نشماری از توست ۲۹۵
۶۹۸. بر صید دل نگاه تو تیر رسیده است ۲۹۶
۶۹۹. چون غریق بحر کزگرداب می‌جوید نجات ۲۹۶
۷۰۰. همچو پیری نیست هر عینی که هست ۲۹۶
۷۰۱. گذا به راه دل از اهل اعتبار گذشت ۲۹۶
۷۰۲. زمین کوی تو بر عاشقان فراش گل است ۲۹۷
۷۰۳. چو شمع چهره من سرخ از گذاز من است ۲۹۷
۷۰۴. این جهان بحرست و در وی مردم ناکس خست .. ۲۹۷

۷۰۵. از زبان چون حرف تهمت کیش بیرون رفت ۲۹۷
۷۰۶. ای که دل از جذب استغنا تو را آگاه نیست ۲۹۸
۷۰۷. ریگ روان سوز جنون را شمار نیست ۲۹۸
۷۰۸. کی کشیدم نالهای کر نامهام صحراً سوخت ۲۹۸
۷۰۹. نالم و از کینه جان دوستی گوشم تهی است ۲۹۸
۷۱۰. ای بسا دشوار کان را سهل و آسان کرده است ۲۹۸
۷۱۱. در نظر ما را جفای آسمان معلوم نیست ۲۹۹
۷۱۲. گھی که از برم آن شوخ گلعنادار گذشت ۲۹۹
۷۱۳. نصیب ما همیشه زیست هست ۳۰۰
۷۱۴. هر که شد بیگانه خود آشنا آشناست ۳۰۰
۷۱۵. تا دل شوریده ذوق سوختن فهمیده است ۳۰۰
۷۱۶. کار او بخشیدن جرم است و کار من خطاست ۳۰۰
۷۱۷. از ناله رهی جانب آن سیم تن نیست ۳۰۱
۷۱۸. ز جور او چو دلم بانگ الامان برداشت ۳۰۱
۷۱۹. داری لبی که چشمۀ حیوان در او گم است ۳۰۱
۷۲۰. از آه دلم اسیر بند است ۳۰۱
۷۲۱. بیخودم از نشئه مستی دلم دیوانه است ۳۰۲
۷۲۲. تیغ را دل آب از دزدیده ذینده‌های ماست ۳۰۲
۷۲۳. گر دلم خالی است از شادی ولی از خون پر است ۳۰۲
۷۲۴. گر نفس نیست ولی ناله مستانه به جاست ۳۰۲
۷۲۵. هر که در مزرع خاطر ز هوس تخمی کاشت ۳۰۲
۷۲۶. چو عکس روی تو چشم پر آب دزدیده است ۳۰۲
۷۲۷. نفس سوخته چون با دل بربان آویخت ۳۰۲
۷۲۸. نه خط به گرد بنا گوش یار تاب زده است ۳۰۴
۷۲۹. پیچید به دل تا هوس موی میانت ۳۰۴
۷۳۰. شب هجرم ز صبح بی خبر است ۳۰۴
۷۳۱. گره بر دل ما از آن کاکل است ۳۰۵
۷۳۲. ای که گفتش که دلت شاد بود از غم نیست ۳۰۵
۷۳۳. هر چه داری ز خودت در نشماری از توست ۳۰۵
۷۳۴. دل از آن نرگس جادو نتوانم برداشت ۳۰۵
۷۳۵. از بیم ناله خاطر عشق شاد نیست ۳۰۶
۷۳۶. بگذر ز جان که منزل ما جای دیگر است ۳۰۶
۷۳۷. هر چند ز چشم تو مرا روز سیاه است ۳۰۶
۷۳۸. دمی که نرگس او مست باده غمی است ۳۰۶
۷۳۹. تنها نه زندگانی ما در جهان کم است ۳۰۷
۷۴۰. سرمه سر آبله وز خون جگر رنگین است ۳۰۷
۷۴۱. شد بهار و شورش دیوانه در جانپروری است ۳۰۷
۷۴۲. کی مرد در هجر آن بدخوا سر آسودگی است ۳۰۷
۷۴۳. بس که از مهر و محبت نامهام رازنگ و بوس ۳۰۷
۷۴۴. مدد احسان گر نباشد عمر فرد باطل است ۳۰۸
۷۴۵. مگو نظاره ام از تاب روی یار نسوخت ۳۰۸
۷۴۶. چشم از زلف توره در خم موبی برده است ۳۰۹
۷۴۷. اگرچه پرتواو از نقاب بیرون نیست ۳۰۹
۷۴۸. ای که در چشمت جهان تاریک تر از گلخن است ۳۰۹
۷۴۹. ندهد شورش عشق به آداب شکست ۳۰۹
۷۵۰. عقدة دل را گشاد از ناخن تدبیر نیست ۳۰۹
۷۵۱. گشوده چاک گریان و گرم بیداد است ۳۱۰
۷۵۲. شراب خوردن ما نقص پارسایی نیست ۳۱۰
۷۵۳. شکر کز یاد لبت هوش ز سر بیگانه است ۳۱۰
۷۵۴. آنچه بر جان حزین از دیده نهناک رفت ۳۱۱
۷۵۵. گرد مرا غبار چو گشتم صبا نیافت ۳۱۱
۷۵۶. از تو چشم حیرتم امروز رنگین بوده است ۳۱۱
۷۵۷. ذوق آسایش نصیب جان غم فرام نیست ۳۱۱
۷۵۸. جحیم پرتوی از شعله‌های داغ من است ۳۱۲
۷۵۹. نه همین تنها دل از زلفش به بند افتاده است ۳۱۲
۷۶۰. کار دلم نهفتن مهر تو از من است ۳۱۲
۷۶۱. شام غم ما را به سحرگاه چه کار است ۳۱۲
۷۶۲. از راز عشق طعنه به گوشم رسیده است ۳۱۳
۷۶۳. نرگ رخسار مگو از آه این دیوانه ریخت ۳۱۳
۷۶۴. تا نیشیش آشنای بیو یار اتفاده است ۳۱۳
۷۶۵. بر هر ورقی از گل سوری طبقن هست ۳۱۳
۷۶۶. دل کو درگرفت از پرتو دوست ۳۱۴
۷۶۷. بی آن گل که خرم سوز خار است ۳۱۴
۷۶۸. که شمع از ادب تمام بسوخت ۳۱۴
۷۶۹. گرم پرواز شوم گر ز تو دستوری هست ۳۱۴
۷۷۰. اول از آتش ز سر تا پای در باید گرفت ۳۱۵

فهرست مطالب

بیست و یک

۷۷۱. همچو صبح از زخم دل کاشانه من روشن است ..	۲۱۵
۷۷۲. رمیدهای ز من ای بی وفا چه خواهی گفت ..	۲۱۵
۷۷۳. شهر زندان است اما دامن صحرا خوش است ..	۲۱۵
۷۷۴. در بزم غیر چون سخنم بی سبب گذشت ..	۲۱۶
۷۷۵. گرچه مزگان جدا از هم زشم یار نیست ..	۲۱۶
۷۷۶. کدام شعله که در دل ز عشق پنهان نیست ..	۲۱۶
۷۷۷. بر سر خار است راهم لیک پایم ریش نیست ..	۲۱۷
۷۷۸. چشم ز عکس روی تو دریای آتش است ..	۲۱۷
۷۷۹. چشم کوکب همه شب بر سر پروازی هست ..	۲۱۷
۷۸۰. گفتگوی مردم عالم سراسر نشر است ..	۲۱۷
۷۸۱. ز شوق وصل تو خونم همیشه در جوش است ..	۲۱۸
۷۸۲. دوری از بزم حریفان واجب است ..	۲۱۸
۷۸۳. تاکه آن چاه زنخ رشک زلال زمزم است ..	۲۱۸
۷۸۴. به راه کوی تو با جان و دل مرا جنگ است ..	۲۱۹
۷۸۵. ای مهدی هادی که رخت قبله جان است ..	۲۱۹
۷۸۶. بینایی آتبین دست کوتاه من است ..	۲۱۹
۷۸۷. دیده‌ام آتش رخسار تو را تا دیده است ..	۲۱۹
۷۸۸. تا دل ز یاد عارض جانانه روشن است ..	۲۱۹
۷۸۹. لخت دل را تا به مژگانم گذار اف cade است ..	۲۲۰
۷۹۰. بی‌زبان از طمنه خصم ستمگر اینست ..	۲۲۰
۷۹۱. از بال و پر افسانی خود بهره ندیده است ..	۲۲۰
۷۹۲. عاشق او سینه از شمشیر بزان برندشت ..	۲۲۰
۷۹۳. گرچه یار از دیده پنهان است با جان آشناست ..	۲۲۱
۷۹۴. چون آهی رمان ره صحرا گرفته است ..	۲۲۱
۷۹۵. از چه یاد آن صنم آتشن اندیشه است ..	۲۲۱
۷۹۶. ز گردش فلک بیشتر پریشانی است ..	۲۲۱
۷۹۷. آن که روز هجر طرح [آه] آتشناک ریخت ..	۲۲۲
۷۹۸. به عاشق ذوق بدنامی گواراست ..	۲۲۲
۷۹۹. آه در سینه ما بال‌گشا چون تیر است ..	۲۲۲
۸۰۰. مهر را پست و بلندی وقت سیاری یکی است ..	۲۲۳
۸۰۱. در پیره‌ن خواهش من خار هوس ریخت ..	۲۲۳
۸۰۲. خضر راه عشق‌بازان نشئه آوارگی است ..	۲۲۳
۸۰۳. رفیق عشق چو باشد رسیدن آسان است ..	۲۲۳
۸۰۴. کی ز فریاد لب خواهش من سیر شده است ..	۲۲۴
۸۰۵. صد دشنه مرا بی‌تو به هر موی نهان است ..	۲۲۴
۸۰۶. مژده‌ای دل که ره گم‌شده بی خطر است ..	۲۲۴
۸۰۷. به تلح گویی شیرین‌لیان منه انگشت ..	۲۲۴
۸۰۸. به زور باده ز حاک فنادگی برخاست ..	۲۲۵
۸۰۹. داغی که لاله سوخته از نوبهار ماست ..	۲۲۵
۸۱۰. بود عالم یکروش این بی مداری از چه خاست ..	۲۲۵
۸۱۱. جامی که دل به مستی او خوگرفته است ..	۲۲۵
۸۱۲. شد تم از سوز دل خاکستر و خوشن نیست ..	۲۲۶
۸۱۳. آن راکه یاد عارض او شمع سینه است ..	۲۲۶
۸۱۴. بیش سختی کشد آن‌کس که به تدبیرتر است ..	۲۲۶
۸۱۵. در دل صدباره عاشق تمنا لنگر است ..	۲۲۶
۸۱۶. عاشق که غیرش گه یینش نقاب اوست ..	۲۲۷
۸۱۷. تا یار من به سیر چمن مژده داده است ..	۲۲۷
۸۱۸. کارم امشب تا سحر پیمانه خالی‌کردن است ..	۲۲۷
۸۱۹. ز بس که عکس تو در دیده عشوه‌پرداز است ..	۲۲۷
۸۲۰. بینای آن‌کس که از دنیا به ریگ ما گذشت ..	۲۲۸
۸۲۱. همچو برق لاله داشت بر عذر افتاده است ..	۲۲۸
۸۲۲. بس که از نور جمال یار من شرمده است ..	۲۲۸
۸۲۳. دمی که پرتو حسنش ز رخ نقاب گرفت ..	۲۲۸
۸۲۴. تا حرف شوخی نگهت را شنیده است ..	۲۲۹
۸۲۵. یک سر مو نیستم بی او چه شد دل خسته است ..	۲۲۹
۸۲۶. رفته دستش ز کار و در کار است ..	۲۲۹
۸۲۷. کرکت نشود حایل یکنایی ذات ..	۲۲۹
۸۲۸. این آتشی که در دل ما از نامت است ..	۲۳۰
۸۲۹. زاهد بیوش باش تو را کار نازک است ..	۲۳۰
۸۳۰. خوش آن که لطفات ز سرایی تو میریخت ..	۲۳۰
۸۳۱. غم‌نیفهٔ چنانم که کس نخواهد یافت ..	۲۳۰
۸۳۲. مرا چون دیدگرد فتنه انگیخت ..	۲۳۰
۸۳۳. کی گذارد غیرتم با غیر یکجا بینم ..	۲۳۱
۸۳۴. گرچه دل به تو صد نکه پریشان گفت ..	۲۳۱
۸۳۵. آتشم بال و پر پروانه مکوب من است ..	۲۳۱
۸۳۶. تا ابروی تو طرف نکویی ز خال بست ..	۲۳۱

۳۴۰. چنگ افلاک ز غم ناله زاری برداشت ۸۷۰
۳۴۰. تا خانمام ز پرتو جانانه پر شده است ۸۷۱
۳۴۰. در تمنای غمش ناله حزین می‌باشد ۸۷۲
۳۴۰. شادم که دل به شام فراق تو بی‌کس است ۸۷۳
۳۴۱. یاد ایامی که چشم عشق‌بان خواب داشت ۸۷۴
۳۴۱. ناتوان می‌شوم اسباب توانایی هست ۸۷۵
۳۴۱. عمر بگذشت و همان محنت حرمان باقی است ۸۷۶
۳۴۱. آن‌کس که ندانسته تو را آفت جان گفت ۸۷۷
۳۴۱. جمع شد خرمون ولی حاصل نمی‌دانم کجاست ۸۷۸
۳۴۲. عیش ما دانم به ذوق محنت دیرینه است ۸۷۹
۳۴۲. در تم رگ شب هجر تو به من دمسار است ۸۸۰
۳۴۲. داروی درد اگر دهد آن بت چشیدنی است ۸۸۱
۳۴۲. گوشه گیری در جهان پیوشه در پاس هماست ۸۸۲
۳۴۲. از نالهام نظاره لاغر ز هم گیخت ۸۸۳
۳۴۲. این وحید است که در دیده ز غم خواش نیست ۸۸۴
۳۴۲. صد کتاب عقل خواندم یکسان مقبول نیست ۸۸۵
۳۴۳. مایه خرمی من دل ناشاد من است ۸۸۶
۳۴۴. آن‌که رسواکرده او هم پنهان در دل است ۸۸۷
۳۴۴. شوخی که اضطراب دلم از نگاه اوست ۸۸۸
۳۴۴. عمر جاویدان به کوی دوست با مردن یکی است ۸۸۹
۳۴۴. تو را همین نه دل مبتلا گرفتار است ۸۹۰
۳۴۵. ز ضعف از جگرم خون نمی‌تواند رفت ۸۹۱
۳۴۵. لاله‌زار سیکشان رنگ می‌حمرا بس است ۸۹۲
۳۴۵. دگر آن شوخ را روز سواری است ۸۹۳
۳۴۶. شورم به سر از ساغر گلپوش بهار است ۸۹۴
۳۴۶. تمام وصل به اندیشه جدایی رفت ۸۹۵
۳۴۶. ز پا افتادگها ارجمندی است ۸۹۶
۳۴۶. نقش بر بنیاد هستی تا بر آب افتاده است ۸۹۷
۳۴۷. ای که پرسیده‌ای از من به تو یارت یار است ۸۹۸
۳۴۷. رشته هر شمع تاری ز آرزوی خام ماست ۸۹۹
۳۴۷. مرا چندان ز دردش اضطراب است ۹۰۰
۳۴۷. حاصل گریه آه و قحان است ۹۰۱
۳۴۸. چه شد ز گرمی او گر دل فکار بسوخت ۹۰۲
۳۲۲. هرکس که داد جان به ره عشق جان گرفت ۸۳۷
۳۲۲. مرغ دل را فغان اگر بالی است ۸۳۸
۳۲۲. نه همین طاقت، دلم افغان[و] زاری هم نداشت ۸۳۹
۳۲۲. مردنی نیست که از زنده شدن بهتر نیست ۸۴۰
۳۲۲. طعم شهد سوختها بر مگس معلوم نیست ۸۴۱
۳۲۲. عاشقان را دل خراب از گردش ایام نیست ۸۴۲
۳۲۲. به بال شوق دل بیقرار از جا رفت ۸۴۳
۳۲۲. من هلاک آنکه هرگز ذوق سامانی نداشت ۸۴۴
۳۲۲. عاشقان را دل در آغاز جنون بس محکم است ۸۴۵
۳۲۲. هیچ گل همچون گل باع عدم یکزنگ نیست ۸۴۶
۳۲۲. سایه خورشید پرتو خط تبرقما اوست ۸۴۷
۳۲۲. غم ما شادی ما شدکه نشاط و غم از اوست ۸۴۸
۳۲۲. روز در کشورم شام غم ما گفتمان است ۸۴۹
۳۲۵. در دل هر دانه این کشت صد آفت گم است ۸۵۰
۳۲۵. تعماشی بتنی چشم مرا بست ۸۵۱
۳۲۵. صد هزاران غم به هر لب خنده شادی گم است ۸۵۲
۳۲۶. آنم که مرا یاد رخت در دل و جان است ۸۵۳
۳۲۶. کی عیش جاودان به نگاهی برابر است ۸۵۴
۳۲۶. منم که شعله دوزخ زیان آه من است ۸۵۵
۳۲۶. عمر جاویدان به باع عشق نخل بی‌بری است ۸۵۶
۳۲۶. نام رخسار تو را نابره دل از یاد رفت ۸۵۷
۳۲۷. غوطه در خون جگر خوردن نشاط عاشق است ۸۵۸
۳۲۷. به سعی خویش بنازم که جمله تقصیر است ۸۵۹
۳۲۷. کسی که تشه لب چشممه‌سار تدبیر است ۸۶۰
۳۲۷. سریلندي‌ها درین وادی سراسر چاه توست ۸۶۱
۳۲۸. در دست یار تیغ ستم کس ندیده است ۸۶۲
۳۲۸. گفتم دلم به محنت هجران صبور نیست ۸۶۳
۳۲۸. با نگاهیم رخ و با سینه خیالش یار است ۸۶۴
۳۲۸. عمر من روح من روان من است ۸۶۵
۳۲۹. گل نبالد مهر تابان تو از بس نازک است ۸۶۶
۳۲۹. چون دل من هیچ‌کس را عشق زندانی نداشت ۸۶۷
۳۲۹. رخ ز من گر روز وصل آن نامسلمان برنتافت ۸۶۸
۳۲۹. به من ز بس که نگاه تو کار تنگ گرفت ۸۶۹

فهرست مطالب

بیست و سه

۹۳۶. شیشه دل رایه وقت بوسه آن دلبر شکست ۲۵۶
۹۳۷. آینه طلقی که چو او آفریده نیست ۲۵۶
۹۳۸. آنجه خوانیش فراغت سبب کاهش توست ۲۵۶
۹۳۹. لیم ز خنده و چشم از نظاره بیکار است ۲۵۷
۹۴۰. چون سایه سرو قدت از آینه کم نیست ۲۵۷
۹۴۱. شادی دل کمیته اجل است ۲۵۷
۹۴۲. رستن از قید جهان از روزگارم ظاهر است ۲۵۷
۹۴۳. یار می گفت آن فتاده کجاست ۲۵۸
۹۴۴. آنکه دله همه شوریده و دیوانه اوست ۲۵۸
۹۴۵. به عاشقان سخن بی غمانه سنگین است ۲۵۸
۹۴۶. هزار شکر مرا فکر کین دشمن نیست ۲۵۸
۹۴۷. جانا ز من میرس که عمر تو چون گذشت ۲۵۸
۹۴۸. زریگ بادیه معلوم کن که جوش چراست ۲۵۹
۹۴۹. مستم و خون دل شراب من است ۲۵۹
۹۵۰. درین محنت خدا یارب رسد چون من بهفریاد ۲۵۹
۹۵۱. پا تا سرم سرشته نظاره دل است ۲۵۹
۹۵۲. این آتشی که در دل ما از ندامت است ۲۶۰
۹۵۳. آسودگی از خاطر من رخت سفر بست ۲۶۰
۹۵۴. مستم و خون و دل شراب من است ۲۶۰
۹۵۵. غنچه گل راز باد صحیگاهی ناخن است ۲۶۰
۹۵۶. زیان به خامشی از حرف یار نتوان بست ۲۶۰
۹۵۷. این رهروی که در ره وصلش به جان گذشت ۲۶۱
۹۵۸. در خانه هست که پر از نقش و نگار است ۲۶۱
۹۵۹. آنکه از عشق دوست بدنام است ۲۶۱
۹۶۰. چو کوه مفز فلک پر فغان ز داد من است ۲۶۱
۹۶۱. می فشانم نقد جان را در تمثایت نخست ۲۶۲
۹۶۲. چون نعمیر نیست یکدل کفر غم او خسته نیست ۲۶۲
۹۶۳. چشم و ابرویش تعماشکن که چون افتاده است ۲۶۲
۹۶۴. هر که آمد به جهان تخم هوں کاشته است ۲۶۲
۹۶۵. آتش عشقم ز پس در جان غم پبور گرفت ۲۶۳
۹۶۶. دوش از موج فغان بال و پر بلبل شکست ۲۶۳
۹۶۷. بال مرا شکستگی پر نبسته است ۲۶۳
۹۶۸. گفتگو را چون اثر در دل ز صدق نیت است ۲۶۳
۹۳۹. شمع شبستان دل شعله آه من است ۲۴۸
۹۴۰. دیده را چیزی چو نبود در مقابل بسته است ۲۴۸
۹۴۵. عاشق کمال عیش و طرب را ندیده است ۲۴۸
۹۴۶. سایه تیغت ز دلچسپی مرا تا بر سر است ۲۴۹
۹۷۷. غیر دانا در جهان از غم کسی در تاب نیست ۲۴۹
۹۰۸. چنان ز عشق تو ضعفم به تن مقام گرفت ۲۴۹
۹۰۹. از متاع کامیابی دست ما کوتاه نیست ۲۴۹
۹۱۰. گرچه در راه وصال دوست هر گامی چه است ۲۵۰
۹۱۱. دیده کم کی گوهر خود را ز عمان چیده است ۲۵۰
۹۱۲. آنکه پنهان شد عیان بر مردمان پیداست کیست ۲۵۰
۹۱۳. آهوز نف عشق تو در دشت کبابی است ۲۵۰
۹۱۴. هرجا غمی است از دل محنت نصیب ماست ۲۵۱
۹۱۵. شمشاد بلایار تو تا جلوه طراز است ۲۵۱
۹۱۶. دلم به سینه ز غم جانشین آیوب است ۲۵۱
۹۱۷. فکر وصال او دل دیوانه را بسوخت ۲۵۱
۹۱۸. دست سیمین تو بر زنگ حنا پیچیده است ۲۵۲
۹۱۹. مهر من و معشوق چنانی و چینی است ۲۵۲
۹۲۰. روی گلرنگش که خطی از غبار آورده است ۲۵۲
۹۲۱. دلباختگان را ز غم چشم تری هست ۲۵۲
۹۲۲. هر که از خود رود بهار خود است ۲۵۲
۹۲۳. ای دل سوخته این ناله و فریاد از چیست ۲۵۲
۹۲۴. هر داغ دلم دیده حیران نگاهی است ۲۵۳
۹۲۵. جام از لیش نشانه صهبا رسیده است ۲۵۳
۹۲۶. زندگی در عشقباری سخت مشکل بوده است ۲۵۳
۹۲۷. شوق سرشار است صبر خانه سوز من کجاست ۲۵۴
۹۲۸. ایزد که خیر جسم و جان ساخت ۲۵۴
۹۲۹. از داغ عشق دوست مرا سینه روشن است ۲۵۴
۹۳۰. فارغ ز جور چرخ و گزند ستاره است ۲۵۴
۹۳۱. یک دیده نمانده است که روی تو ندیده است ۲۵۵
۹۳۲. چنان ز روی توام دیده گرم بینایی است ۲۵۵
۹۳۳. شکست خاطر عشق از جین پیداست ۲۵۵
۹۳۴. خانه های دل عشق خراب از نگهی است ۲۵۵
۹۳۵. گر نیاشد نور دل جا حل ز دانا بهتر است ۲۵۶

۱۰۰۲. به رنگ غنچه دلم پر ز پاره جگر است	۳۷۱	۹۶۹. تا دیده به روی دوست باز است	۲۶۳
۱۰۰۳. در اشارت ابروی خوبان و ما را دل یکی است ..	۳۷۲	۹۷۰. فکر مژگان تو دائم لخت دل برچیدن است	۲۶۴
۱۰۰۴. تا حیرت حسن دیدهام بست	۳۷۲	۹۷۱. رازی که پرده مسوز بود در ناقاب ماست	۲۶۴
۱۰۰۵. گل خوشبوی ترا از نافه آهو عدل است	۳۷۲	۹۷۲. بال و پرم شکسته شود چون قفس شکست	۲۶۴
۱۰۰۶. شد در نظر یکی بد و نیکم ز شوق دوست	۳۷۲	۹۷۳. عالمی آشفته حال از چشم عالمگیر توست	۲۶۴
۱۰۰۷. وحشت دل شده موى تو از بوی خود است	۳۷۳	۹۷۴. مرا ز باده لعلی دماغ روشن نیست	۲۶۵
۱۰۰۸. زندگانی روز تا شب در تأسف بودن است	۳۷۳	۹۷۵. رنگ فریاد و فغان بر روی احوال شکست	۲۶۵
۱۰۰۹. چو غنچهام لب خونین ز شکوه دوخته است ..	۳۷۳	۹۷۶. چون دلم کوه بدختان شد ز سر تا پا شکست ..	۲۶۵
۱۰۱۰. سودای عشق در سر من بس که درخور است ..	۳۷۳	۹۷۷. تا خیال روی جانان در دل دیوانه است	۲۶۵
۱۰۱۱. مدار چرخ بر مردآزمایی است	۳۷۴	۹۷۸. ای که بر خوان ستم ناخوانده دل مهمان توست ..	۲۶۶
۱۰۱۲. هر انتعاش قتل به صد جان برایر است	۳۷۴	۹۷۹. خاکم به باد رفت و دلم از فقان پر است	۲۶۶
۱۰۱۳. تا از خیال لعل لب شینه گلشن است	۳۷۴	۹۸۰. صفحه سینه زدم چاک نمی خواند چیست	۲۶۶
۱۰۱۴. فضای داشت به چشمته ز شهر بهتر نیست ..	۳۷۴	۹۸۱. من کجا و ز درد او انکار کافرنعمتی است	۲۶۶
۱۰۱۵. مرغ دل مرا چو خیال تو خوانده است	۳۷۵	۹۸۲. آن لعل لب که صد شکرستان دروغم است	۲۶۶
۱۰۱۶. آن که یادش خون دل را در درون سینه ریخت ..	۳۷۵	۹۸۳. عمر مردم رسیمان، [تن] چاه و جانها آب اوست ..	۲۶۶
۱۰۱۷. آن شب که تو رابر دل شوریده گذار است ..	۳۷۵	۹۸۴. بخراهم ای پری که دلم جلوه گاه توست	۲۶۶
۱۰۱۸. گویند شراب لب جانان نمکین است	۳۷۵	۹۸۵. دل را دمی که عشق به سنگ جنون شکست	۲۶۶
۱۰۱۹. از روی دوست تانگهم سوی نرگس است	۳۷۶	۹۸۶. راز پنهان جفای چرخ راز گفتهای است	۲۶۶
۱۰۲۰. طعنه زد بر دل من در غم او دشمن و دوست ..	۳۷۶	۹۸۷. گرچه راز عشق آن بدخواه گفتن عاشق است ..	۲۶۶
۱۰۲۱. به چشم مابد و نیک جهان تمام یکی است ..	۳۷۶	۹۸۸. بین جایی پر و بال تو بند است	۲۶۸
۱۰۲۲. کاشانه ام از روی بتی شعله فروز است	۳۷۶	۹۸۹. برون نمی رود از ره کسی که همه ماست	۲۶۸
۱۰۲۳. خوردی فربی عمر و بدو اعتبار نیست	۳۷۶	۹۹۰. پاک شد دیدهام از اشک و همان نم پیداست ..	۲۶۹
۱۰۲۴. یاقوت که صد شعله نهان در جگر اوست	۳۷۷	۹۹۱. در چشم عاشقان رخت خار و گل یکی است	۲۶۹
۱۰۲۵. از بس ملال گرد به رویم فشانده است	۳۷۷	۹۹۲. هنگام ز خود رفتن این زمزمه خالی است	۲۶۹
۱۰۲۶. ای هوش برو از سر من یابی اگر هست	۳۷۷	۹۹۳. بی قدر تبر ما چو دل و جان درست است	۲۶۹
۱۰۲۷. زلفش زکات بوی به ملک ختن نوشت	۳۷۷	۹۹۴. لذت بوسیدنش عمری مرا بیهوش داشت	۲۷۰
۱۰۲۸. مرا با نوبهار و دی چه کار است	۳۷۸	۹۹۵. شب وصل تو صبح عید من است	۲۷۰
۱۰۲۹. هرچند که رم کرد گیت عرش حرام است	۳۷۸	۹۹۶. دل کم حوصله ام را هوس الفت نیست	۲۷۰
۱۰۳۰. هنوز رنگ من از عشق بار باخته نیست	۳۷۸	۹۹۷. لب گشودم دود آهنم دامن گردون گرفت	۲۷۰
۱۰۳۱. به ناله مژده که امشب وصال نایاب است	۳۷۸	۹۹۸. از حال بیقراری افلاک آگه است	۲۷۱
۱۰۳۲. دل درون سینه من از هجوم غم شکست	۳۷۸	۹۹۹. جان را چه می کنم که به جانان شیشه نیست	۲۷۱
۱۰۳۳. تمام حاصل عمرم تأسف است و ندامت	۳۷۹	۱۰۰۰. عاشقان را از نکورویان جدایی مشکل است ..	۲۷۱
۱۰۳۴. دل در برم ز درد هم آهنگ بلبل است	۳۷۹	۱۰۰۱. دل ز ازل از غم تو خاکنشین است	۲۷۱

فهرست مطالب

بیت و پنج

۱۰۶۸. چو نور شمع رنگم بی قرار است.....	۲۸۷	۱۰۳۵. آمد چو نسیم سر کوی تو ز جا رفت.....	۲۷۹
۱۰۶۹. دوش حرف از ساقی و نقل و می و ساغر گذشت .	۲۸۷	۱۰۳۶. چون خل بر نداده که پیش از بهار سوت ...	۲۷۹
۱۰۷۰. با حریفان روز و شب ساغر کشیدن مشکل است	۲۸۷	۱۰۳۷. دل را چه شد آیا که خیال تو مرا سوت ...	۲۸۰
۱۰۷۱. جان و دل سودازدهام مست و خراب است ...	۲۸۸	۱۰۳۸. یار بر حال دل ماکرد شکرخند و رفت ...	۲۸۰
۱۰۷۲. شعله دوزخ ز انداز نگاهی زاده است ..	۲۸۸	۱۰۳۹. آتشکده سینه‌ام افروخته کیست...	۲۸۰
۱۰۷۳. پای من در راه اگر از تن رود جان گند نیست ..	۲۸۸	۱۰۴۰. اگرچه دل ز جفای تو مخزن غم گشت ...	۲۸۰
۱۰۷۴. چو نال داده مرا تاب رشک خامه دوست....	۲۸۸	۱۰۴۱. اگرچه افتادم ز پاکارم همان از خوروی است ..	۲۸۰
۱۰۷۵. تا نپنداری خموشی پرده این راز بست ...	۲۸۹	۱۰۴۲. ما را به حیرت خود پیوسته کار و بار است ...	۲۸۱
۱۰۷۶. اگرچه دورم از بزمت ولی بیهوش از جامت ..	۲۸۹	۱۰۴۳. از شورش سودا نتنشیم به راهت.....	۲۸۱
۱۰۷۷. از هوش رفت عاشق و دلدار را نیافت ...	۲۸۹	۱۰۴۴. به هیچ کار دل خسته بربنیارد دست ...	۲۸۱
۱۰۷۸. از دل گزند چون قد و بالای نکویت ...	۲۸۹	۱۰۴۵. دیدمش از بیخودی رنگم ز سینما برخناست ...	۲۷۸۱
۱۰۷۹. حیف جانت را به سوی سوختن آهنگ نیست ..	۲۹۰	۱۰۴۶. رخ ز ما آن بیوفا پوشید و از ما دیده بست ...	۲۸۲
۱۰۸۰. نگویی دیده محو دوست تنهاست ..	۲۹۰	۱۰۴۷. نامت به زبان قلم از روی خط رفت.....	۲۸۲
۱۰۸۱. آن مست رانه ساغر و پیمانه از صفات ...	۲۹۰	۱۰۴۸. از غبار خاطر من دیده دریا پر است ..	۲۸۲
۱۰۸۲. کسی چگونه شکایت کند ز چشم سیاهت ...	۲۹۰	۱۰۴۹. پیش چشم عشقیازان درد با درمان یکی است ..	۲۸۲
۱۰۸۳. چون نور آفتاب ز صدجا برآمده است ..	۲۹۱	۱۰۵۰. صد حیف ز عمر تو که در ذکر هوس رفت ...	۲۸۳
۱۰۸۴. از بس که فیض دوست به دلها رسیده است ...	۲۹۱	۱۰۵۱. یاد لیلی بهر مجنون وقت تنهایی بس است ..	۲۸۳
۱۰۸۵. آن مست ناز را به ایغ احتجاج نیست ..	۲۹۱	۱۰۵۲. کی ز دست آن جفاجو زخم خوردن مشکل است	۲۸۳
۱۰۸۶. نیست یکدل کو در آتش از غم معشوق نیست ..	۲۹۱	۱۰۵۳. نشود شیوه تنهایی از آن دلخواهت ..	۲۸۳
۱۰۸۷. دل هرکس که چون فاتوس صاف است ...	۲۹۲	۱۰۵۴. برای سوختن در انتخاب آید چو ایسایت ..	۲۸۳
۱۰۸۸. بر ما فضای گیتی چون عرصه نگین است ..	۲۹۲	۱۰۵۵. مرا گفت به وحشت سازگار است ..	۲۸۴
۱۰۸۹. شیشه می را دمی از دست نتوانم گذاشت ..	۲۹۲	۱۰۵۶. سرم به راه جفای ستمگری خاک است ..	۲۸۴
۱۰۹۰. غافلان را چشم در کار جهان مستور نیست ...	۲۹۲	۱۰۵۷. بی قرارم به آه سوگند است ..	۲۸۴
۱۰۹۱. چو بیند لوح دل عرض مراد است ..	۲۹۳	۱۰۵۸. تا شرم در میان من و دوست حائل است ..	۲۸۴
۱۰۹۲. تو نورسی دل از آن نالمید و ناکام است ..	۲۹۳	۱۰۵۹. سرمایه ستم دل راحت فروش ماست ..	۲۸۵
۱۰۹۳. کعبه عاشق جانان را تمنا کردن است ..	۲۹۳	۱۰۶۰. چه دیده‌ها که نیسته است خط مشکیت ..	۲۸۵
۱۰۹۴. چشم ما از بینش خود در نقاب حیرت است ..	۲۹۳	۱۰۶۱. صدای دست تأسف مؤذن دل ماست ..	۲۸۵
۱۰۹۵. بهر آزار دلم قاصد فرستادن بس است ..	۲۹۴	۱۰۶۲. هرچند که پایم ز طلب لب ز فغان بست ..	۲۸۵
۱۰۹۶. کسی در جهان کامرانی گرفت ..	۲۹۴	۱۰۶۳. با نازکی خویش دلم بر سر جنگ است ..	۲۸۶
۱۰۹۷. در عهد تو در هیچ دلی ظلم روا نیست ..	۲۹۴	۱۰۶۴. دیده تا دیده جمالش دل و جان ترک [شده است]	۲۸۶
۱۰۹۸. ابروی موج می به کف جم گره نداشت ..	۲۹۴	۱۰۶۵. مرا کجا غم ننگ و خیال ناموس است ..	۲۸۶
۱۰۹۹. رسیده وقت که بیرون روی ازین ظلمات ..	۲۹۵	۱۰۶۶. نفس به دل ز لبم نارسیده بیرون رفت ..	۲۸۶
۱۱۰۰. منظور ما به غیر تعماشی یار نیست ..	۲۹۵	۱۰۶۷. برگ سبز گشت من مانند سرو آزاد رست ..	۲۸۷

۱۱۳۴. چنان که طایر وحشی ز بال خرسند است ۴۰۴
۱۱۳۵. باغ پرخواری است دنیا آسمان دیوار اوست ۴۰۴
۱۱۳۶. زهر و شکر در مذاق مردم بدل یکی است. ۴۰۵
۱۱۳۷. گشت ما را شوخي مزگان برگردیدهات ۴۰۵
۱۱۳۸. هم آتش است روی تو هم آب کوش است ۴۰۵
۱۱۳۹. نمی دارد دل دیوانه از فکر جهان کلفت ۴۰۶
۱۱۴۰. در دست یار تیغ ستم کس ندیده است ۴۰۶
۱۱۴۱. هیچ بندی چو بی زبانی نیست ۴۰۶
۱۱۴۲. آن چه در چشم تو خون دل به دامان کردن است ۴۰۶
۱۱۴۳. بولهوس را محنت این جسم غم فرسوده نیست. ۴۰۷
۱۱۴۴. ای که گفتی از چه یارب طبع خام ما نپخت ۴۰۷
۱۱۴۵. شادم از غم که دگر در دل تنگم جا نیست ۴۰۷
۱۱۴۶. به رنگ آینهای بهره از تو حیرانی است ۴۰۸
۱۱۴۷. از آتش غم تو که در جان من گرفت ۴۰۸
۱۱۴۸. کی غنی بی مهری چرخ دغا را دیده است ۴۰۹
۱۱۴۹. اضطراب من به رنگ موج در خارا خوش است ۴۰۹
۱۱۵۰. مرآکه با تو هم از رشک خویش الفت[نیست]. ۴۱۰
۱۱۵۱. از بخت بد ز قتل من آن دلستان گذشت ۴۱۰
۱۱۵۲. گر می گشتم که خشمگین نیست ۴۱۱
۱۱۵۳. رنگ شکفتگی دل عاشق ندیده است ۴۱۱
۱۱۵۴. زین باغ به غیر از گل افسوس نچیده است ۴۱۲
۱۱۵۵. سوختم از درد و آن تامهریان باور نداشت ۴۱۲
۱۱۵۶. بدخت نیست چشم دل هر که باز نیست ۴۱۳
۱۱۵۷. عاقل که در سرای مجازی سرا نساخت ۴۱۳
۱۱۵۸. جان را به صبر حسن تو از ماگرفته است ۴۱۴
۱۱۵۹. نیست باقی دل من لیک غم من باقی است ۴۱۴
۱۱۶۰. هر که دل را از تردد های بی جا شاد داشت ۴۱۴
۱۱۶۱. جان سزاوار غم و درد فروانش نیست ۴۱۴
۱۱۶۲. چون تواند مهر دنیا جا مرا در دل گرفت ۴۱۴
۱۱۶۳. سخن پرداز را حال زبان است ۴۱۶
۱۱۶۴. طفل است و باده خوردن او لب مکیدن است .. ۴۱۷
۱۱۶۵. دل چو فانوسم خبردار از فروغ یار نیست .. ۴۱۷
۱۱۶۶. دچار او شدم اما شتاب یارم سوخت ۴۱۸
۱۱۰۱. جولان هر حباب ز هستی نشانه ای است ۴۹۵
۱۱۰۲. خضم پنماری ز زور عجز من آگاه نیست. ۴۹۶
۱۱۰۳. اگرچه رفت دلم درد بیکران این جاست ۴۹۶
۱۱۰۴. بر ماره دردی و زلالی به عبت بست. ۴۹۶
۱۱۰۵. منعم دنیا پرست از بند غم آزاد نیست ۴۹۶
۱۱۰۶. تاز عالم سوز او تنها دل ما را نسوخت ۴۹۷
۱۱۰۷. چند ای ببل ز افغان می کمی آزار دوست ۴۹۷
۱۱۰۸. گر چینی از مژدها تیر جفا خواهی ریخت ۴۹۷
۱۱۰۹. دلم را آتشی از غم به جان است ۴۹۷
۱۱۱۰. من نیم آنکه دهم درد و غم را از دست ۴۹۸
۱۱۱۱. از شفق ابر از گریان تا به دامن سوخته است .. ۴۹۸
۱۱۱۲. پرتو خورشید چون حسن فروزان تو نیست ... ۴۹۸
۱۱۱۳. نمیرم گر بیشم یک نظر رخسار نیکوکت ۴۹۸
۱۱۱۴. در راه دوست رهزن عشق منزل است ۴۹۹
۱۱۱۵. فانوس وار هستیم از سوی دیگری است ۴۹۹
۱۱۱۶. نشة خوشحالی جاودید را فرهاد داشت ۴۹۹
۱۱۱۷. می نماید این دل آتش فشان در زیر پوست ۴۹۹
۱۱۱۸. مرشد عشق خوش خطابوش است ۴۹۹
۱۱۱۹. جان سپردن گرچه بر عاشق ز آب آسان تر است . ۴۰۰
۱۱۲۰. پیش هنوز عشق چنان برواج نیست ۴۰۰
۱۱۲۱. چون لا له به هر گل ز تمنی تو داغ است ۴۰۱
۱۱۲۲. باز دوش آن تندخو دامن بی جنگی شکست ... ۴۰۱
۱۱۲۳. شاد می گردد دلم پیوسته از بیداد دوست ۴۰۱
۱۱۲۴. تنها به عندیلیب دلش مایل گل است ۴۰۱
۱۱۲۵. ای خوش آدم که نگه رنگ ز سیمای تو داشت ۴۰۲
۱۱۲۶. ای سرو خرامنده بستان قیامت ۴۰۲
۱۱۲۷. چند گویم چند گویم از جفای او بس است ۴۰۲
۱۱۲۸. چو کشتنی دل برش در بحر خون رفت ۴۰۲
۱۱۲۹. طفلی و دل عرصه جولان توست ۴۰۲
۱۱۳۰. مانند گل ز بوی تو پیمانه ام پر است ۴۰۳
۱۱۳۱. هر گرد که خیزد علم شاهسواری است ۴۰۳
۱۱۳۲. در ناله ز بس ببل این باغ فرنگ است ۴۰۳
۱۱۳۳. هر داغ ز عشق توبه دل مخزن رازی است ۴۰۳

فهرست مطالب

بیست و هفت

۱۱۶۷. آهي بي شناختن عاشقان بس است ۴۱۸
۱۱۶۸. کسي که نشئه صستي به چشم يار گذاشت ۴۱۹
۱۱۶۹. گر نمی آيد به چشم اشک چندان دور نیست ۴۱۹
۱۱۷۰. بس که چون فانوس از يادش سراپا روش است ۴۲۰
۱۱۷۱. تا من چاک از غمش چونگين است ۴۲۰
۱۱۷۲. يار کي دل را غمین از بهر اين ديوانه ساخت ۴۲۱
۱۱۷۳. به بزم وصل مگو خاطرم مکدر نیست ۴۲۱
۱۱۷۴. نباشد جز جفاي عشقباران لطف و احسانت ۴۲۲
۱۱۷۵. تا لب لعل تو مابيل به شراب افادة است ۴۲۲
۱۱۷۶. دل شد خراب و ياد تو از دل در نرفت ۴۲۳
۱۱۷۷. گرچه بر جاي خودم کارم همان گردیدن است ۴۲۳
۱۱۷۸. کردي عرق از شرم و مرا حال خراب است ۴۲۴
۱۱۷۹. می کشم گر آه سردی گرمی او مطلب است ۴۲۴
۱۱۸۰. بوجه چو آيننه به من کي گذری داشت ۴۲۴
۱۱۸۱. آرزو در سينهام از آتش دل در گرفت ۴۲۴
۱۱۸۲. دقت هر پيشهور معلوم از کار خود است ۴۲۵
۱۱۸۳. نیست چون جاي سخن این سخن بجا چیست ۴۲۶
۱۱۸۴. دزدی چشم تورا تا دیده است ۴۲۶
۱۱۸۵. اي دل مجرور از عشق است زخم کاري ات ۴۲۷
۱۱۸۶. مرکب سالک به غير از همت مردانه نیست ۴۲۷
۱۱۸۷. جز حسرت دیدار بنان در دل من نیست ۴۲۷
۱۱۸۸. يار مست آمد و دور از من ديوانه نشست ۴۲۷
۱۱۸۹. عارفان را بیش و کم در چشم استغنا یکی است ۴۲۸
۱۱۹۰. هست چون معشوق تنها این حجاب از بهر کیست ۴۲۹
۱۱۹۱. چشم از گریه بحر زخار است ۴۲۹
۱۱۹۲. ياد آن روزی که زخم سینهام مرهم نداشت ۴۲۹
۱۱۹۳. شکست عهد ز معشوق بی وفای نیست ۴۳۰
۱۱۹۴. اسیر عشق تو را عهد سست در خور نیست ۴۳۰
۱۱۹۵. جز عکس رویت آینهام رونما نداشت ۴۳۰
۱۱۹۶. عاشقان را چيز دیگر جز غم جانکاه نیست ۴۳۱
۱۱۹۷. خاک را شکم، فغانم چرخ گردان را گرفت ۴۳۱
۱۱۹۸. خیال روی بتی تاکه میهمان من است ۴۳۲
۱۱۹۹. یک گشده در قافله ریگ روان نیست ۴۳۲
۱۲۰۰. گر بدی بیند رقب از ما به ما منسوب نیست ۴۲۲
۱۲۰۱. دل پر خون و چشم خونفشار هست ۴۲۲
۱۲۰۲. طرفه شوری است حریفان چه خبر آمده است ۴۲۴
۱۲۰۳. عید است و بزم باهه شب عید چیدنی است ۴۲۴
۱۲۰۴. آب انگور که در پیش تو بنت العنی است ۴۲۴
۱۲۰۵. مرا همیشه غم عشق گلرخان سبق است ۴۲۵
۱۲۰۶. عالم و جاهم به نزد مردم دنیا یکی است ۴۲۵
۱۲۰۷. حیران تو را نشان خموشی است ۴۲۵
۱۲۰۸. بس که خوی آن بت شیرین شمایل نازک است ۴۲۵
۱۲۰۹. ساق بیار باهه که عید است و عشرت است ۴۲۶
۱۲۱۰. این ادای حق ز ما حق ادایي بیش نیست ۴۲۶
۱۲۱۱. دل لذت وصال تو در کام ما شسکست ۴۲۶
۱۲۱۲. عاشقم در چشم من امروز با فردا یکی است ۴۲۷
۱۲۱۳. بابل بیچاره چون پروانه مغلوب من است ۴۲۷
۱۲۱۴. عاشق ز جور چرخ فراغت نشسته است ۴۲۷
۱۲۱۵. هر نقش قدم در ره معشوق دهانی است ۴۲۷
۱۲۱۶. مرا با نوبهار و دی چه کار است ۴۲۸
۱۲۱۷. صفحه درس که من دارم جمال ساده است ۴۲۸
۱۲۱۸. دوش چون طرف کلاه آن لعنت شیرین شکست ۴۲۸
۱۲۱۹. اي معدن زیبایي و اي کان ملاحت ۴۲۹
۱۲۲۰. از بس شراب حیرت حست به جام ماست ۴۲۹
۱۲۲۱. هر که را سرمایه کم باشد خیال او پر است ۴۲۹
۱۲۲۲. به آه خویش سوارم پیادگی این است ۴۳۰
۱۲۲۳. از سستی پیمان تو ما را گلهای نیست ۴۳۰
۱۲۲۴. خال بر رخسارش از بس خوشنما افتاده است ۴۳۰
۱۲۲۵. گر بگویی بار بی تمسکن و بی پرواست ۴۳۰
۱۲۲۶. جام من چشم و چراغ دل ماست ۴۳۰
۱۲۲۷. سرخ روی شاهد از می چهره ما از تب است ۴۳۱
۱۲۲۸. دل را خیال وصل کم از دیدن تو نیست ۴۳۱
۱۲۲۹. هر که در وصالش نگردد زخمی دم عاشق است ۴۳۱
۱۲۳۰. بس که کویت از فغانم گرمی سروشار داشت ۴۳۱
۱۲۳۱. دلم در پیش ترکی پای بند است ۴۳۱
۱۲۳۲. پوشیدن خورشید میسر به جهان نیست ۴۳۲

۱۲۶۶. ز درد هجر کند ناله گرچه در چمن است ۴۵۰
 ۱۲۶۷. آن چنان کز تار زلف یار جانها فربه است ۴۵۱
 ۱۲۶۸. دیو است غیرت من و خلقم پریوش است ۴۵۱
 ۱۲۶۹. ناله و فریاد دل افشاگر احوال اوست ۴۵۱
 ۱۲۷۰. در مجلس خیال تو دارم دلی که مبت ۴۵۱
 ۱۲۷۱. برق وجود من به جز آن مادپاره چیست ۴۵۲
 ۱۲۷۲. صد شکر شه به تخت سلیمان نشسته است ۴۵۲
 ۱۲۷۳. هزار شکر که عشقت دلم گذاخته است ۴۵۲
 ۱۲۷۴. دختر رز هست فرزندم چه شد بیگانه است ۴۵۳
 ۱۲۷۵. گر شوم در عشق او افسانه این هم باقی است ۴۵۳
 ۱۲۷۶. باغها رنگین چو حسن دلربای یوسف است ۴۵۳
 ۱۲۷۷. کی مرا ترک بتان از دل خود مأمول است ۴۵۳
 ۱۲۷۸. چون روی تو استاد ازل لاه نکشته است ۴۵۴
 ۱۲۷۹. مگو که پشت لیش سبزرنگ از خط اوست ۴۵۴
 ۱۲۸۰. مستیم را جان من کی حاجت پرسیدن است ۴۵۴
 ۱۲۸۱. بودیم ما و ساغرو آن یار چون بهشت ۴۵۵
 ۱۲۸۲. دل ز یادش با وجود خاکساری آتش است ۴۵۵
 ۱۲۸۳. دادن دل در غم معشوق و خودداری یکی است ۴۵۵
 ۱۲۸۴. عیسی شیشه ز غلغله به سخن آمده است ۴۵۵
 ۱۲۸۵. چشم تو تیغ بند ز مژگان به خون ماست ۴۵۶
 ۱۲۸۶. ما را به غیر مرد نزاع و نبرد نیست ۴۵۶
 ۱۲۸۷. هر چند که چشم به ره وصل دویده است ۴۵۶
 ۱۲۸۸. روز من تا روز از یاد خط جانهای است ۴۵۶
 ۱۲۸۹. ای شوخ مگو عاشق بیچاره کش هست ۴۵۷
 ۱۲۹۰. از قند لیش بوشهای آن کس که هوس داشت ۴۵۷
 ۱۲۹۱. ای که چشمت سوی رقیان است ۴۵۷
 ۱۲۹۲. آبی اگر درون ز در صلح ای نبات ۴۵۷
 ۱۲۹۳. تاج شاهی بر سرم از سایه دیوار توست ۴۵۸
 ۱۲۹۴. زندگانی هر که را در عشق نبود زنده نیست ۴۵۸
 ۱۲۹۵. حسن بر دور رخش خطی ز مشک تر نوشت ۴۵۸
 ۱۲۹۶. کی این دل سرگشته چو پروانه به ما سوخت ۴۵۸
 ۱۲۹۷. رخم چینی و جان خسته خواری است ۴۵۹
 ۱۲۹۸. مرا چون اشک همنزگ شراب است ۴۵۹
۱۲۳۲. جان سخت و دیده شوخ و دل بی باک داشت ۴۴۲
 ۱۲۳۴. گفتی چرا نسوخنهای این به مابس است ۴۴۲
 ۱۲۳۵. در دل ماکه به راهت ز وفا کوشان است ۴۴۲
 ۱۲۳۶. ای که گفتی اشک و آه و نالهات از بھر کیست ۴۴۲
 ۱۲۳۷. زار و سودابی بین جانا چنان صفت به است ۴۴۲
 ۱۲۳۸. مرا پیری ز پا افکند جانا در تک و تازت ۴۴۳
 ۱۲۳۹. مهربانی با منش بھر فرب پیگری است ۴۴۳
 ۱۲۴۰. همنشین گر بایدم شبها من حمرا بس است ۴۴۳
 ۱۲۴۱. با عاشقان دل تو چو روز نخست نیست ۴۴۳
 ۱۲۴۲. پیش چشم عشقباران وصل جانان خوشنماست ۴۴۴
 ۱۲۴۳. خزم از کیف باده ام بخت است ۴۴۴
 ۱۲۴۴. هر کس به دهان از صنمی مُشت نخورده است ۴۴۴
 ۱۲۴۵. خودفروشان که پیرسند خربزار کجاست ۴۴۵
 ۱۲۴۶. به جاهلان چو رسد نکهدان، ز جهآل است ۴۴۵
 ۱۲۴۷. وصف او را دلم به مه می گفت ۴۴۵
 ۱۲۴۸. در چنگ خصم، پاک گهر اینم از بلاست ۴۴۶
 ۱۲۴۹. تاز کیف باده روی یار رنگین گشته است ۴۴۶
 ۱۲۵۰. رنجیدن ما باعث رنجیدن یار است ۴۴۶
 ۱۲۵۱. نیست دل دوست به عاشق چهشد از دشمن نیست ۴۴۶
 ۱۲۵۲. ز رشته نفس تاکه نفس در مرس است ۴۴۶
 ۱۲۵۳. گلشن معمور جنت همچو روی ساده نیست ۴۴۷
 ۱۲۵۴. اگر رچه خصم مهیای کارزار من است ۴۴۷
 ۱۲۵۵. امتداد زلف او از حد بسیاری گذشت ۴۴۷
 ۱۲۵۶. همان هست جانان به رنگی که هست ۴۴۸
 ۱۲۵۷. سرشک لعلی عاشق در بدخشنان نیست ۴۴۸
 ۱۲۵۸. ای خیال دوست دل راجنگو پر خاش تو سوخت ۴۴۸
 ۱۲۵۹. هر کس که بوشهای ز دهانی گرفته است ۴۴۹
 ۱۲۶۰. تنها نه دل به منع زیان در کشاکش است ۴۴۹
 ۱۲۶۱. ز خار دامن خود شعله [ای] اگر چنده است ۴۴۹
 ۱۲۶۲. باد دائم پر می بیغش ایاغ هر که هست ۴۴۹
 ۱۲۶۳. تا فراموشی ز مشتاقان شعار آن گل است ۴۵۰
 ۱۲۶۴. نوشتمن شکوهای از چشم شوخ شوشه پردازت ۴۵۰
 ۱۲۶۵. رنگ را در حسن دخلی پیش این دیوانه نیست ۴۵۰

فهرست مطالب

بیست و نه

۱۲۹۹. در ره معشوق خود ترک دل و دین ممکن است ۴۶۰
۱۳۰۰. از کف تدبیر دل را عشق آن مهوش گرفت ۴۶۰
۱۳۰۱. نیکمردان را شمارد زشت هر کس جاہل است ۴۶۰
۱۳۰۲. در قید جسم جان تو چون لحظ مغلق است ۴۶۰
۱۳۰۳. بس که تنگ از غصت جهان به من است ۴۶۱
۱۳۰۴. بس که ای سرو روان بی تو دلم لرزیده است ۴۶۱
۱۳۰۵. ای که گفتش که چرا داغ تو را در دست است ۴۶۱
۱۳۰۶. بود با یوسف دل یعقوب فارغ غایل رفت ۴۶۲
۱۳۰۷. چون همنفسی نکهای از همنفسی گفت ۴۶۲
۱۳۰۸. رحم کردن بر اسیران جان من در کار نیست ۴۶۲
۱۳۰۹. تفسیر حسن او به مخطط تکلف است ۴۶۲
۱۳۱۰. خواهد از سر برداش گر نمد ور افسر است ۴۶۲
۱۳۱۱. روز مبشر لطف حق بروایه گان را وايه است ۴۶۲
۱۳۱۲. کسی که مستیش از کیف باده ازی است ۴۶۲
۱۳۱۳. پای تاس هر که در راه خیالش سوده نیست ۴۶۴
۱۳۱۴. شکرله بار از من بندهای کمتر نداشت ۴۶۴
۱۳۱۵. حرف عمر خضر را باور نمودن مشکل است ۴۶۵
۱۳۱۶. عقل از ادراک حق بسیار گمره بوده است ۴۶۵
۱۳۱۷. هزار نکه دلم از کتاب آینه یافت ۴۶۵
۱۳۱۸. داشت صد مطلب دل اما جرات گفتن نداشت ۴۶۵
۱۳۱۹. نیست معلوم من از متی چو بینم روی دوست ۴۶۶
۱۳۲۰. بادام وار بسته دل از دهر خسته رفت ۴۶۶
۱۳۲۱. چون روی بار نیست اگرچه سخن پر است ۴۶۶
۱۳۲۲. حیف کر بیاران به بیاری اهل دردی بر نخاست ۴۶۶
۱۳۲۳. این ناله را به زور ماکس نسبته است ۴۶۷
۱۳۲۴. متی خوش باری ز لباس خرد است ۴۶۷
۱۳۲۵. هرچه در سینه ام از کینه و از پرخاش است ۴۶۷
۱۳۲۶. مرد را بی اعتباری عین عزت بوده است ۴۶۸
۱۳۲۷. بس که رنگ گل روی تو زبوریزان است ۴۶۸
۱۳۲۸. تاکه افتادگیم شهره دنیا شده است ۴۶۸
۱۳۲۹. مردم دیده نه بر بار به خود حیران است ۴۶۸
۱۳۳۰. هر که را مشت زری در کیسه مانند گل است ۴۶۸
۱۳۳۱. فلک از بحر هستی یک حباب است ۴۶۹
۱۲۹۹. جان در بهای وصل تو جنس محقر است ۴۶۹
۱۳۰۰. قظرهای باده در خم هر یکی جانانهای است ۴۶۹
۱۳۰۱. دماغ از خط سبز است اگرچه آهنگت ۴۶۹
۱۳۰۲. از برودت بست بخ تا زاهد از دنیا گذشت ۴۷۰
۱۳۰۳. کارم چو شمع دل به جفا طرح دادن است ۴۷۰
۱۳۰۴. تا بناشد کشیت آماده توانی گذشت ۴۷۰
۱۳۰۵. هرجند که در دعوی دل بیم هلاک است ۴۷۰
۱۳۰۶. الفتی دل را چه شد با دیده خونبار هست ۴۷۱
۱۳۰۷. ای دل شیدا که جایت زلف یار مهوش است ۴۷۱
۱۳۰۸. چون دود دل سوخته ام یار خط توست ۴۷۱
۱۳۰۹. چون رطب شیرینی آن لب دلم را خسته است ۴۷۱
۱۳۱۰. لعل زنگ از دل بر از خطر رنگ هم من داشته است ۴۷۲
۱۳۱۱. مهل است اگر تلخ دشnam کشند است ۴۷۲
۱۳۱۲. در سر مرا خیال سپهر است و آنجم است ۴۷۲
۱۳۱۳. محملي بیرون محمل دواست. ذر محمل یکی است ۴۷۳
۱۳۱۴. داغ فراق زینت جسمانیم بس است ۴۷۳
۱۳۱۵. گذا گداست ولی این سخن پسندم ازوست ۴۷۳
۱۳۱۶. از بس شکسته شد دلم از بی و فایست ۴۷۴
۱۳۱۷. از مجلس ما ساقی بی مهر چرا رفت ۴۷۴
۱۳۱۸. از طریق کفر ما زاهد مگو یگانه است ۴۷۴
۱۳۱۹. به زنگ عمر یار از پیش ما رفت ۴۷۴
۱۳۲۰. گر دل سخت تو ام بر دل صد چاک نسوخت ۴۷۵
۱۳۲۱. ای که دائم شیوهات از عاشقان رنجیدن است ۴۷۵
۱۳۲۲. پای تخت پادشاهی مست را پای خم است ۴۷۵
۱۳۲۳. فریاد من بلند ز اعجاز آن گل است ۴۷۶
۱۳۲۴. خفته از رویش چه شد بر روی اخگر در بهشت ۴۷۶
۱۳۲۵. گوشة غربت نینداری که کم از خانه است ۴۷۶
۱۳۲۶. مرا همیشه دل پاره پاره در نظر است ۴۷۷
۱۳۲۷. ای که گفتش لطف و فقر از دوستداران کی خوش است ۴۷۷
۱۳۲۸. باد اگر گردم برد آن بی وفا را باک نیست ۴۷۷
۱۳۲۹. مردمی زین مردمان مانند عنقاگم چراست ۴۷۷
۱۳۳۰. غنچه نشکفته چون بینی که بر گل خفته است ۴۷۸
۱۳۳۱. تو را ز بنده چه شد گر حباب بوسه پر است ۴۷۸

۱۳۹۸. جز غم معشوق خود مجنون غم دیگر نداشت... ۴۹۲
۱۳۹۹. تاگل رخسار جانان را دلم بوکره است ۴۹۳
۱۴۰۰. گرد کفت باده ناب دل شاد من است ۴۹۳
۱۴۰۱. زف او باعث موزونی افسانه ماست ۴۹۴
۱۴۰۲. در ره سیل تو ویرانه و آباد یکی است ۴۹۴
۱۴۰۳. یک دل نیافتمن که درو منزل تو نیست ۴۹۴
۱۴۰۴. گرچه آن یار ستم پیشه عتابی نوشت ۴۹۵
۱۴۰۵. این جان ناتوان که خربدار عالم است ۴۹۵
۱۴۰۶. ندیدم ما پیش از این از جمالت ۴۹۵
۱۴۰۷. غفلت ما از برای ما گاه کاران خوش است ۴۹۶
۱۴۰۸. برش ز هیچ نفهمی اگرچه بی ادبی است ۴۹۶
۱۴۰۹. مرا چه کار درین بحر با دل افاده است ۴۹۷
۱۴۱۰. قصه شیرین از لب چون قند اوست ۴۹۷
۱۴۱۱. هر چیز که پنداشتم عیب هنر گشت ۴۹۸
۱۴۱۲. چو بخت هست در آغوش مداعا خفته است... ۴۹۸
۱۴۱۳. تدتر غمزه ز خواستاده است ۴۹۹
۱۴۱۴. شیم به ریختن اشک چون پیله گذشت ۴۹۹
۱۴۱۵. غم جای عرق خون به سراغ دل ما ریخت ۵۰۰
۱۴۱۶. گل امید دسته بسته اوست ۵۰۰
۱۴۱۷. کدامین چشم بر رخسار او نیست ۵۰۱
۱۴۱۸. مطلب ما رضای خاطر اوست ۵۰۱
۱۴۱۹. گل رخسار کم از نکته بستاش نیست ۵۰۲
۱۴۲۰. نیست چشمی که رخش پر نور نیست ۵۰۲
۱۴۲۱. روی آشناک خوبان عشق ما را گرم ساخت... ۵۰۳
۱۴۲۲. در سرم عشق تو بر تخت سلیمانی نشست ۵۰۳
۱۴۲۳. کمال خلق درین روزگار چون لاف است ۵۰۳
۱۴۲۴. شاخ گل سرو خرامان این است ۵۰۴
۱۴۲۵. گر دل ما را نوازی دور نیست ۵۰۴
۱۴۲۶. عنز گناه خویشن عاشقت از ملک نخواست .. ۵۰۵
۱۴۲۷. دم کسی چو دم عاشق تو گیرا نیست ۵۰۵
۱۴۲۸. چون جام باده ناز تو ساقی کشیدنی است ۵۰۶
۱۴۲۹. اگرچه یار جفاکار بر سر ناز است ۵۰۶
۱۴۳۰. اگرچه یار جفاکار بر سر ناز است... ۵۰۷
۱۳۶۵. دور از آن شعله رخسار مرا سوخته است ۴۷۸
۱۳۶۶. تا در نظر من قد و بالای فلانی است ۴۷۸
۱۳۶۷. نقشش به کسب نام چو خاتم نشته است ۴۷۹
۱۳۶۸. هرجه را دیدیم چشم از دیدنش پوشیدنی است. ۴۷۹
۱۳۶۹. تیر تو چو دل گشت نشانش ز نشان حست ۴۷۹
۱۳۷۰. همچو گل در بحرخون آنرا که کشته در گل است. ۴۸۰
۱۳۷۱. طمع از ابروی پرکار توم نازی هست ۴۸۰
۱۳۷۲. شکفتنه رویی خوبان ز نوبهار من است ۴۸۰
۱۳۷۳. کار من دلخسته ز معشوق تمام است ۴۸۱
۱۳۷۴. چو لاله کار دل داغدیده وارون است ۴۸۱
۱۳۷۵. پروانه را بگوی که سوز چران نیست ۴۸۲
۱۳۷۶. لب تشنۀ درد تو به غیر از دل ما نیست ۴۸۲
۱۳۷۷. از کهنه‌گی چو باده ز سر عقل ما گم است ۴۸۳
۱۳۷۸. از برای چاره خود بیقرار افتاده است ۴۸۳
۱۳۷۹. طالب درد به صد ناله و زاری از توست ۴۸۴
۱۳۸۰. برع از رخ چو به باغ آن گل رعنای برداشت. ۴۸۴
۱۳۸۱. در راه امتیاز وحید از قلم گذشت ۴۸۴
۱۳۸۲. روی خندان ز گل و سیر گلستان کم نیست ۴۸۵
۱۳۸۳. از لطف کردگار همان دست دست ماست ۴۸۵
۱۳۸۴. به خون طبیده دل من اگرچه از سنگ است ... ۴۸۵
۱۳۸۵. دلم به یار نگوید یا که جا اینجاست ۴۸۶
۱۳۸۶. چون گل مراز بوی گلی خانه پر شده است.... ۴۸۶
۱۳۸۷. بی نیاز آن کس که از دنیا به رنگ ما گذشت ... ۴۸۷
۱۳۸۸. پیش هنوز عشق چنان بر رواج است ۴۸۸
۱۳۸۹. گم گشتنگی چوریگ روان هادی من است. ۴۸۸
۱۳۹۰. ز من مپرس گرفواری تو تا چند است..... ۴۸۸
۱۳۹۱. هر که را بهرامی از صورت انسانی نیست ۴۸۹
۱۳۹۲. اسیر حسن تو جانا به حور و عین نتشست.... ۴۸۹
۱۳۹۳. آن شوخ نهالی است که آفت شمر اوست ۴۹۰
۱۳۹۴. نگه به چشم تو دامن به قتل ما بشکست ۴۹۰
۱۳۹۵. کجاست می که بیایم دل و دماغ کجاست ۴۹۱
۱۳۹۶. در نظر لعل لب آن ماه سیما آتش است ۴۹۱
۱۳۹۷. دل به رنگ یار و عشق یار با ما دشمن است... ۴۹۲

فهرست مطالب

سی و یک

۱۴۶۴. پیش هر کس که صاحب انصاف است ۵۱۸
۱۴۶۵. پر صدا کوه غم گرچه ز بیداد کسی است ۵۱۸
۱۴۶۶. ز روی گرم دشمن چو دهد با خویشن جوشت ۵۱۸
۱۴۶۷. خجلت حسن تو بوسف رامگو چانکاه نیست ۵۱۸
۱۴۶۸. جان من می باشد از جانان و جانان از من است ۵۱۹
۱۴۶۹. گرد کلفت از دل عاشق زدودن عیب نیست ۵۱۹
۱۴۷۰. تعریف خود حرام چو اسراف کردن است ۵۱۹
۱۴۷۱. اهل باطن را به سوی سرخ و زرد آهنج نیست ۵۲۰
۱۴۷۲. چه شد رخم چو بهار انار گلگون است ۵۲۰
۱۴۷۳. کرد چون جا در دلت دشمن ازو اندیشه نیست ۵۲۰
۱۴۷۴. به رنگ کفه سبک سنگ ارجمندتر است ۵۲۰
۱۴۷۵. دل ز یاد تو در نقاب کشی است ۵۲۱
۱۴۷۶. در دل پر خون غم یارم ز جان شیرین تو است ۵۲۱
۱۴۷۷. در خواب آنکه چشم به رویت گشوده است ۵۲۱
۱۴۷۸. دل برد سوی تو گویا خبرش از خود نیست ۵۲۱
۱۴۷۹. زیر بار هجر ما را داشتن انصاف نیست ۵۲۲
۱۴۸۰. چشمہ هر کار چون دریای سودا بی ته است ۵۲۲
۱۴۸۱. نور رخت ز دیدن روی تو مانع است ۵۲۲
۱۴۸۲. هستی فردوس یک خشت از بنای وحدت است ۵۲۲
۱۴۸۳. بی لخت دل ز خانه چشم به در نرفت ۵۲۳
۱۴۸۴. عمری است که دل در بر من باده بست است .. ۵۲۳
۱۴۸۵. ز حق مگذر چنان بیند کسی همراه اغیارت ۵۲۳
۱۴۸۶. آنچه از من مانده در تن استخوانی مانده است .. ۵۲۴
۱۴۸۷. بر طایر حیات نفس کم ز بال نیست ۵۲۴
۱۴۸۸. با آنکه چشم هیچ کس او را ندیده است ۵۲۴
۱۴۸۹. نیست بی جا یار اگر آینه را رو داده است ۵۲۴
۱۴۹۰. ناز بر ترک تعلق کرده از خود باب نیست ۵۲۵
۱۴۹۱. درون کوره هستی چو کوزه هر که بر شت ۵۲۵
۱۴۹۲. از گلخان کسی که برد دل ز من یکن است ۵۲۵
۱۴۹۳. گل های عیش را که تمامی فرده است ۵۲۶
۱۴۹۴. چون دو پلک دیده بینا به هم چون داد دست .. ۵۲۶
۱۴۹۵. در غمت تا دل سنگین ز ما کوشان است ۵۲۶
۱۴۹۶. نیست موجودی که از نقد بقا درویش نیست .. ۵۲۶
۱۴۲۱. ز روی رنگ مرا قوت پریدن نیست ۵۰۷
۱۴۲۲. آن آتشی که دود ندارد نگاه کیست ۵۰۸
۱۴۲۳. پنجه مژگان او مرغ دلم را پر شکست ۵۰۸
۱۴۲۴. همسفر با ما به غیر از ناله چانکاه نیست ۵۰۹
۱۴۲۵. هرگز به عاشقان در جورش فرماز نیست ۵۰۹
۱۴۲۶. نتوان مرغ دلی یافت که در دام تو نیست ۵۰۹
۱۴۲۷. تاجداران را دل از ایام بی آزار نیست ۵۱۰
۱۴۲۸. آتش بی طاقی مردن نمی داند که چیست ۵۱۰
۱۴۲۹. در خرام آمد و ناز از همه اعضاش ریخت ۵۱۱
۱۴۴۰. ای دل حدیث نیک سرانجامی تو رفت ۵۱۱
۱۴۴۱. غیر روی یار ما در جهان منظور نیست ۵۱۱
۱۴۴۲. چون ماه بدر پنیه داغم فشرده نیست ۵۱۲
۱۴۴۳. یارب ز چه هنگامه می در رمضان نیست ۵۱۲
۱۴۴۴. درد دل پایان ندارد گرچه آوازم یکی است ۵۱۳
۱۴۴۵. بهر صورت ناز شیرین می کشد از بیستون ۵۱۳
۱۴۴۶. از خون دل به پای حنا می نگارم ۵۱۳
۱۴۴۷. فکر یارب چه کنم مایه چندین الم است ۵۱۳
۱۴۴۸. چو صبر درد نکویان برای داشتن است ۵۱۴
۱۴۴۹. یاد ایامی که صحن آسمان انجم نداشت ۵۱۴
۱۴۵۰. کی به شرح حال دل یالم مجال بازگشت ۵۱۴
۱۴۵۱. مایم و تو از هم نه که گفتی که چنین است ... ۵۱۵
۱۴۵۲. چون حبایم نفسی مانده ز اسباب حیات ۵۱۵
۱۴۵۳. لاله داغ غمت کیست که در باعث نیست ۵۱۵
۱۴۵۴. شد سپند آن کس که با آن شعله سرکش نشست ۵۱۶
۱۴۵۵. مراد این دل پر خون درد پیشه یکی است ۵۱۶
۱۴۵۶. هر کس که هست زنده به تحقیق مرده است ... ۵۱۶
۱۴۵۷. بدان طریق که گیرد صدف گهر به دو دست ۵۱۶
۱۴۵۸. دل دمی بی ناله زار جهان افزورز نیست ۵۱۶
۱۴۵۹. هیچ کاری زان بت مرغوب نامرغوب نیست ... ۵۱۷
۱۴۶۰. اسب اقبال تو ای منعم به دو افتاده است ۵۱۷
۱۴۶۱. دل تا که یار کرد عرق از حجاب سوخت ۵۱۷
۱۴۶۲. یار شاه حسن و خط حکم او از سبل است ... ۵۱۷
۱۴۶۳. اشک ما در خونه شانی کی ز چشم ما گذشت .. ۵۱۷

۵۳۷. به چمن برد نسیمش گل توپهار سازد ۱۵۳۰
 ۵۳۷. دل را به عشوه‌های مکرر چه احتیاج ۱۵۳۱
 ۵۳۷. کی شود آسوده تا نستاند از دلها خراج ۱۵۳۲
 ۵۳۷. هرکه در سر هوں عشق تواش پیدا شد ۱۵۳۳
 ۵۳۸. جز یاد دهان تو ندارم به خدا هیچ ۱۵۳۴
 ۵۳۸. باور مکن که خوی بیان را کند علاج ۱۵۳۵
 ۵۳۸. الفتیش یک قطره می‌در جام ما هرگز نکرد ۱۵۳۶
 ۵۳۸. ابر آبا دختر خود نان چو رو داد ازدواج ۱۵۳۷
 ۵۳۹. خون جگر ز دیده تر می‌چکید صبح ۱۵۳۸
 ۵۳۹. غم بر دل ما ریخت چو واشد علم صبح ۱۵۳۹
 ۵۳۹. هست تا مهر نهان در پس دروازه صبح ۱۵۴۰
 ۵۳۹. پر کن ای دیده خوبنار و بده جام صبوح ۱۵۴۱
 ۵۴۰. در بهاری که مرا هست از آن چشم فتوخ ۱۵۴۲
 ۵۴۰. نوش به ذوق گریه مستی شراب تلغ ۱۵۴۳
 ۵۴۰. بود ز خون دل من بیش یاد جانان سرخ ۱۵۴۴
 ۵۴۱. گذشت از بر این پیر آن جوان گستاخ ۱۵۴۵
 ۵۴۱. شکوفه یافت رهایی ز جنس بند ز شاخ ۱۵۴۶
 ۵۴۱. از شرم گشت بار سفید و سیاه و سرخ ۱۵۴۷
 ۵۴۲. زلفت آن روز که بر چهره چلپا افتاد ۱۵۴۸
 ۵۴۲. سپهر از احوالی یکبار مردی بر منع آرد ۱۵۴۹
 ۵۴۲. زندگانی به عبیث صرف هوں خواهد شد ۱۵۵۰
 ۵۴۳. از خط مشوق چشم عاشقان گریان شود ۱۵۵۱
 ۵۴۳. سعی مجنون در حصول کام تنوانت کرد ۱۵۵۲
 ۵۴۳. برای هرکه باشد تخم محنت کشته می‌باشد ۱۵۵۳
 ۵۴۳. دلم از خویش تا عاشق شدم هردم رمی خواهد ۱۵۵۴
 ۵۴۴. به دل همراهی یاد تو دیدن را خجل دارد ۱۵۵۵
 ۵۴۴. همچو آن رازی که گاهی از زبان گل می‌کند ۱۵۵۶
 ۵۴۴. بیشتر یار از فغان و ناله خصم من شود ۱۵۵۷
 ۵۴۵. عاشق خسته چو بیند رخت از حال شود ۱۵۵۸
 ۵۴۵. خط پهن شد و مانعش از عشوه‌گری شد ۱۵۵۹
 ۵۴۵. دو عالم دل سر زلف تو در فرمان خود دارد ۱۵۶۰
 ۵۴۵. خوش آن کس کو نظر بر باده بیغش بیندازد ۱۵۶۱
 ۵۴۶. بس که حیران زین سرشک چشم طوفان زای ماند ۱۵۶۲
۵۲۷. تم از عشق دائم در گذار است ۱۴۹۷
 ۵۲۷. شعله آن چهره از بس بی‌امان افتد ۱۴۹۸
 ۵۲۷. عمرها زین پیش پنداری که ما را دیده است ۱۴۹۹
 ۵۲۸. به غیر یار دگر هرکه هست تعصیف است ۱۵۰۰
 ۵۲۸. از حیرت رخسار توام اشک گهر گشت ۱۵۰۱
 ۵۲۸. خون دل هم نیست در جامن نه تنها باده نیست ۱۵۰۲
 ۵۲۸. اگر تو سحر کی خوش ترم ز اعجاز است ۱۵۰۳
 ۵۲۹. گوییم چند باتو چنان و چینی بس است ۱۵۰۴
 ۵۲۹. تانگه کرده این هستی نابود گم است ۱۵۰۵
 ۵۲۹. وقت دل دادن به یار خویش خامی از من است ۱۵۰۶
 ۵۲۹. هنر نیل لباس تیره بختی است ۱۵۰۷
 ۵۲۹. فقلی که از گشایش آن فکر خسته است ۱۵۰۸
 ۵۲۹. در دلم نقشی به غیر از آه آتشبار نیست ۱۵۰۹
 ۵۳۰. بی رخ دوست ابتهاجی نیست ۱۵۱۰
 ۵۳۰. مرا بهار دل و چشم اشکبار یکی است ۱۵۱۱
 ۵۳۱. آنجه بد باشد ز هرکن از نکوبان عیب نیست ۱۵۱۲
 ۵۳۱. بی گنج میندار کسی را که خراب است ۱۵۱۳
 ۵۳۱. سگ تو ناکه برد ره به گلشن کویت ۱۵۱۴
 ۵۳۱. سرخ برگ گل ز شرم چشم خوبنار من است ۱۵۱۵
 ۵۳۲. تهی همجون حباب از آب از یاران بود بادت ۱۵۱۶
 ۵۳۲. افند از منصب اگر صاحب هنر بیکار نیست ۱۵۱۷
 ۵۳۲. بار بامن نگشت رام درست ۱۵۱۸
 ۵۳۲. عامی بی سواد ارزان نیست ۱۵۱۹
 ۵۳۲. روز وصلش را بود شب‌های یلدنا در عقب ۱۵۲۰
 ۵۳۲. باتانگاه تو شد بر هلاک ما باعث ۱۵۲۱
 ۵۳۲. از غبار دل من چهره گل گرد گرفت ۱۵۲۲
 ۵۳۲. ببل ز دینش چو کند با بهار بحث ۱۵۲۲
 ۵۳۵. گر خورد بر گوش دیوارم که اینجا آب هست ۱۵۲۴
 ۵۳۵. ماییم و نگاهی به رخ یار و دگر هیچ ۱۵۲۵
 ۵۳۵. هان مگو در محشر آن کوی مردن مشکل است ۱۵۲۶
 ۵۳۷. دوک اگر کرده است تاب رشته را انگشت بیچ ۱۵۲۷
 ۵۳۶. زین غم که غیر باتو من ناب می‌خورد ۱۵۲۸
 ۵۳۶. خدنگ ناز توکز دلبران ستاند باج ۱۵۲۹

فهرست مطالب

سی و سه

۱۵۹۶. ساقی از حیرت روی تو قبح بر جا ماند ۵۵۴
۱۵۹۷. چو دل خونش زغم پنهان به چشم ما نخواهد شد. ۵۵۵
۱۵۹۸. اگر عاشق از باغ گل چیده باشد ۵۵۵
۱۵۹۹. فلک از بزم جانان یک نفس گر دورم اندازد ۵۵۵
۱۶۰۰. بر آن دل که ز هجر بتی غمین باشد ۵۵۶
۱۶۰۱. غمده شوخ توام بی دین و بی ایمان نمود ۵۵۶
۱۶۰۲. ز چرخ واژگون کی کار عاشق واژگون گردد ۵۵۶
۱۶۰۳. کی کسی بر پاکی کردار قادر می شود ۵۵۶
۱۶۰۴. کی دگر چشمش ز ذوق وصل گریان می شود ۵۵۶
۱۶۰۵. خرم آن دل که پراکنده به موی گردد ۵۵۷
۱۶۰۶. داغ جانسوز هرا دیده تر می دانند ۵۵۷
۱۶۰۷. ریحان خط ز چشمة جان آب می کشد ۵۵۷
۱۶۰۸. بتی که شعله حسنت به چشم من گیرد ۵۵۷
۱۶۰۹. ای خوش آن کس که ز خود رفته و هشیار نشد ۵۵۸
۱۶۱۰. ز خود چون مروریم افغانی از ما بر نمی خیزد ۵۵۸
۱۶۱۱. دل از شکن زف تو ناکام برآید ۵۵۸
۱۶۱۲. چون خط تو فردوس بین حور ندارد ۵۵۸
۱۶۱۳. کس نیست که در عشق تو ناکام بمیرد ۵۵۹
۱۶۱۴. کجا صحت نصیب خاطر افکار می گردد ۵۵۹
۱۶۱۵. فروغ یار اگر از پرده دلها برون آید ۵۵۹
۱۶۱۶. به گلستان چورخ دوست بنقاب شود ۵۵۹
۱۶۱۷. گم چو می گردم شمیش هادی من می شود ۵۶۰
۱۶۱۸. نام چشم یار را چون در بیان می برند ۵۶۰
۱۶۱۹. کی کار من ز دوست به زنها مرسد ۵۶۰
۱۶۲۰. ز آه و نالام طبع تو دیگرگون چرا باشد ۵۶۰
۱۶۲۱. تابود غم و غصه به دل عیش رسا بود ۵۶۱
۱۶۲۲. ما سوختیم و در نظر آن گلمندی بود ۵۶۱
۱۶۲۳. دیده گر از خون گرم دل چینن تر می شود ۵۶۱
۱۶۲۴. گر ز مقصد بگذری مقصود حاصل می شود ۵۶۱
۱۶۲۵. با دل من آنکه زلف یار را پیوند کرد ۵۶۲
۱۶۲۶. نهان در ابر شد خورشید و ماه باده پیدا شد ۵۶۲
۱۶۲۷. به کوی او دل شوریده کی پرروای کس دارد ۵۶۲
۱۶۲۸. عقل چون روز نخستینم سوی استاد برد ۵۶۳
۱۵۶۳. کاش بهر شهد فقر این قوم شان را بشکنند ۵۶۲
۱۵۶۴. نیست کمتر در تموز گرم از خرگاه سرد ۵۶۲
۱۵۶۵. ز بالین سازی گل بلبل ماکی خبر دارد ۵۶۲
۱۵۶۶. جزو جزو آفرینش از سفر گل می شود ۵۶۲
۱۵۶۷. ز آمرد هوا سوز سینه گشت زیاد ۵۶۷
۱۵۶۸. چو خار بوی گلم بی رخت درشت نمود ۵۶۷
۱۵۶۹. دمی که از برم آن گلمندی می گذرد ۵۶۹
۱۵۷۰. به پیش هر که اسیر تو دلربا باشد ۵۷۰
۱۵۷۱. گرچه این نیخ زبان از پی جنگم دادند ۵۷۱
۱۵۷۲. هر که شد یار بزرگان خویش را گم می کند ۵۷۲
۱۵۷۳. در زلف او همیشه دلم در خروش بود ۵۷۳
۱۵۷۴. سود و نقصان متعلق به قضا می باشد ۵۷۴
۱۵۷۵. هر کن که بست دل به جهان زار و خسته ماند ۵۷۵
۱۵۷۶. کوهکن در عشقیازی کار دیگر می کند ۵۷۶
۱۵۷۷. دمی از جان غم پرور نخیزد ۵۷۷
۱۵۷۸. حیرتش نظاره ام را بس که لرزان می کند ۵۷۸
۱۵۷۹. دلم را عشق عالموز عشقی ناتوان دارد ۵۷۹
۱۵۸۰. ز آشین رخ او چون نقاب برخیزد ۵۸۰
۱۵۸۱. خاک را چون زرد گردد چهره از غم زر شود ۵۸۱
۱۵۸۲. غیر نظاره آن بت که نهانی باشد ۵۸۲
۱۵۸۳. اگر در گلستان بر لب افغان را گذار افتد ۵۸۳
۱۵۸۴. اشک چون عکس تو را از دیده بیرون می کند ۵۸۴
۱۵۸۵. دل چه شد گر خون شود وز دیده من بگذرد ۵۸۵
۱۵۸۶. سینه چاکان که به وصل تو در آویخته اند ۵۸۶
۱۵۸۷. ز قید پای طلب گر دمی رها گردد ۵۸۷
۱۵۸۸. دل خستگان ز دیده گریان گشته اند ۵۸۸
۱۵۸۹. که نامه برده به آن آشین نهاد دهد ۵۸۹
۱۵۹۰. از بار شعر شاخی اگر خم شده باشد ۵۹۰
۱۵۹۱. عاشق از خویش گمانست که خبر می دارد ۵۹۱
۱۵۹۲. پیر بیمار از خیال آن میان به می شود ۵۹۲
۱۵۹۳. جفاکشی که به شمشیر او سری دارد ۵۹۳
۱۵۹۴. دردی است درد عشق که آن را دوا نشد ۵۹۴
۱۵۹۵. شود گر خون دل از غم، چشم گریانم نمی داند ۵۹۵

۱۶۶۹. در شعله خضر را ز حسد تاب می دهد.....	۵۶۲
۱۶۷۰. عکس او در پرده های چشم حیران می کند.....	۵۶۳
۱۶۷۱. باقی بود پریدن، بالم اگر نباشد.....	۵۶۴
۱۶۷۲. زمانه منزل جاوید مردمان نشود.....	۵۶۴
۱۶۷۳. ز بخت تیره به دل دیاد او نصی آید.....	۵۶۴
۱۶۷۴. با زاهدان شهر بگو ترک ما کنند.....	۵۶۴
۱۶۷۵. از دیده دلم روز وصالش گله دارد.....	۵۶۵
۱۶۷۶. گر خیال دوست در آیینه پیدا می شود.....	۵۶۵
۱۶۷۷. گردش گردون دلم را زار تنوانت کرد.....	۵۶۵
۱۶۷۸. فتح اقلیم خرد، رهبر راهنم نشود.....	۵۶۵
۱۶۷۹. یعقوب عمر بیش خود را دراز کرد.....	۵۶۶
۱۶۸۰. عاشق از بخت سیه در دیدهها پیدا شود.....	۵۶۶
۱۶۸۱. خیال طره اش چون در دل ناکام می پیچد.....	۵۶۶
۱۶۸۲. در عروق مهر او چون باده بیعش دوید.....	۵۶۶
۱۶۸۳. ساقی مجلس به معجز رنگ دیگر می دهد.....	۵۶۷
۱۶۸۴. باده و لعل لب او هر دو صاف و بیعش اند.....	۵۶۷
۱۶۸۵. به من در عشق او هم دوست هم دشمن نمی سازد.	۵۶۷
۱۶۸۶. روا نبود اگر گویم که کار من روا گردد.....	۵۶۷
۱۶۸۷. از خپش چون سرمه چشمی دلم خشنود بود.	۵۶۸
۱۶۸۸. شراب لعل تو دل رایه هوش می آرد.....	۵۶۸
۱۶۸۹. شنیدم گشت جانان مهریان یعنی چنین باشد....	۵۶۸
۱۶۹۰. دیوانه تهای تو همسایه ندارد.....	۵۶۹
۱۶۹۱. دیدم اثر ز ناله و فرباد می رود.....	۵۶۹
۱۶۹۲. به من هر دم دل از فرباد می گوید چه خواهد شد	۵۶۹
۱۶۹۳. دل نداند راز ما را جان غمگین نشود.....	۵۷۰
۱۶۹۴. آن دهد هر نفس به ما سوگند.....	۵۷۰
۱۶۹۵. کی ناله بار رایه وفا آشنا کنند.....	۵۷۰
۱۶۹۶. تیغ بر روی دل آخر از فغان خواهم کشید.....	۵۷۰
۱۶۹۷. چشم عاشق کی از خواب سحرگرم شود.....	۵۷۱
۱۶۹۸. پیش چشم نقد جان از بسکه بمقدار بود.....	۵۷۱
۱۶۹۹. شوق چون زور به سرینجه افغان آرد.....	۵۷۱
۱۷۰۰. مگو کام دل خود را ز حیرت کس نمی گیرد.....	۵۷۱
۱۷۰۱. هزار گریه به هر خنده ام کمین دارد.....	۵۷۲
۱۷۰۲. ای که گفتی بار کام عاشقان کی می دهد.....	۵۷۲
۱۷۰۳. گر بود عیش جهان غم ز دلم کم نشود.....	۵۸۰
۱۷۰۴. نصیب غیر از او گرچه هم زبانی شد.....	۵۸۰
۱۷۰۵. دل سوخت ناله [ای] چو جرس می توان کشید ..	۵۸۰
۱۷۰۶. نهال شکر روید از لمب گل بر سرم ریزد ..	۵۸۰
۱۷۰۷. درد مرا چو دید طبیب استخاره کرد ..	۵۸۰
۱۷۰۸. ای که گفتی بار کام عاشقان کی می دهد.....	۵۸۱
۱۷۰۹. ز عاشق کی شکوه تاجداران بیشتر باشد ..	۵۷۲
۱۷۱۰. مگو که کاری ازین روزگار می آید ..	۵۷۲
۱۷۱۱. زیان من چو به وقت دعا به هم بیچد ..	۵۷۲
۱۷۱۲. ازین افتاده در بزم تو می دراک می باشد ..	۵۷۳
۱۷۱۳. تاکی دل من واله و حیران تو باشد.....	۵۷۳
۱۷۱۴. کی وصفهای نشنه می را توان شمرد ..	۵۷۳
۱۷۱۵. دختر رز بس که از اطوار او دلتگ بود ..	۵۷۴
۱۷۱۶. خواهش دیوانگی از غم دلم را آب کرد ..	۵۷۴
۱۷۱۷. از برای ناله تا دیده است آن روی سفید ..	۵۷۴
۱۷۱۸. شمع را سوختگ ها گل و ریحان باشد ..	۵۷۵
۱۷۱۹. کجا بندگران ضعفم از رفاقت برخیزد ..	۵۷۵
۱۷۲۰. سرشکم خون، سرم شوریده، افغانم حزین باشد.	۵۷۵
۱۷۲۱. ز شرم دیدن بر لب روان من نمی آمد ..	۵۷۵
۱۷۲۲. مشو غافل که از یاد پربریوی نشان دارد ..	۵۷۶
۱۷۲۳. ز سبزه خط به لب جویبار پیدا شد ..	۵۷۶
۱۷۲۴. تا دل خود سوختیم آتش عذاران را چه شد ..	۵۷۶
۱۷۲۵. جان رفت و یاد آن بتم از دل نمی رود ..	۵۷۶
۱۷۲۶. یار ما چون اشک گرم از دیده ما می رود ..	۵۷۷
۱۷۲۷. یار ما روز جزا غیر ندامت کم بود ..	۵۷۷
۱۷۲۸. برگشت نگه قصه ز رخسار تو سر کرد ..	۵۷۷
۱۷۲۹. طائر شوریده ماما ناله [ای] بینیاد کرد ..	۵۷۸
۱۷۳۰. خط از پهلوی آذرخسار دلکش رشک گلشن شد.	۵۷۸
۱۷۳۱. لب هست یار ما را اما دهان ندارد ..	۵۷۸
۱۷۳۲. زبانی [کو] که عاشق راز با او متصل گوید ..	۵۷۹
۱۷۳۳. چنان پا در سر کوی تو از رفاقت می ناند ..	۵۷۹
۱۷۳۴. به حمد اللہ که هجر آخر شد و غرفت و یار [آمد]	۵۷۹
۱۷۳۵. بیا که در دلم از شوق وصل تاب نماند ..	۵۷۹
۱۷۳۶. گر بود عیش جهان غم ز دلم کم نشود ..	۵۸۰
۱۷۳۷. نصیب غیر از او گرچه هم زبانی شد ..	۵۸۰
۱۷۳۸. دل سوخت ناله [ای] چو جرس می توان کشید ..	۵۸۰
۱۷۳۹. نهال شکر روید از لمب گل بر سرم ریزد ..	۵۸۰
۱۷۴۰. درد مرا چو دید طبیب استخاره کرد ..	۵۸۰
۱۷۴۱. ای که گفتی بار کام عاشقان کی می دهد ..	۵۸۱

فهرست مطالب

سی و پنج

۱۶۹۵. به رنگ شمع از سوز درون غماز می‌باشد. ۵۸۱
۱۶۹۶. اگرچه هرچه می‌گوید نیندایم ازو گوید ۵۸۱
۱۶۹۷. چو نورت از جبین پاک آدم در وجود آید ۵۸۱
۱۶۹۸. از بخت بد اسیر تو درهم نمی‌شود. ۵۸۲
۱۶۹۹. نتم ز جور تو از بس که نانوان گردید. ۵۸۲
۱۷۰۰. کسی برای دل از جان چرا نفور شود. ۵۸۲
۱۷۰۱. بود وصل امام‌نگه را رخصت اینما نبود. ۵۸۲
۱۷۰۲. نگویی گر حدیث توبه با مخمور جا دارد. ۵۸۲
۱۷۰۳. چاک‌ها بر جیب راز افند اگر لب وا شود. ۵۸۳
۱۷۰۴. غریق عشق از دریای غم مشکل برون آید. ۵۸۳
۱۷۰۵. بی سخن ما را چو عقل خود پریشان می‌کنند. ۵۸۳
۱۷۰۶. گروهی را که دل از نیش مژگان خسته می‌باشد. ۵۸۴
۱۷۰۷. هرگاه آن روی تکوین به نظر می‌آید. ۵۸۴
۱۷۰۸. بر هدف تیر نگاه راست بینش زه نش. ۵۸۴
۱۷۰۹. ستمکاری که عقل از غارتی درویش می‌گردد. ۵۸۵
۱۷۱۰. درد با گونه زردم سر الفت دارد. ۵۸۵
۱۷۱۱. یاد آن‌روز که زلف تو پریشان تو بود. ۵۸۵
۱۷۱۲. چون درآمی در چمن بلبل حیا بیدا کند. ۵۸۶
۱۷۱۳. بدانی تا چها کردی به جان دوستدار خود. ۵۸۶
۱۷۱۴. حدیث مردمان از پای تا سر نیشتر باشد. ۵۸۶
۱۷۱۵. هر که باشد فرصنش صرف تک و دو می‌شود. ۵۸۷
۱۷۱۶. خیال خال یارم هرگز از دل بر نمی‌آید. ۵۸۷
۱۷۱۷. سر چو در فکر تو عاشق بر سر زانو نهد. ۵۸۷
۱۷۱۸. صیدی ز صیدگاه تو بیرون نمی‌رود. ۵۸۷
۱۷۱۹. چون نیاز و ناز در هم بی محابا ریختند. ۵۸۸
۱۷۲۰. ای خوش آن دیده که بر روی تو حیران باشد. ۵۸۸
۱۷۲۱. بی‌سوادان در غم شام و سحر درمانه‌اند. ۵۸۸
۱۷۲۲. شمع بزم ما اسیران خون به جای نور داد. ۵۸۸
۱۷۲۳. دل من چون نگاه از چشم بیمارش برون آید. ۵۸۹
۱۷۲۴. بوالهوس مشرب بتان گل بر سر دشمن زدند. ۵۸۹
۱۷۲۵. وا شد دلم چو دیده و مژگان بار دید. ۵۸۹
۱۷۲۶. چه شد جانان اگر مشرب ندارد. ۵۸۹
۱۷۲۷. بهشت است آنکه از خال دل آگاه می‌افتد. ۵۹۰
۱۷۲۸. اگر گردم فراموشت منجع از دوستان خود. ۵۹۰
۱۷۲۹. هست گل‌های چمن خانه ویرانی چند. ۵۹۰
۱۷۳۰. چه حاجت است به بزم تو ای نگار سپند. ۵۹۱
۱۷۳۱. کسی که چهره او آبرو نمی‌دارد. ۵۹۱
۱۷۳۲. از هرچه هست جز غم دل بی‌نیاز گرد. ۵۹۱
۱۷۳۳. خطش دید و با منش الفت پدید شد. ۵۹۲
۱۷۳۴. شود بران ازان گر فی‌المثل مانع فلک باشد. ۵۹۲
۱۷۳۵. وحید از حال ما غافل دل جانان نمی‌افند. ۵۹۲
۱۷۳۶. پیر گشته و ز ما عقل و خرد رنجیدند. ۵۹۲
۱۷۳۷. نگویی قوت گفتار در سائل نمی‌ماند. ۵۹۳
۱۷۳۸. هر کجا رفتم به جز میخانه ره دشوار بود. ۵۹۳
۱۷۳۹. چرا چشمت به این رخساره کاهی نمی‌افند. ۵۹۳
۱۷۴۰. دل زیاد روی جانان طور سینا می‌شود. ۵۹۳
۱۷۴۱. تا اهل درد زمزمه شد نمی‌کنند. ۵۹۴
۱۷۴۲. آن بت بی‌رحم در خونریز ما تقسیر کرد. ۵۹۴
۱۷۴۳. چو دل به دوست سپاران دم از فربیت زند. ۵۹۴
۱۷۴۴. هرگزت ای مایه خوشحال من غم مباد. ۵۹۴
۱۷۴۵. رزق ما از خون دل پیش از وجود آماده بود. ۵۹۵
۱۷۴۶. از سوز سینه چشم و چراغ قبیله شد. ۵۹۵
۱۷۴۷. روزی که سود عشق به غیر از زیان نبود. ۵۹۵
۱۷۴۸. ای خوش آن‌وصل که غافل به کسی روی دهد. ۵۹۵
۱۷۴۹. بس که رنگین شعله‌ها در جان افکار من‌اند. ۵۹۶
۱۷۵۰. گر مرایوسی ازان لعل میسر می‌شد. ۵۹۶
۱۷۵۱. هر کس به نقش پای بتی رو نمی‌نهد. ۵۹۶
۱۷۵۲. ازان زمان که غمتم روشناس آهنگ کرد. ۵۹۶
۱۷۵۳. ندانم مرغ دل سوی چه کس می‌رفت و می‌آمد. ۵۹۷
۱۷۵۴. غم تو در دل پر آرزو نمی‌گجد. ۵۹۷
۱۷۵۵. خود را نجیب سفله ز تحصیل شان شمرد. ۵۹۷
۱۷۵۶. گرچه بیوی از وفاداری دل مشتاب برد. ۵۹۷
۱۷۵۷. سخن زبان ترازو به رمز می‌گوید. ۵۹۸
۱۷۵۸. نبودن آگه از حال بدن نقص خرد باشد. ۵۹۸
۱۷۵۹. پارده‌های سنگ اگر فرهاد را بر سر خورد. ۵۹۸
۱۷۶۰. قصه بی‌باکی خود را چو از من گوش کرد. ۵۹۹

۱۷۶۱. گر خلق نشان از خط پیچان تو یابند ۵۹۹	۶۰۹. روی خوش تو تا به نظر جلوه گر نشد ۱۷۹۴
۱۷۶۲. به رویش خال مشکین آهو[ای] رم دیدهای باشد. ۵۹۹	۶۰۹. از حیرت من شمع رخش تا گله دارد ۱۷۹۵
۱۷۶۳. کسی نماند که بیوی تو اش هلاک نکرد. ۵۹۹	۶۱۰. چه شمع است اینکه نورش حیرت دیدار می آرد ۱۷۹۶
۱۷۶۴. دیدهها سرمده کش ناز همان است که بود ۶۰۰	۶۱۰. رنگی زندان فلک رهزن من شد ۱۷۹۷
۱۷۶۵. کو دل که عاشقان به غم و بیش و کم رستند. ۶۰۰	۶۱۰. چه شد ز قید خودی چون شرار اگر رستند ۱۷۹۸
۱۷۶۶. به این سامان عیش از خاطر ما غم نمی ریزد. ۶۰۰	۶۱۱. ازان مژگان اگر دل را کند پرداز می آید ۱۷۹۹
۱۷۶۷. گوش کن گوش که بلبل سخنی می گوید ۶۰۰	۶۱۱. آنان که به خورشید فلک نور فروشند ۱۸۰۰
۱۷۶۸. خارم به دل ز نرمی اغیار می خلد ۶۰۱	۶۱۲. رخسار یار دیدن حد نظر نباشد ۱۸۰۱
۱۷۶۹. عشقبازانی که بر دل بار هجران می کشند ۶۰۱	۶۱۲. چو هشیاری که مست از مجلس میخانه می خیزد ۱۸۰۲
۱۷۷۰. فیض نوروزی به یک برگ سمن ثابت شود ۶۰۲	۶۱۲. جای چون شمع اگر در ظلمات دادند ۱۸۰۳
۱۷۷۱. نبود چو کمان، کس هوس تیر ندارد ۶۰۲	۶۱۳. چون واسطه حسن طلب گریه من شد ۱۸۰۴
۱۷۷۲. دل بی طاقم زان شوخ هردم خشم نو دارد ۶۰۲	۶۱۴. آهی که مرا از جگر ریش برآمد ۱۸۰۵
۱۷۷۳. به بزم وصلت ای بدخوا وحید زار چون آید ۶۰۲	۶۱۴. هر ناله که عاشق ز دل ریش برآورد ۱۸۰۶
۱۷۷۴. ز تنگ گر دهن را واکند نادیده می گردد. ۶۰۳	۶۱۴. با زخم‌های سینه و داغ نهان خورند ۱۸۰۷
۱۷۷۵. ز عاشق شمع را آتش زبانی بیشتر باشد ۶۰۳	۶۱۵. ازین شادی به روز خشر دل بیهوش و مست آید ۱۸۰۸
۱۷۷۶. به رنگ از غمتم هر عضو من دیوانه خواهد شد ۶۰۳	۶۱۵. تا روی خوش تو در نظر بود ۱۸۰۹
۱۷۷۷. هوشمندانی که لاف از محنت و غم می زنند ۶۰۳	۶۱۶. رخ تو دیده و در کار خود عجب دارد ۱۸۱۰
۱۷۷۸. در ره وصل تو همراه همین توفیق بود ۶۰۳	۶۱۶. به دل صد کوه دردم روز وصل از بیغمی باشد. ۶۱۱
۱۷۷۹. مگر از دیده پنهان یار در گلزار می گردد. ۶۰۴	۶۱۶. چون حباب از خویشتن بیتی زبس ترسیده بود. ۶۱۲
۱۷۸۰. چون برآفروزی جمال از می پی رفع گرند ۶۰۴	۶۱۶. کسی نشینیده حسن این چنین کان سیمبر دارد. ۶۱۳
۱۷۸۱. ز چشم روز وصلت نشته دیدار می ریزد ۶۰۴	۶۱۷. دلم در عشق دائم بی قرار و ناتوان باشد ۱۸۱۴
۱۷۸۲. شب هجر از لب من آشک آلود می ریزد ۶۰۴	۶۱۷. ما مفت ندادیم دل از دست ۱۸۱۵
۱۷۸۳. هر که بیند تیغ او گردناهزی می کند ۶۰۵	۶۱۸. دیوانگان ز بخت تسلی نمی شوند ۱۸۱۶
۱۷۸۴. بار دائم به طلکاری من می آید. ۶۰۵	۶۱۸. دلم پروانهوار از دیدنش برتاب و طاقت شد ۱۸۱۷
۱۷۸۵. مرا از جور یار خویش دلگیری نمی باشد ۶۰۵	۶۱۸. گر خورد آمی در آن ساعت که می روید سپند .. ۶۱۸
۱۷۸۶. مگو سرمایه عیش رقیان غم نخواهد شد ۶۰۶	۶۱۹. نالة بلبل خیر از برق آهی می دهد ۱۸۱۹
۱۷۸۷. از گرد غم ز بسکه گران بار می پردد ۶۰۶	۶۱۹. در محل آواره حسن تو درا بود ۱۸۲۰
۱۷۸۸. جنوش دلنشین مردم دیوانه می سازد ۶۰۶	۶۱۹. ازان گل‌ها که عاشق از تو چیدند ۱۸۲۱
۱۷۸۹. گرچه از ضعف فقام به کشیدن نرسد ۶۰۷	۶۲۰. چو فاش گشت غم منع گفتگو ز چه باشد ۱۸۲۲
۱۷۹۰. به رقص آمد صراحی نشته هم مستانه می رقصد ۶۰۷	۶۲۰. ز دل نگاه تو برگشت و رخنه در جان ماند ... ۱۸۲۳
۱۷۹۱. در جام چشم ما می گلنگ گریه بود ۶۰۷	۶۲۰. شب شد از شمع بزم گشن شد ۱۸۲۴
۱۷۹۲. می کند گرد تو دل گشتن پنهانی چند ۶۰۸	۶۲۰. به جانان درد دل گفتن به جان من زیان دارد .. ۱۸۲۵
۱۷۹۳. برقع افکند چو از رو شب تار آخر شد ۶۰۸	۶۲۱. گر برد مکوب آه من صبا آخر شود ۱۸۲۶

فهرست مطالب

سی و هفت

۱۸۶۰. زان گونه که دهقان ز چمن زاغ پرائید ۶۲۳	۱۸۲۷. کی زیان را نوبت فریاد کردن می‌رسید ۶۲۱
۱۸۶۱. کی دل از سرکشی یار مشوش باشد ۶۲۱	۱۸۲۸. دلم گر حرف مرهم بشنود انکار می‌گردد ۶۲۱
۱۸۶۲. کجا دردش به داغ از جان غم پرور برون آید ۶۲۱	۱۸۲۹. چشمت همیشه باده کش و می‌پرست بود ۶۲۲
۱۸۶۳. دل چو مجرم شب هجران تو پر اخگر بود ۶۲۲	۱۸۳۰. بی تو رفتم سوی گلشن گلشن را پیش کرد ۶۲۲
۱۸۶۴. گمان میر که دل بیقرار نگاشاید ۶۲۲	۱۸۳۱. اگرچه قصه صد ره شیده می‌شود ۶۲۲
۱۸۶۵. بگسلدگر رشتة جان تار اینما نگسلد ۶۲۲	۱۸۳۲. کند شهرت به نیکی هر که می‌در جام می‌دارد ۶۲۲
۱۸۶۶. وحید بینوا ای بی وفاگر صد گنه دارد ۶۲۳	۱۸۳۳. چون سوی تو بی راهبری هادی خود بود ۶۲۳
۱۸۶۷. آسمان از ناله‌ام بی تاب شد ۶۲۳	۱۸۳۴. تا سرشک گرم از پهلوی دل خونین نبود ۶۲۳
۱۸۶۸. چو مست می‌شود و یار فتنه جو آید ۶۲۳	۱۸۳۵. نهالی چون قدش از چشممه کوثر نمی‌خیزد ۶۲۳
۱۸۶۹. یار عمری شد غم خاطر پریشانی نخورد ۶۲۳	۱۸۳۶. نینداری که هرگز حرف ناصح خوب می‌پاشد ۶۲۳
۱۸۷۰. دختر رز از قذح نوشان چرا رنجیده بود ۶۲۳	۱۸۳۷. کند چون جلوه فریاد از در و دیوار برخیزد ۶۲۴
۱۸۷۱. دگر امساك گویا در رسول و نامه بس باشد ۶۲۴	۱۸۳۸. بیاکز درد هجرات دل زارم به جان آمد ۶۲۴
۱۸۷۲. بر ما گمان میر ز سر مهر دیده‌اند ۶۲۴	۱۸۳۹. کی دل پر خون من از جور گردون شاد بود ۶۲۴
۱۸۷۳. چون دور میگسارتی سودا به ما رسید ۶۲۵	۱۸۴۰. نینداری دلاکاین واجب عبنی قضا دارد ۶۲۴
۱۸۷۴. بی عشق کسی عاقل و فرزانه بشاید ۶۲۵	۱۸۴۱. کی به مردن نیز عاشق از طلب بیکار ماند ۶۲۵
۱۸۷۵. کاش خوبان چو سر زلف دوتا بگشايند ۶۲۵	۱۸۴۲. چه یارب آن بت نامه‌بان زین ناتوان گیرید ۶۲۵
۱۸۷۶. بر نگاهم عقدها زان نرگس جادو فتاد ۶۲۶	۱۸۴۳. به یاد او خجالم سک که در هر پیره‌ن دارد ۶۲۶
۱۸۷۷. ز جام منع دل خسته راهه دام کشید ۶۲۶	۱۸۴۴. ز طفلی تابه روز مرگ بی ساغر نمی‌پاشد ۶۲۶
۱۸۷۸. در جهان از من خلاف آشنازی کس ندید ۶۲۷	۱۸۴۵. دل در عدم عنان به کف عشق داده بود ۶۲۶
۱۸۷۹. چشم از بستن این چشم چو وا خواهی کرد ۶۲۷	۱۸۴۶. کی عیب تو در پرده پندار نماید ۶۲۷
۱۸۸۰. تو را هر کس که می‌بیند دگر اینمان نمی‌خواهد ۶۲۸	۱۸۴۷. چرا ساقی به جام تششکان صهبا نمی‌ریزد ۶۲۷
۱۸۸۱. ظالمان را ناله‌های نرم مظلوم است بند ۶۲۸	۱۸۴۸. دل از بوی بهارم باز بی آرام می‌گردد ۶۲۷
۱۸۸۲. ز خوی سرکشت تاکی دلم اندوه‌گین باشد ۶۲۸	۱۸۴۹. ز می‌گلگون به رنگ لاله‌زار از در درون آمد ۶۲۸
۱۸۸۳. حق هر که راکه داد من از بوس می‌دهد ۶۲۹	۱۸۵۰. کیفیت لب‌های تو هوش از سر مابرد ۶۲۸
۱۸۸۴. محال است اینکه در مینا شراب ناب بخ بندد ۶۲۹	۱۸۵۱. مگو عمر تو صرف نعمتی یا حی نخواهد شد ۶۲۸
۱۸۸۵. ز خردان کینه هرگز در دل دانا نمی‌ماند ۶۲۹	۱۸۵۲. ز ما رنجیدن معشوق عین مدعای باشد ۶۲۹
۱۸۸۶. مپرس از من خبر کز در دل داری نمی‌آید ۶۴۰	۱۸۵۳. چشم آخرین هر کس یک نفس بیدار بود ۶۲۹
۱۸۸۷. آن مه سیمین بدن بر عاشقان چون بگذرد ۶۴۰	۱۸۵۴. نمی‌بینیم از خوبان کسی را کو به ما سازد ۶۲۹
۱۸۸۸. تو پنداری کسی در عشق از مجنوں کمی دارد ۶۴۰	۱۸۵۵. نمی‌شود که سرشکم کل از زمین ندماند ۶۲۹
۱۸۸۹. سوخت گر دل از جفای دوست عشق من نمرد ۶۴۰	۱۸۵۶. تابه ما طرز نگاه آشنا آموختند ۶۳۰
۱۸۹۰. در مجلست چو نوبت گفتن به من رسد ۶۴۱	۱۸۵۷. مانند رنگ لب که ز تبحاله می‌رود ۶۳۰
۱۸۹۱. مهر همجون شهسوار من ز جولان کی شود ۶۴۱	۱۸۵۸. عاشق از خون رقیان چهره رنگین می‌کند ۶۳۰
۱۸۹۲. امروز دگر ساز فقام به اثر بود ۶۴۲	۱۸۵۹. ز سیر گلشن جانان دل بی تاب می‌لرزد ۶۳۰

۱۹۲۶. دل به حسرت لب ز مطلب دیده از دنیا بیند ..	۶۵۴	۱۸۹۳. عشق آمد و ترسم به دلم شور نگنجد.....	۶۴۲
۱۹۲۷. تلاش امتیازت در جهان خونین جگر دارد....	۶۵۵	۱۸۹۴. ارمغان بهر دل من زلف او شور آورد	۶۴۲
۱۹۲۸. ز پاس راز آتش در تن چون نال من افتند.....	۶۵۵	۱۸۹۵. دلم سرگشته دائم از بی مقصود می گردد	۶۴۲
۱۹۲۹. سرم را داغ سوادی تو باشد	۶۵۵	۱۸۹۶. خوش آن زمان که کسی با تو در چمن باشد	۶۴۴
۱۹۳۰. رخش گل گل شود زان سان که بر آینه سنگ افتند	۶۵۶	۱۸۹۷. رشك عشقنت کس میبناد آنچه با من می کند	۶۴۴
۱۹۳۱. دیگر کلید صبح در فیض باز کرد	۶۵۶	۱۸۹۸. کسی کو تا طبیبی بهر این بیمار زار آرد	۶۴۴
۱۹۳۲. سرشک گرم شبها رخنه چون در خوابم اندزاد ..	۶۵۷	۱۸۹۹. گیاهی همچو مژگان تو از کوثر نمی روید	۶۴۵
۱۹۳۳. راز دل را قلم برون نهاد	۶۵۷	۱۹۰۰. عنابی گر کنی با ما هم ای بد خوکم باشد	۶۴۵
۱۹۳۴. فروغ لاله هوا را نگار می بندد	۶۵۸	۱۹۰۱. پست سازد چون کسی خود را به گردون بر شود	۶۴۵
۱۹۳۵. به چشم آنکه مست از نشته جام ازل باشد ..	۶۵۸	۱۹۰۲. بیگو مرغ دلم تاکی چنین بی خانمان باشد	۶۴۵
۱۹۳۶. نیاشد گر خدا بار کسی بی باوری ماند	۶۵۹	۱۹۰۳. خار در پا گر کس در راه یارش می کشد	۶۴۶
۱۹۳۷. جهان را از تعنای سخن جان در بدن باشد ..	۶۵۹	۱۹۰۴. گذشتگان به نهانخانه عدم هستند	۶۴۶
۱۹۳۸. چه عجب روی تو گر خصم دل من باشد ..	۶۵۹	۱۹۰۵. کی رود بیرون ز دل رازی که از دانا شنید	۶۴۶
۱۹۳۹. دل پردرد ما از صحبتی بدرد من نالد	۶۵۹	۱۹۰۶. ای که چشمت بهر رزق جسم طوفان می کند	۶۴۷
۱۹۴۰. چون حبایم زندگی از همت بر جسته بود ..	۶۶۰	۱۹۰۷. ز مشعوقی به سوی هر که پنهان دیدنی دارد	۶۴۷
۱۹۴۱. به نوعی از طبیینهای دل فریاد می آید	۶۶۰	۱۹۰۸. خشک ناگرددیده هرگز پسته خندان نشد	۶۴۸
۱۹۴۲. تو را ناصح چو می بیند ز من شرمنده می گردد ..	۶۶۰	۱۹۰۹. گر جور تو را با دل من کار نباشد	۶۴۸
۱۹۴۳. نازکان از گلشن هستی مشوش می روند	۶۶۰	۱۹۱۰. چون نقد که از کیسه خریدار برآورد	۶۴۹
۱۹۴۴. باز وقت آمد که ببل صوت مطراب سر کند ..	۶۶۱	۱۹۱۱. گمگشتنگان که سر ز بی دل نهاده اند	۶۴۹
۱۹۴۵. جماعتی که لب خود ز گفتگو بستند	۶۶۱	۱۹۱۲. به قصد جور چو خویش در اختراع آید	۶۵۰
۱۹۴۶. هرچند که فریاد مرا گوش نکردن	۶۶۱	۱۹۱۳. خونم از دیده چون از رگ بسلم برود	۶۵۰
۱۹۴۷. اسیر عشق تو از خاص، عام نشاند	۶۶۲	۱۹۱۴. کس یار چو یار ما ندارد	۶۵۰
۱۹۴۸. وقت آن آمد که دی از گلستان بر در زند	۶۶۲	۱۹۱۵. اگر قطع تعلق از بریندن مدعای باشد	۶۵۱
۱۹۴۹. غم فراق بتان آنچه با دل من کرد	۶۶۲	۱۹۱۶. کی به نواز سرمه [ای] چشم تو آشنا شود	۶۵۱
۱۹۵۰. سرشک شمع روزی شمع محفل می تواند شد ..	۶۶۳	۱۹۱۷. غنی از محنت بی اعتباری بی خبر باشد	۶۵۲
۱۹۵۱. ز تاج و زلف اگرچه غازیان را زیب و فر باشد ..	۶۶۳	۱۹۱۸. چشم چو گرم دیدن آن سیمیر شود	۶۵۲
۱۹۵۲. نوبهار آمد که دیگر ابرها گریان شود	۶۶۳	۱۹۱۹. ساز را دود از فراق می به دل پیچیده بود	۶۵۲
۱۹۵۳. از شعله دل حکایت آن تندخو شنید	۶۶۳	۱۹۲۰. باز از غلغل صراحی گلفشانی می کند	۶۵۳
۱۹۵۴. می برد رنگ ز گل چون به چمن می آید	۶۶۴	۱۹۲۱. صبح فتح تازعای از مشرق دولت دمید	۶۵۳
۱۹۵۵. در آن مجلس که زیب مجلس آن رشک ملک باشد	۶۶۴	۱۹۲۲. چو نالام به دل کوهسار می پیچد	۶۵۳
۱۹۵۶. چواشکم آب بقا در نظر کساد افتند	۶۶۴	۱۹۲۳. نوبهار آمد به رنگینی چمن اعجاز کرد	۶۵۴
۱۹۵۷. ره رشک چو از دل به چشم تر بدھند	۶۶۴	۱۹۲۴. دلم از رشک هم بزمان او بر خویش می پیچد ..	۶۵۴
۱۹۵۸. آه من شعله در جگر پیچد	۶۶۵	۱۹۲۵. ز گفتگوی سر عشق عاشق لال می باشد	۶۵۴

فهرست مطالب

سی و نه

۱۹۹۲. جان ما را در بدن شوق تو حیران می‌کند	۶۷۴	۱۹۵۹. از ما خبری این دل خودکام ندارد	۶۶۵
۱۹۹۳. عطری که سر زلف تو در کار صیاکرد	۶۷۴	۱۹۶۰. هر کجا نالید غمگینی مرا بی تاب کرد	۶۶۶
۱۹۹۴. وای بر چشمی که از حیرت به روی یار ماند ..	۶۷۴	۱۹۶۱. لمب گر آشنا با ناله‌های زار می‌گردد	۶۶۶
۱۹۹۴. عمر ما آخر شد و جور قضا آخر نشد	۶۷۴	۱۹۶۲. به نوعی اختلاط شیشه و پیمانه چسبان شد ..	۶۶۶
۱۹۹۵. یار عاشق شد و اشعار مرا حالی کرد	۶۷۵	۱۹۶۳. شود ضایع به یکجا میوه چون آنوه می‌گردد ..	۶۶۶
۱۹۹۷. چو یوسف را نسیم صبح در پیراهن آویزد ..	۶۷۵	۱۹۶۴. چو عاشق شد کسی گفتار ره بر گفتنش گیرد ..	۶۶۷
۱۹۹۸. غم ما را دل او برتابد	۶۷۵	۱۹۶۵. در راه دوست اشک پر و بال ما شود	۶۶۷
۱۹۹۹. از سرشکم گاه طوفان ریختند	۶۷۶	۱۹۶۶. هر چند مدعی به سر لاف می‌رود	۶۶۷
۲۰۰۰. آنان که ره به گازر تدبیر برده‌اند	۶۷۶	۱۹۶۷. اهل زمانه کی بی یاری قدم زنند	۶۶۷
۲۰۰۱. پیران هزار و سوسه دلگیر کردند	۶۷۷	۱۹۶۸. روشنی در بزم تا از عارض جانانه بود	۶۶۷
۲۰۰۲. خبر همیشه ز درد زیاد من دارد	۶۷۷	۱۹۶۹. دل چو خواهی که بت پرسن شود	۶۶۸
۲۰۰۳. بیا بیا که مرا تاب آه و ناله نماند	۶۷۷	۱۹۷۰. سخت آسان این دل ما را بتان دل کردند	۶۶۸
۲۰۰۴. دل بی عشق در وجود آمد	۶۷۸	۱۹۷۱. نظاره را رخشش تا سرشک فاصله بود	۶۶۹
۲۰۰۵. مرغ جان در بزم وصل از بیخودی پر می‌زند ..	۶۷۸	۱۹۷۲. اگرچه این دل پر خون ز نم نم افتد	۶۶۹
۲۰۰۶. در دلش از عکس چشمت داغ بی اندازه ماند ..	۶۷۸	۱۹۷۳. دل مجرح من آیا ز کجا می‌آید	۶۶۹
۲۰۰۷. دوش عشقمن از لباس عقل عریان کرده بود	۶۷۸	۱۹۷۴. ره دل باشد آن روزی که در بزم حضور افتد ..	۶۷۰
۲۰۰۸. کی رود از دل برون رازی که از دریا شنید ..	۶۷۸	۱۹۷۵. یاد او را تابه خاطر آورم عریان شود	۶۷۰
۲۰۰۹. همتش کی می‌گذارد فکر جمعیت کند	۶۷۹	۱۹۷۶. هر کس به بزم عشرت دردی کشان شود	۶۷۰
۲۰۱۰. دل عاشق را دردی به جز درمان نمی‌باشد ..	۶۷۹	۱۹۷۷. فغان تاکی ز سستی خویشتن را بر نفس بندد ..	۶۷۰
۲۰۱۱. دلم ز بوی گل و رنگ یاسمن میرد	۶۷۹	۱۹۷۸. ز چشم خونفشنام دامن صحرا گلستان شد ..	۶۷۰
۲۰۱۲. دل من از دل فرهاد پندرای خبر دارد	۶۷۹	۱۹۷۹. لب بشنة تو آب ز کوثر نمی‌خورد	۶۷۱
۲۰۱۳. زیاده که از غلغله مینا بخروشند	۶۷۹	۱۹۸۰. مرا با تبع عالموز او وصلی هوش باشد	۶۷۱
۲۰۱۴. در آتشم که مرا بیش از این نمی‌سوزد ..	۶۸۰	۱۹۸۱. نگه در دیدمام خون گشت و گریانم نمی‌داند ..	۶۷۱
۲۰۱۵. نیست جویای مرا حاجت که چشمی واکند ..	۶۸۰	۱۹۸۲. پن قتلم تکلم می‌توان کرد	۶۷۱
۲۰۱۶. مانند حبابش تن صافی ز هوا بود	۶۸۰	۱۹۸۳. لب لعلش که باج رنگ از ملک یمن گیرد ..	۶۷۱
۲۰۱۷. وعده آن طفل شوخ تا گیریانگر شد ..	۶۸۰	۱۹۸۴. نوای حسن و جنون هردو بر یک آهنگند ..	۶۷۲
۲۰۱۸. در غیرتم که لطف تو حاجت نواز شد ..	۶۸۰	۱۹۸۵. دلم چو با غم عشق تو خانخواهی کرد	۶۷۲
۲۰۱۹. کی بود کاشانهام آن شوخ را صسكن شود ..	۶۸۱	۱۹۸۶. محبت دل شوریده خونی من شد	۶۷۳
۲۰۲۰. ز فکر کاووش دل خانهام به آب رسید	۶۸۱	۱۹۸۷. فغان من ز دل عاشقان هوس دزدید	۶۷۳
۲۰۲۱. خوشکسی که دل از عیش روزگار برید ..	۶۸۱	۱۹۸۸. عمر چون شد گرم رفتن پارم از امسال ماند ..	۶۷۳
۲۰۲۲. آنکه یاد خویش را در سینه وحشی می‌کند ..	۶۸۱	۱۹۸۹. نظر هر که بر آن عارض چون گل باشد	۶۷۳
۲۰۲۳. فکرم از سر چون به یاد دوست هرجایی شود ..	۶۸۱	۱۹۹۰. شد چو بی درد دل ز کار افتند	۶۷۳
۲۰۲۴. چو طفل شوخ بازی‌ها ز خود سازی و می‌زیبد ..	۶۸۲	۱۹۹۱. مال دانا آفت جان توانگر می‌شود	۶۷۴

۶۹۱. بی تاب شد تکلم شیرین لبی چو دید ۲۰۵۸
 ۶۹۱. به چشم عشق بازان رشت و نیکو مشترک باشد ۲۰۵۹
 ۶۹۱. گر جیات رهنو ردان در طلب آخر شود ۲۰۶۰
 ۶۹۱. دست مرا ز دامن وصل تو دور کرد ۲۰۶۱
 ۶۹۲. چوشکست از محیط غم دل دانا برون آمد ۲۰۶۲
 ۶۹۲. نشته می گر لب لعل تو را خندان کند ۲۰۶۳
 ۶۹۲. چون برآید حرف صحبت عاشقان تب می کنند ۲۰۶۴
 ۶۹۲. دل دیوانه از جانان جدا هرگز نمی گردد ۲۰۶۵
 ۶۹۲. جنون عشق مرا هیچ در شمار نماید ۲۰۶۶
 ۶۹۲. خوشت باد ای که از غم خاطر آزاد می باید ۲۰۶۷
 ۶۹۳. عجب مدان به جهان گز ما خبر نمود ۲۰۶۸
 ۶۹۳. خاک مرا به دیر مغان گرسو کنند ۲۰۶۹
 ۶۹۴. یاد روزی که دلم واله رخساری بود ۲۰۷۰
 ۶۹۴. هر که را بینی ز دنبال تمنا می رود ۲۰۷۱
 ۶۹۵. بار است چو عاشق ز غم افروخته باشد ۲۰۷۲
 ۶۹۵. دگر زبان به دهان از فغان نخواهم برد ۲۰۷۳
 ۶۹۵. چون عنان آن ترک بی پروا به رعنای دهد ۲۰۷۴
 ۶۹۶. دل در غم عشق تو سر از جنگ برآورد ۲۰۷۵
 ۶۹۶. عاشق آن نیست که از درد شکایت دارد ۲۰۷۶
 ۶۹۷. یاد روزی که مرا با دل من کار نمود ۲۰۷۷
 ۶۹۷. نیندارم که از خود نیز عبرت بی خبر گیرد ۲۰۷۸
 ۶۹۸. گر حال من بدنی جانا عجب نباشد ۲۰۷۹
 ۶۹۸. دل شکسته من جرأت نزاع ندارد ۲۰۸۰
 ۶۹۸. طلیکار لب لعلش ز خم خاتم نمی گیرد ۲۰۸۱
 ۶۹۹. خطاب شد که گوییم تیر آن ابرو کمان گم شد ۲۰۸۲
 ۶۹۹. اگر غبار مرا از مزار من خیزد ۲۰۸۳
 ۷۰۰. نکرده غمراه به دل آنچه قدو فامت کرد ۲۰۸۴
 ۷۰۰. غنچه را دل در خیال آن گل رو ننگ بود ۲۰۸۵
 ۷۰۱. بس که با من سردمهری من کند بخت نژند ۲۰۸۶
 ۷۰۱. لباس زندگانی از نفس صد جا رفو دارد ۲۰۸۷
 ۷۰۱. مرا پیوسته باشد جان به لب از بیم جان خود ۲۰۸۸
 ۷۰۲. چون کسی ساغر کشد کسی هفت افسر کشد ۲۰۸۹
 ۷۰۲. در راه عشق کی دل یاران به هم خورد ۲۰۹۰
 ۶۸۲. الهی رشک ما را آتشی در خانمان افتد ۲۰۲۵
 ۶۸۲. خوبان ره دل از نگه آشنا زندن ۲۰۲۶
 ۶۸۲. چشمت ز ابروی تو محابا نمی کند ۲۰۲۷
 ۶۸۲. نمی خندی به رویم تاز خون رنگین نمی گردد ۲۰۲۸
 ۶۸۲. خون دل هوش ز سر همچو شرام نبرد ۲۰۲۹
 ۶۸۳. به صد تقسیر عاشق در حریم قرب ره دارد ۲۰۳۰
 ۶۸۳. چون ز می گردید بلبل چهره اش گلشن شود ۲۰۳۱
 ۶۸۴. باز میل دل به سوی دلبرانم می کشد ۲۰۳۲
 ۶۸۴. غم شود از دیده پنهان یار چون بینا شود ۲۰۳۳
 ۶۸۴. به درد و غم دلم را آن جفا جو مبتلا خواهد ۲۰۳۴
 ۶۸۵. دل عاشق کجا پیمانه از دست هوش گیرد ۲۰۳۵
 ۶۸۵. آن را که بیو سیزده خطی نزار کرد ۲۰۳۶
 ۶۸۵. هر که بیند آن قد و بالا گریان می درد ۲۰۳۷
 ۶۸۵. از حجاب دیدنت با خویشتن در جنگ بود ۲۰۳۸
 ۶۸۶. ابروی کماندار تو چون تیر گشاید ۲۰۳۹
 ۶۸۶. دل ما ز آتش سودای درد دوست می جوشد ۲۰۴۰
 ۶۸۶. ز بس که بی خبر از فکر یار نتوان شد ۲۰۴۱
 ۶۸۶. مگو تینه زیان دوست تنها قصد من دارد ۲۰۴۲
 ۶۸۶. خوش اکه ساقیم آن ترک تندخواه باشد ۲۰۴۳
 ۶۸۷. تا چند همچو گل ز پی رنگ و بو قند ۲۰۴۴
 ۶۸۷. گر به عیسی رسد نمی بینند ۲۰۴۵
 ۶۸۷. مرا پاس نگه کی از لب جانانه می آید ۲۰۴۶
 ۶۸۷. خوش آن عاشق که آن بی باک را بی باک تر سازد ۲۰۴۷
 ۶۸۷. به وقت رفتن از رخسار رنگ مایه ما ماند ۲۰۴۸
 ۶۸۸. من رمید از ما و هر دم با دل ما رام بود ۲۰۴۹
 ۶۸۸. دیدیم صبح گردن آن ماه نوشخند ۲۰۵۰
 ۶۸۸. یاد او در دلم از درد خبردار نشد ۲۰۵۱
 ۶۸۸. نگردد بهر زر سرگشته هر کس را هنر باشد ۲۰۵۲
 ۶۸۸. جانا مگو چرا ز دلت خون نمی رود ۲۰۵۳
 ۶۸۸. هر که خواهد که بر او عیش مسلم باشد ۲۰۵۴
 ۶۸۹. سرم در راه او با پا و پا با سر نمی سازد ۲۰۵۵
 ۶۸۹. بسکه هر عضو ننت حسن ادایی دارد ۲۰۵۶
 ۶۹۰. بر تنم رگ ز تعنای تو پیچان باشد ۲۰۵۷

فهرست مطالب

چهل و یک

۷۱۱. ۲۱۲۴. ماه رخسار تو را نسبت به یوسف کرده‌اند. .... ۷۰۲. به ملک دل چو غم عشق جانشین گردد.... ۷۰۹۱
۷۱۱. ۲۱۲۵. غنچه دل را نمی‌باشد ز سعی و کد کلید. .... ۷۰۳. به عنوانی که من عقل از سر مستان فرو گیرد... ۷۰۹۲
۷۱۱. ۲۱۲۶. به رنگ سیزه خواب راحت من در چمن باشد. .... ۷۰۳. نظر وقتی که افکندم به رخسار نگار خود. ۷۰۹۳
۷۱۲. ۲۱۲۷. گر آمیزد دل عارف به دله‌گام نمی‌گردد.... ۷۰۳. روز وصل بار ما را دیده ترا نشد.... ۷۰۹۴
۷۱۲. ۲۱۲۸. حیران دوست مردن عین مراد باشد. .... ۷۰۴. دمی گرد دل من آن پری پیکر نمی‌گردد.... ۷۰۹۵
۷۱۲. ۲۱۲۹. مبارکباد عید آن را که بهر بار قربان شد.... ۷۰۴. کسی که غرقه به خون جگر نمی‌گردد.... ۷۰۹۶
۷۱۲. ۲۱۳۰. آشنایی ز مانمی آید.... ۷۰۴. بی هنر کی خطر از گردش اختر دارد.... ۷۰۹۷
۷۱۲. ۲۱۳۱. مردمان کی سخنی از دل دانا بکشند.... ۷۰۴. با ما چو بار گرمی سرشار می‌کند.... ۷۰۹۸
۷۱۲. ۲۱۳۲. دمی که روی توام در نظر پدید شود.... ۷۰۴. عمرم به سر رسید و غم دل نگفته ماند.... ۷۰۹۹
۷۱۳. ۲۱۳۳. مرا تا در غمت زیستان غمین دید.... ۷۰۵. نهان از دیده بابی عاشق زاری که بنمای.... ۷۱۰
۷۱۳. ۲۱۳۴. به فکر دل تعجب نیست گر حرف تو کم افتد.... ۷۰۵. چو شمع من برافروزد تمام آزم می‌گردد.... ۷۱۰۱
۷۱۴. ۲۱۳۵. شب هجران نوا چون این دل بی تاب بردارد.... ۷۰۵. دل را حنای دست تو بیمار و خسته کرد.... ۷۱۰۲
۷۱۴. ۲۱۳۶. مرا چون بینند آن بدحو خوز جاگلرنگ برخیزد... ۷۰۵. بلبل دهان تنگ تو را باد می‌کند.... ۷۱۰۳
۷۱۴. ۲۱۳۷. منم آن نیست که مالی و منالی دارد.... ۷۰۶. چون صدف در عشق، سود من زیانی می‌شود.... ۷۱۰۴
۷۱۵. ۲۱۳۸. ز سر تا پای من در آرزوی دوست می‌نالد.... ۷۰۶. یاد تو را جفای تو از دل نمی‌برد.... ۷۱۰۵
۷۱۵. ۲۱۳۹. گدای کوی او کر شهر باران باج می‌گیرد.... ۷۰۶. رقیب شیوه ناز تو را نمی‌یابد.... ۷۱۰۶
۷۱۵. ۲۱۴۰. پریرویی که جولانش مرا بیوانه می‌سازد.... ۷۰۶. برنده بیم ز هرکس که شوکی دارد.... ۷۱۰۷
۷۱۵. ۲۱۴۱. خرابی هر کجا بینی دل ناشاد من باشد.... ۷۰۷. چهره‌اش صدرنگ از بار نگه چون هاله شد.... ۷۱۰۸
۷۱۶. ۲۱۴۲. از لاهه خاک دشت سرایای جام شد.... ۷۰۷. راه حرفي بهر من در وصل پیدا می‌شود.... ۷۱۰۹
۷۱۶. ۲۱۴۳. کسی که صید کمان ابرویی هوس دارد.... ۷۰۷. دل جز غم آن گوهر نایاب ندارد.... ۷۱۱۰
۷۱۶. ۲۱۴۴. جانان به مجلس آمد ساغر کشیده می‌داد.... ۷۰۷. از دل زارم به محسر شور و غوغای مرسد.... ۷۱۱۱
۷۱۶. ۲۱۴۵. گریه چون مینای می‌عاشق را خندان کند.... ۷۰۷. نمی‌شود گم اگر راهرو جنون دارد.... ۷۱۱۲
۷۱۷. ۲۱۴۶. قطره واصل محیط بیکرانی می‌شود.... ۷۰۸. از هنر دردی که جان ناتوان من کشید.... ۷۱۱۳
۷۱۷. ۲۱۴۷. چکونه پیر سر از غم به در تواند کرد.... ۷۰۸. رسوا نشد ز نالعام آن بار خودپسند.... ۷۱۱۴
۷۱۷. ۲۱۴۸. نظر همیشه بر آن خاک آستانم بود.... ۷۰۸. به مجلست غم جان عاشقان نمی‌دارند.... ۷۱۱۵
۷۱۸. ۲۱۴۹. دل اگر خون خورد باد باده نایی نکرد.... ۷۰۸. چفا کشان که ز غم درد پیشه می‌گردد.... ۷۱۱۶
۷۱۸. ۲۱۵۰. بیان ز حال دل عاشقان خبر دارند.... ۷۰۹. گر نسیم صبحدم بوبی ز دلدار آورد.... ۷۱۱۷
۷۱۸. ۲۱۵۱. دگر عید آمد و رنگی ز می‌بر روی ما آمد.... ۷۰۹. چو در منزل درای کاروان خاموش می‌یاشد.... ۷۱۱۸
۷۱۹. ۲۱۵۲. به حمداهله که دیگر بار دی رفت و بهار آمد.... ۷۱۰. ناله بی درد است برخیزد اگر از روی درد.... ۷۱۱۹
۷۱۹. ۲۱۵۳. درین بستانسرا عارف گلی را رد نمی‌بیند.... ۷۱۰. به صد دشواری ما بیان حال مشکلی دارد.... ۷۱۲۰
۷۱۹. ۲۱۵۴. هرآن دردی که از شرحش زبان قاصر نمی‌یاشد. .... ۷۱۰. برای سوختنم چهره بی نقاب کند.... ۷۱۲۱
۷۲۰. ۲۱۵۵. دلم از هر که رنجید از رخم دردم نمایان شد.... ۷۱۰. با وجود نوجوانی مُنعم از مال زیاد.... ۷۱۲۲
۷۲۰. ۲۱۵۶. یاد او مستانه آمد ای دل و جان در روید.... ۷۱۱. نشیه باده در آن است که پیوسته زند.... ۷۱۲۳

۷۲۹. کار دل از غمۀ جانان به شیدایی کشید ۲۱۹۰
۷۲۹. آن روی همچو صبح تو را شرم آل کرد ۲۱۹۱
۷۲۹. متعشو، ستمگر ز وفاداری ما بود ۲۱۹۲
۷۲۹. بحمدالله که عاشق عقدۀ مشکل نمی‌دارد ۲۱۹۳
۷۳۰. تابه کی و عده دیدار قیامت باشد ۲۱۹۴
۷۳۰. یک قدم با ناموفق گرس همراه شد ۲۱۹۵
۷۳۰. عاشق بیچاره دائم جور بر خود من کند ۲۱۹۶
۷۳۰. به بنم وصل دلم از غمّت جدایی کرد ۲۱۹۷
۷۳۱. پیش تراز چشم در راه جنون هر کس دوید ۲۱۹۸
۷۳۱. پیرم و ز آش جیبینان دیدن او آب سرد ۲۱۹۹
۷۳۱. بد مپنداز که از سعی کسی نیکو شد ۲۲۰۰
۷۳۱. آبی ز چاه غبیب اگر یار من دهد ۲۲۰۱
۷۳۲. نمی‌دانم چرا سنبل به مرگ خود نمی‌میرد ۲۲۰۲
۷۳۲. شیشه‌های باده با پیمانه‌ها در گردشند ۲۲۰۳
۷۳۲. ز جانان دل چو یار غیر شد باری طمع دارد ۲۲۰۴
۷۳۳. سخن جان ز دهان تو سر برون آرد ۲۲۰۵
۷۳۳. راز غم آه از درون تنگ تنواند کشید ۲۲۰۶
۷۳۴. عاشقان داغ پس از عشق تو بر سینه نهند ۲۲۰۷
۷۳۴. دل عارف ز بیداد سپهر نیلگون سوزد ۲۲۰۸
۷۳۴. مردمان راه عدم را به نفس من پویند ۲۲۰۹
۷۳۵. مجون توکز فکر سرانجام برآید ۲۲۱۰
۷۳۵. ثمر چون سرو قدت قوت دل قوت جان دارد ۲۲۱۱
۷۳۶. پر نشته شد ز خط چو لب سبزرنگ شد ۲۲۱۲
۷۳۶. درد دلش را دلم چو تاب بیارد ۲۲۱۳
۷۳۶. شمع چون بروانه گرد یار من بر من زند ۲۲۱۴
۷۳۷. مرا بخت سیاه مانع از دشنمن نمی‌گردد ۲۲۱۵
۷۳۷. هیچ دانی گرچه مجون از خلائق دور بود ۲۲۱۶
۷۳۷. کنم دعای تو تا بر لبم سخن باشد ۲۲۱۷
۷۳۸. آن چنان کز پی عشق تو مرا ساخته‌اند ۲۲۱۸
۷۳۹. تارخ خوب بتان آفت جان من باشد ۲۲۱۹
۷۳۹. در دلبزی شبیهی دلدار ما ندارد ۲۲۲۰
۷۴۰. حق مگذر بگو جانا چه درویش حزین دارد ۲۲۲۱
۷۴۰. پادشاه است گدا نیز چو بغم باشد ۲۲۲۲
۷۲۰. ز غم سوزم در آن ساعت که بیمامت به من باشد ۲۱۵۷
۷۲۰. شرح فراق جانان خواب و خیال باشد ۲۱۵۸
۷۲۱. دوش حرفش وعده قتل من مهgor بود ۲۱۵۹
۷۲۱. ز غم چه نقص به دلهای مستمند رسد ۲۱۶۰
۷۲۱. سؤال بوسهام هر روز از آن لب بیش می‌باشد ۲۱۶۱
۷۲۱. به چشم مردمک از عکس روی یار حیران شد ۲۱۶۲
۷۲۲. رشت و نیکو هست یکسان در بر ناهوشتند ۲۱۶۳
۷۲۲. چو با نظاره آن شوخ طاقت برمنی آید ۲۱۶۴
۷۲۲. چو بینم روی خوبش خاطرم فی الحال بگشاید ۲۱۶۵
۷۲۲. عشق او خون در دل بی طاقت ما من کند ۲۱۶۶
۷۲۲. به ناله مرغ چمن گل ز باغ می‌طلبید ۲۱۶۷
۷۲۲. کس چو من شمع تو را واله و دیوانه مباد ۲۱۶۸
۷۲۲. غیر من کز کتف دلم را کعبه و بتخانه برد ۲۱۶۹
۷۲۴. نبیند دیده تا حیران روی دلبران باشد ۲۱۷۰
۷۲۴. جهانی را تواند گلشن از فیض نظر سازد ۲۱۷۱
۷۲۴. چو آرد مردمان را در ففان درد ۲۱۷۲
۷۲۵. عجب نبود جوان گشتن ز من چون شهریار آید ۲۱۷۳
۷۲۵. یار اگر در بر من باشد و تنها باشد ۲۱۷۴
۷۲۵. چاک جیب او کاشه از چاک دلم مشق شود ۲۱۷۵
۷۲۵. از بس به ما نگاه تو مستانه مرسد ۲۱۷۶
۷۲۶. زبان را چو حسرت بست راه گفتگو واشد ۲۱۷۷
۷۲۶. مردان که چون نگه به نظرها یگانه اند ۲۱۷۸
۷۲۶. خورد هر کس جرעה عشقی تمام آزم شد ۲۱۷۹
۷۲۶. ز تاج و زلف اگرچه غازیان را زیب و فریاد دید ۲۱۸۰
۷۲۷. همچو سیل از خود جهان پر ناله و فریاد دید ۲۱۸۱
۷۲۷. کجا از چشم نور او نور چشم دور من باشد ۲۱۸۲
۷۲۷. مرا کی چشم باری از توای بیمان گل باشد ۲۱۸۳
۷۲۷. دل بی رحمش از اندیشه فردا نمی‌گردید ۲۱۸۴
۷۲۸. مخواه وصل کران گل ثمر نمی‌آید ۲۱۸۵
۷۲۸. دل صدپارهام با زلف جانان نسبتی دارد ۲۱۸۶
۷۲۸. گرک باده عاشق لب دلبز باشد ۲۱۸۷
۷۲۸. دل را مگویی چشمت از دست من نهان برد ۲۱۸۸
۷۲۹. عشق آمد دل متعاع صبر بر صحرا نهاد ۲۱۸۹

فهرست مطالب

چهل و سه

۷۵۰. ناله بیمار غمش از بی علاجی می کند	۷۴۱. حسابی گوید از زن در حساب مرد می باشد ...
۷۵۰. سبک از جوی آب خضر جستم تا چه پیش آید	۷۴۱. حسن تو را در آتش افغان پر شتماند .....
۷۵۰. سرای آفرین هرجا که باشد بی سخن باشد	۷۴۱. آتش حسنه در احیا چون ید بیضای نمود .....
۷۵۱. ز نقش کین دل هر کس که ساده می باشد	۷۴۱. نگویی ساغر می ریع مسکون را نمی گیرد .....
۷۵۱. سخت رو با بینوایان بی حیایی می کند	۷۴۲. آتش حسنه در احیا چون ید بیضای نمود .....
۷۵۱. گل مرا آزادی از زندان هستی می دهد	۷۴۲. کی عاشق است هر کس در سینه آه دارد .....
۷۵۱. هر که شد از قید عقل آزاد بی زنجیر شد	۷۴۲. لاهرویان همگی دور به دل نزدیکند .....
۷۵۲. تو را ای دل بی اثبات حق گر دسترس باشد ..	۷۴۲. لب لعل جوانی از خرد بیگانه ام دارد .....
۷۵۲. هرگاه که چشم من و جانان به هم افتاد	۷۴۲. جماعتی که به نظاره تو میل کنند .....
۷۵۲. دلم گردد جوان بر گرد نامش چون زبان گردد ..	۷۴۳. دامت از کفم رها می شود این نمی شود .....
۷۵۲. مپرس از من چها زان سرو بی مانند می آید ..	۷۴۳. ای که جانت از غم جانان هراسان می شود .....
۷۵۲. عجب نبود به چشم خلق شیرین تر ز جان باشد.	۷۴۴. به رنگ شمع اگر دل صاحب دم می تواند شد ..
۷۵۳. ناز تن یخ غمزه چو خوبنار می کند	۷۴۴. به دل بردن غم دل کی جدا از جان من باشد ..
۷۵۳. عشق او در سینه ام چون شعله قامت می کشد ..	۷۴۵. کدامین فتنه کفر چشم سیاه او نمی آید .....
۷۵۳. اگر پروانه مسکین ز قرب یار می سوزد	۷۴۵. حسرت شمر نخل برومند تو باشد .....
۷۵۴. گفتم نشان نماند ز دل گفت غم نماند	۷۴۵. کسی به بلبل اگر گل در این چمن زده باشد ..
۷۵۴. نیست خط آنچه به رخسار بتان بافته اند ..	۷۴۵. به چشم تشنه لب مکروه و نادلخواه می آید ..
۷۵۴. روز مرا شب خط او بی نمود کرد	۷۴۶. اگر شیشه پری را به یار ما سازند .....
۷۵۴. هر چیز که او داد به جز خیر نداند	۷۴۶. بحمدللہ که شاه ما بلند اقبال می گردد ..
۷۵۴. ز دل به دیده ز بیم تو چون نمی آید	۷۴۶. به بسیار جهان از بین نیازی آن که کم بیچد ..
۷۵۵. دیدنش دل را اگر مرده است احیا می کند	۷۴۷. بی نشانان عاقبت هریک نشانی می شوند .....
۷۵۵. با من آن کس که سوی دشت جنون می آید ..	۷۴۷. نقش شیرین را مگو فرهاد آسان می کشد .....
۷۵۵. واصل شده قول لم ولا را نشناسد	۷۴۷. خط سبزی دلم بر پشت آن لب تازه می خواهد ..
۷۵۵. کیست مجنون نامه پیش من توان زان نام برد ..	۷۴۷. چو صدای بال پیش از بال می باید پرید ..
۷۵۶. هرچه از جان و دل آن مفیجه از ما دزد ..	۷۴۸. ز دیدنم گل رویش چو شرمناک شود .....
۷۵۶. فریان تو این همه بدخوا نتوان بود	۷۴۸. خاک ما را که بسی نرم و نکو بینخه اند .....
۷۵۶. با غبار غم دلی چون همنشینی می کند	۷۴۸. داد در دم را چو ترسیدم چه باشد سودمند ..
۷۵۷. به چاک سینه تو را کس چگونه رام کند	۷۴۸. آنکه آهم در فراشش کوه را صحراء کند ..
۷۵۷. مرا آینه احوال خود آن ذوقنوں بیند	۷۴۸. گرفتار غم عشق تو را خوابی نمی باشد .....
۷۵۷. آخر از رویش به من سیر نقابی می رسد ..	۷۴۸. هم گرده واکرد و هم گاهی گرده در مشت شد ..
۷۵۷. آه گرم میل از دل چون سوی بالا کند	۷۴۹. سرو کارت نیفتاده است چون هرگز به ناز خود
۷۵۷. غیر در روز محروم جشن عیدی می کند ..	۷۴۹. ریحان آبدار خطت نم نمی دهد .....
۷۵۸. به کام خوش کسی گر رئیس ده باشد	۷۴۹. هر که با ما بینوایان بر سر احسان شود .....

۷۶۸. شور عاشق تو از گریه نگردد کمتر ۲۲۲۲
۷۶۸. شد دلم با هر که دشمن کرد یاری بیشتر ۲۲۲۳
۷۶۹. ندارد نالام در چرخ تاثیر ۲۲۲۴
۷۶۹. نماید در نظر مژگان دلدار ۲۲۲۵
۷۶۹. ز خط شوخ تو مانده است حسن در زنجیر ۲۲۲۶
۷۶۹. سرو مرقرصد ز باد صبح و از بهر نثار ۲۲۲۷
۷۷۰. ز اشکم بی تو دامان زمین گلنگ شد [آخر] ۲۲۲۸
۷۷۰. مرا در تن دانا ز بیم تیغ تیز روزگار ۲۲۲۹
۷۷۰. تعالی الله زهی تابنده اختر ۲۲۳۰
۷۷۱. کرد پرخون چشم کوکب را به گردون انتظار ۲۲۳۱
۷۷۱. سیاهبختی عاشق بینوست ضرور ۲۲۳۲
۷۷۱. ز کویش چون ز ماگردید دلگیر ۲۲۳۳
۷۷۱. از صروت نکنم دشمن خود را آزار ۲۲۳۴
۷۷۱. باده شیراز اگر داری چه داری انتظار ۲۲۳۵
۷۷۲. هیچ دانی چیست با گل در گاستان چوب خار ۲۲۳۶
۷۷۲. مرا اسیر تو دانند مردمان یکسر ۲۲۳۷
۷۷۲. بود ابر بهاری داغ دوری رانم دیگر ۲۲۳۸
۷۷۲. کنم بنای دل و دین به آب داده ابر ۲۲۳۹
۷۷۳. گر نمی خواهی دل ما را به غماها واگذار ۲۲۴۰
۷۷۳. بر نایید آهم از سیاری لخت جگر ۲۲۴۱
۷۷۳. لیش بگرفت جان دشنام تلخی داد ازان خوش تر ۲۲۴۲
۷۷۳. هر که خلق خویش رانیکو کند چون نوبهار ۲۲۴۳
۷۷۳. با بدان نیکی بدی بارآورد هنگام کار ۲۲۴۴
۷۷۳. عید شد ساقی بیا پیمانه پر دری بیار ۲۲۴۵
۷۷۴. چو صورت هست هوش و غفلتم در دست صورتگر ۲۲۴۶
۷۷۴. بیا از حرف من زنهار در راه خدا مگذر ۲۲۴۷
۷۷۴. بر من ای رحمت حق از چه بلایی چو شرار ۲۲۴۸
۷۷۴. دوش از شکرفشانی های آن لب های شور ۲۲۴۹
۷۷۵. ز صد عاقل بود در چشم من دیوانه [ای] خوش تر ۲۲۵۰
۷۷۵. بود لب تو ز حب نبات شیرین تر ۲۲۵۱
۷۷۵. مست سازد چشم نرگس گرچه خود باشد خمار ۲۲۵۲
۷۷۶. چشمت بود ز آهی مشکن بطرز تر ۲۲۵۳
۷۷۶. ای نکورو عصمت روی نکو را پاس دار ۲۲۵۴
۷۵۸. تاره اشک و آه من وا شد ۲۲۸۹
۷۵۸. دل من هر که را با خویش صاحب چشم پندارد ۲۲۹۰
۷۵۹. چو آن غار تگر جان سرخ پوش از در درون آید ۲۲۹۱
۷۵۹. برق خرمنسوز او در خانه زین کس ندید ۲۲۹۲
۷۵۹. از کسب هر جماد مسلم نمی شود ۲۲۹۳
۷۵۹. دل در برم چو آینه بینا نمی شود ۲۲۹۴
۷۶۰. در پیکرم از بسکه ضعیفم شکن افتاد ۲۲۹۵
۷۶۰. پادشاهان گرچه من از جام زرین خورده ام ۲۲۹۶
۷۶۰. چکد چون قطراهای من در قدر نایاب من گردد ۲۲۹۷
۷۶۰. به لب حدیث طلب دارد و نمی گوید ۲۲۹۸
۷۶۱. خلق چون خار خصم جان خودند ۲۲۹۹
۷۶۱. صد شکر که دل مانع دیدار ندارد ۲۳۰۰
۷۶۱. همچنان کز درد بر مردم شود درمان لذید ۲۳۰۱
۷۶۲. مرغ دل را فکر جمعیت نماید بال دار ۲۳۰۲
۷۶۲. بخند بر رخم ای تندخو و بین گذار ۲۳۰۳
۷۶۳. کسی که من تواند برد جان از خشم آن دلبر ۲۳۰۴
۷۶۳. کرد بیهوش چو مستان نشة دیدار یار ۲۳۰۵
۷۶۳. نور در چشم بود از چهره گلگون یار ۲۳۰۶
۷۶۳. طنز دارد چشم گویای تو بر جان اسیر ۲۳۰۷
۷۶۴. سخت رویان را همان باشد خطر از یکدگر ۲۳۰۸
۷۶۴. برآوردن تواند نور روشن آب از گوهر ۲۳۰۹
۷۶۴. مریض عشق را آید گر آن نامهربان بر سر ۲۳۱۰
۷۶۵. از خامشی است آتش دل بازیانه تر ۲۳۱۱
۷۶۵. ز شهد وصل جانان تا شدم دور ۲۳۱۲
۷۶۵. با خیال او دل از شیون نمی گیرد قرار ۲۳۱۳
۷۶۶. بهار شد که دگر ریزد آسمان گوهر ۲۳۱۴
۷۶۶. نیست نتها چشم من از دیدنش یافوت بار ۲۳۱۵
۷۶۶. من دود جوش سرشکم دوش بر دوش بهار ۲۳۱۶
۷۶۷. رخ تو کعبه اسلام را کند معمور ۲۳۱۷
۷۶۷. همچو جور آشفته من گردد دلم از لطف یار ۲۳۱۸
۷۶۷. به این سیاه دلی زنده ام ز دولت یار ۲۳۱۹
۷۶۸. گر برآرد نالام سر از گریان بهار ۲۳۲۰
۷۶۸. از جنون یافت سرم نشنه بهار است مگر ۲۳۲۱

۲۳۵۵. هست از رخ حسن فعل نیک منظر سرخ تر.... ۷۷۶
۲۳۵۶. از دیگران بیا و سخن‌های نگاه دار.... ۷۷۶
۲۳۵۷. ز باده رزق تو ملا چو شد حشیش بعیر.... ۷۷۷
۲۳۵۸. نیکنام آن دل که او بدنام باشد بیشتر.... ۷۷۷
۲۳۵۹. چرخ گردان از دل دیوانه لرزد بیش تر.... ۷۷۸
۲۳۶۰. آن رخ لعل است از یاقوت لب سیراب تر.... ۷۷۸
۲۳۶۱. دارم تی ز موی میاش نزار تر.... ۷۷۸
۲۳۶۲. یار من با آن جمال از مه بود کم لافتر.... ۷۷۹
۲۳۶۳. حاصل به سال‌هایست نداری چو سال پیر.... ۷۷۹
۲۳۶۴. به ناله لخت جگرهای پاره پاره سوار.... ۷۷۹
۲۳۶۵. پیش لذت می‌برد از گردش صحرا سوار.... ۷۸۰
۲۳۶۶. آنکه می‌خواهد بپوشد رخت دولت را ز سر.... ۷۸۰
۲۳۶۷. خط جوهری باشد میان یار پنهان تر.... ۷۸۱
۲۳۶۸. کتاب من چو تار شمع دارد مسخر دیگر.... ۷۸۱
۲۳۶۹. تاگل و گلشن تواند شد به سامان از بهار.... ۷۸۱
۲۳۷۰. بشنو از من دانه را بگذار و ترک دام گیر.... ۷۸۱
۲۳۷۱. ز آتش عشقی که پنهان است دائم در چنان.... ۷۸۱
۲۳۷۲. دور نبود گر برون آورده کوه طور پر.... ۷۸۲
۲۳۷۳. ز جان من دل آن بی‌وقاست سنگین تر.... ۷۸۲
۲۳۷۴. قاصد مرا چو نیست خبردار پاز سر.... ۷۸۲
۲۳۷۵. شوند خلق چنان شاد از حدیث فتور.... ۷۸۳
۲۳۷۶. این سر که بود کاسه دهقان پر از شیر.... ۷۸۳
۲۳۷۷. گردیده‌ایم همچو خم باده وقف خیر.... ۷۸۳
۲۳۷۸. از خط رخ تو لشکری انگیخته است باز.... ۷۸۴
۲۳۷۹. یک شی گر یابیست مس از می عالم فروز.... ۷۸۴
۲۳۸۰. صبح گوهر را نباشد آب و تاب نیمروز.... ۷۸۴
۲۳۸۱. با وجود تیره‌بختی مطلع نورم هنوز.... ۷۸۵
۲۳۸۲. گردون ز سیل گریه مستانه‌ام هنوز.... ۷۸۵
۲۳۸۳. وقت شد خاک چو افلاک دگر گردد سیز.... ۷۸۵
۲۳۸۴. ما را گذاخت یار و نهان می‌کند هنوز.... ۷۸۵
۲۳۸۵. ای سیه مژگان زمانی چشم خود بر من بدوز.... ۷۸۶
۲۳۸۶. ز اشتیاق نگیرد دلم قرار امروز.... ۷۸۶
۲۳۸۷. خط برون آورده و شمع شبستانی هنوز.... ۷۸۶
۷۸۷. پای من بند است در دامان این صحرا هنوز.... ۲۳۸۸
۷۸۸. کی تواند دید سوی ما به این سوز و گداز.... ۲۳۸۹
۷۸۹. از غم آتش عذری بر جگر داغی بسوز.... ۲۳۹۰
۷۹۰. هست دستم در میان کار و بیکار هنوز.... ۲۳۹۱
۷۹۱. دام در راه دلم از حلقه‌های مو مریز.... ۲۳۹۲
۷۹۲. پر ز می در پیش چشم میکشان مینای سیز.... ۲۳۹۳
۷۹۳. پروانه من تو شمع نه بی‌وفا مسوز.... ۲۳۹۴
۷۹۴. نشته می می‌دهد بر طرف جو کردن نماز.... ۲۳۹۵
۷۹۵. از غبار خط او گردم نشان دارد هنوز.... ۲۳۹۶
۷۹۶. شد سرو قدش از زدن انتخاب سیز.... ۲۳۹۷
۷۹۷. آن نهال کند از باد در گلزار غژ.... ۲۳۹۸
۷۹۸. نیست با این حالت از خویش دلگیری هنوز.... ۲۳۹۹
۷۹۹. دوست چون شد دشمن جان تو با دشمن بساز.... ۲۴۰۰
۸۰۰. رفتی از سر خواهdest سر رفت از شاکی بترس.... ۲۴۰۱
۸۰۱. حال تاج پادشاهان را اگر باشد سواد.... ۲۴۰۲
۸۰۲. ما را بین چینین خبر از یار ما مپرس.... ۲۴۰۳
۸۰۳. ز نشته مست شو ای عندلیب زار مترس.... ۲۴۰۴
۸۰۴. چون گدایان می‌کند دریویه سلطان در لیاس.... ۲۴۰۵
۸۰۵. همچو شاخ گل شکفت از آه من گل از قفس.... ۲۴۰۶
۸۰۶. با غیر لطف من کنی از آه ما بترس.... ۲۴۰۷
۸۰۷. حال دنیا را بین از مردم دنیا مپرس.... ۲۴۰۸
۸۰۸. مکش به کشور هستی به هیچ باب نفس.... ۲۴۰۹
۸۰۹. بسکه در کویت ز بیم غیر دزدیدم نفس.... ۲۴۱۰
۸۱۰. هست هر نعمتی از آن مگن.... ۲۴۱۱
۸۱۱. از عاشقان ندیده کسی غیر دوست کس.... ۲۴۱۲
۸۱۲. نیست همچون دلشکاران بحث عارف را هوس.... ۲۴۱۳
۸۱۳. مردم به حق رسند به بال و پر حواس.... ۲۴۱۴
۸۱۴. به ذوق درد ز اسباب عیش عربان باش.... ۲۴۱۵
۸۱۵. روز وصال گشت ز بس دیده ناظرش.... ۲۴۱۶
۸۱۶. چون نمی‌بینم تو را می‌سوزدم دیدن به خویش.... ۲۴۱۷
۸۱۷. هر که عاشق منشود مشکل بود آزردنش.... ۲۴۱۸
۸۱۸. آزرده ز خود کرد به هرجای که دیدش.... ۲۴۱۹
۸۱۹. حسن معنی هست با پیر ای جوان غافل مباش.... ۲۴۲۰

چهل و شش

دیوان وحید قزوینی

۸۰۴. در جستجوی دوست طلبکار خویش باش ۲۴۵۴
۸۰۵. بود در پیش مجنون جان شیرین خواب شیرینش ۲۴۵۵
۸۰۵. دل چو دادی شعله آرام جان خویش باش ۲۴۵۶
۸۰۵. نگویم نام جانان را ولی گویم ز احوالش ۲۴۵۷
۸۰۵. نیشتر سازد ز رشک غزه جادوی خویش ۲۴۵۸
۸۰۶. شادم که گفت در غم من استوار باش ۲۴۵۹
۸۰۶. جان من دست بر ابریشم این سازبکش ۲۴۶۰
۸۰۶. آگر سری به درآرم ز حلقه‌های کفندش ۲۴۶۱
۸۰۷. جان یافم ز خواندن هر لفظ نامه‌اش ۲۴۶۲
۸۰۷. وحشی ز خویش همچو غزال رمیده باش ۲۴۶۳
۸۰۷. حیات جاودان یابد کسی را گرفتند نازش ۲۴۶۴
۸۰۷. عشق می‌باید مرا دل گر نباشد گو می‌باش ۲۴۶۵
۸۰۸. دلم را کرد رسای جهانی درد از آمیزش ۲۴۶۶
۸۰۸. چون گل بخند غنچه بی‌رنگ و بو می‌باش ۲۴۶۷
۸۰۸. نومید هر که لطف عمیمت نخواندش ۲۴۶۸
۸۰۸. آنکه بودیم به جان کشته ناز پدرش ۲۴۶۹
۸۰۹. تو را گویا که با اهل هوس کم نیست آمیزش ۲۴۷۰
۸۰۹. غافلی غافل ز سامان خود و اسباب خویش ۲۴۷۱
۸۰۹. برد دل از سینه‌نم سیر خط مستانه‌اش ۲۴۷۲
۸۱۰. آنکه بی‌مریم برای چشم سیاهش ۲۴۷۳
۸۱۰. چون حیام روز و شب باشد هراس از چشم خویش ۲۴۷۴
۸۱۰. هلاک پیر مقانیم و نفس مرتابنش ۲۴۷۵
۸۱۰. جانان که بی‌مریم از برایش ۲۴۷۶
۸۱۰. شب نوروز صاحب دورانی نیکو بود فالش ۲۴۷۷
۸۱۱. مرد دقت پیشه بالا منور از کار خویش ۲۴۷۸
۸۱۱. هست سطربی ز شرح حال منش ۲۴۷۹
۸۱۱. دلتنگ می‌کشد چو در آغوش هر بشش ۲۴۸۰
۸۱۱. سوخت جان عاشق نادیده‌اش ۲۴۸۱
۸۱۲. مراست حریت از آن طفل شوخ و تمکیش ۲۴۸۲
۸۱۲. آه از خط آن ترک و از آن حلقه و پیچش ۲۴۸۳
۸۱۲. سیه مستانه خط خواییده در مهد بنا گوشش ۲۴۸۴
۸۱۲. شعله خوی من که هرگز تر می‌بادا دامتش ۲۴۸۵
۸۱۳. آتش سوزان من غافل ز سوز جان می‌باش ۲۴۸۶
۷۹۶. دیده باشی عار باشد شاه را از بندادش ۲۴۲۱
۷۹۶. گر کند خون در دل آن گلگون قبا می‌زیدش ۲۴۲۲
۷۹۶. می‌توان دید آشکارا چهره ننموده‌اش ۲۴۲۳
۷۹۶. آیینه کم گرفته‌[ای] ای بت به دست خویش ۲۴۲۴
۷۹۷. ز بس دارد نمک رخسار گندمگون دلخویش ۲۴۲۵
۷۹۷. به رنگ خانه‌ای کز سنگ می‌سازند طفالاش ۲۴۲۶
۷۹۷. آنکه از گرد تعلق پاک باشد سینه‌اش ۲۴۲۷
۷۹۸. تا سحر باشد شیخون با دل و جان منش ۲۴۲۸
۷۹۸. چاه اگر بینی به راه از همرهان در پیش باش ۲۴۲۹
۷۹۸. آن آینه چهره که پرداخته‌اندش ۲۴۳۰
۷۹۸. آنکه گیرد باج نرمی از حریر آینه‌اش ۲۴۳۱
۷۹۸. عاشق مسکین که سوزد گرمن افغان بش ۲۴۳۲
۷۹۹. بگشا نقاب از رخ همچون نعیم خویش ۲۴۳۲
۷۹۹. عشق اگر نبود به دل جان گر نباشد گو می‌باش ۲۴۳۴
۷۹۹. ز بسکه بی‌خودم از آه عاشقانه خویش ۲۴۳۵
۸۰۰. جانت ز غم گداخته بار هوش مکش ۲۴۳۶
۸۰۰. گرد خود گشتم چو افتادم به فکر بار خویش ۲۴۳۷
۸۰۰. عالم غم داده‌ام جا در درون تنگ خویش ۲۴۳۸
۸۰۰. بی‌مریم از برای آن خمارآلوده چشماش ۲۴۳۹
۸۰۱. دست کوتاهم حماله چون شود در گردنش ۲۴۴۰
۸۰۱. صیری بکن که اشک بیارم به چشم خویش ۲۴۴۱
۸۰۱. همچو سنگ شیشه دل را عشق چون آرد به جوش ۲۴۴۲
۸۰۱. آخر رسید میوه وصل از نچیدنش ۲۴۴۳
۸۰۲. طالب دشت جنون با عقل پایر جا می‌باش ۲۴۴۴
۸۰۲. گرچه دارد رشته جان مرا در مشت خویش ۲۴۴۵
۸۰۲. ز من پرسیده‌ای ای دل چه باید کرد در کویش ۲۴۴۶
۸۰۲. نوش را بگذار و فارغ از گزند نیش باش ۲۴۴۷
۸۰۳. می‌بکش همچون گل رعنای درین گشن خموش ۲۴۴۸
۸۰۳. رفت از سینه دلم در طلب آمدنش ۲۴۴۹
۸۰۳. چون گرفت از یار شد بیقدر مانند کشیش ۲۴۵۰
۸۰۳. چو می‌باشد به رنگ چشم بلبل پاک داماش ۲۴۵۱
۸۰۴. مرا سرگشته دارد همچو زلف یار در کویش ۲۴۵۲
۸۰۴. خط نمی‌باشد چو گیسو دلربایی را به خویش ۲۴۵۳

۸۲۴. نیست چون شیشه می یک بت ترسا معشوق ... ۸۱۳. به خدمت تو چو ترک ادب بود کارش ۲۴۸۷
۸۲۴. خوش با حلاوت است ز خون جگر مذاق ..... ۸۱۳. مسکان را بهره‌ای نبود ز برگ و ساز خویش ۲۴۸۸
۸۲۵. با هر که هست صاف چو صوفی شو ای رفق ..... ۸۱۳. تنگ افتداده ز س غنچه شکرشکش ۲۴۸۹
۸۲۵. آرد اگر مرا به بر آن دلتواز تنگ ..... ۸۱۴. از بسکه ریخت رنگم بر خاک جلوه گاهش ۲۴۹۰
۸۲۵. مدار از همنشینی‌های مانگ ..... ۸۱۴. شکایت نیست دل را از غم یار این بود بارش ۲۴۹۱
۸۲۵. محاسب گرم شد به زاده تاک ..... ۸۱۴. ندارد کوته‌ی از مهریانان پرتو رویش ۲۴۹۲
۸۲۶. گر سربه تیغ افکنیم در زمان به خاک ..... ۸۱۵. حسرتش را برده عام و از غم پیچیده خاص ۲۴۹۳
۸۲۶. خوش آنکه آن بر و دوش بیر درآید تنگ ..... ۸۱۵. دارم نهفته در حرم وصل یار رقص ۲۴۹۴
۸۲۶. درون غنچه گل برگ گل ناشد چاک ..... ۸۱۵. در بهای عمر گیرد هستی عیسی عوض ۲۴۹۵
۸۲۷. وحشت غربت نصیباشد تو را در زیر خاک ..... ۸۱۶. ز دیدنش برو و بال نگاه شد مقراض ۲۴۹۶
۸۲۷. در دلم یاد تو را بیند اگر قطره اشک ..... ۸۱۶. به کس یارب میادا آشنا قرض ۲۴۹۷
۸۲۷. چون نهیش تیغ بیرون آورد در روز جنگ ..... ۸۱۶. جلا می‌بايدم آینه دل از غبار خط ۲۴۹۸
۸۲۷. چون نمی‌آم به لب گر دل غمین باشد چه باک ..... ۸۱۷. سیه شد بسکه نفرین کرد بر عاشق زبان خط ۲۴۹۹
۸۲۸. دیده را باشد خطر در پرده از خواب تنک ..... ۸۱۷. تاغم عشق تو باشد، دین غلط ایمان غلط ۲۵۰۰
۸۲۸. اگر کشند به رخ عاشقان نقاب از خاک ..... ۸۱۸. به بزم وصل تو از نور آفتاب چه حظ ۲۵۰۱
۸۲۸. روز وصل از تاب رویش دیده تر بود خشک ..... ۸۱۸. کی عرض حسن هست بر یار شان شمع ۲۵۰۲
۸۲۸. شک در چهره من تاکه روان است چو خاک ..... ۸۱۸. ای که می‌گویی چرا از دیدنش افروخت شمع ۲۵۰۳
۸۲۹. نیست تنها جامه گل در گلستان چاک چاک ..... ۸۱۹. هوشم از سر برد و باز از من سخن دارد طمع ۲۵۰۴
۸۲۹. چو سیل ازین که نکردم به کوی یار درنگ ..... ۸۱۹. هست تارخسار یارم در نظر مانند شمع ۲۵۰۵
۸۲۹. دلم جگونه کند با خیال جانان جنگ ..... ۸۱۹. از اهل درد نیست دگر کس به جای شمع ۲۵۰۶
۸۳۰. برازم ناله [ای] گر از دل تنگ ..... ۸۱۹. گر شود روشن چراغ راز پنهانم چو شمع ۲۵۰۷
۸۳۰. زمین چو ابر نماید به وقت باران خشک ..... ۸۲۰. برنياید دل پروانه به خود رای شمع ۲۵۰۸
۸۳۰. اختلاط من و معشوق بود شیشه و سنگ ..... ۸۲۰. گردد از صلح منش دایره جنگ وسیع ۲۵۰۹
۸۳۱. هست آهنگ مخالف گرچه با راه فرنگ ..... ۸۲۰. کی شود هرگز داش در سینه تسلیم دروغ ۲۵۱۰
۸۳۱. ای آنکه کرده است تو را حق امیر خاک ..... ۸۲۱. چون ز سوز عشق روشن می‌شود جان چراغ ۲۵۱۱
۸۳۱. جز سوختن نجید کسی گل ز چوب خشک ... ۸۲۱. گرچه نشیند از لب پروانه کس راز چراغ ۲۵۱۲
۸۳۲. یارب آن کیست که گردون نکشیده است به خاک ..... ۸۲۱. کشیده است دل من به بزم وصل ایاغ ۲۵۱۳
۸۳۲. بیگانه گشت از ما یار بگانه دل ..... ۸۲۱. کی به شام هجر عاشق را کند ممنون چراغ ۲۵۱۴
۸۳۲. یاقن سر منزل مقصود را باشد محل ..... ۸۲۲. هر که همچون شمع می‌سوزد به کار خود دماغ ۲۵۱۵
۸۳۳. رخ نکرد از باده شادی چنین گلگون هلال ..... ۸۲۲. آنکه از لب خنده‌اش آبی به جود دارد صدف .. ۲۵۱۶
۸۳۳. دارد به رنگ شمع دلم آه در بغل ..... ۸۲۲. یادش از اندیشه بیرون آمد آخر حیف حیف .. ۲۵۱۷
۸۳۳. دشمن جانم بود باد صبا در چار فصل ..... ۸۲۳. گرید فروع معنی بر آفتاب حرف ۲۵۱۸
۸۳۴. ندارد خواب راحت چشم بلبل ..... ۸۲۴. بود خموشی دائم پیام اول عشق ۲۵۱۹

۸۴۳. تاگرفارم فغان من نمی‌گردد تمام ۲۵۸۶
۸۴۳. از آن عمری که صرف باده شد چندان پشیمان ۲۵۸۷
۸۴۴. بیایا که دل سخت پرخفا دارم ۲۵۸۸
۸۴۴. دل از حرف تو خون اما چو آب ساکنی دارم ۲۵۸۹
۸۴۴. وحشی طبیعتی به تو چون آشنا شوم ۲۵۹۰
۸۴۴. هر کجا با سیل اشک خوشین ماؤ کنم ۲۵۹۱
۸۴۵. چون آب معانی رود از جوی زیانم ۲۵۹۲
۸۴۵. به میدان شهادت پیش او بی پا و سر پیچم ۲۵۹۳
۸۴۶. گفته‌ام شعری که چون عاشق شوم حالی کنم ۲۵۹۴
۸۴۶. چون به کوی صنعت عزم سفر داشتم ۲۵۹۵
۸۴۶. نوای سده‌ه ز جوش شوار می‌شونم ۲۵۹۶
۸۴۷. آزاده رایکی است به کف ریگ با درم ۲۵۹۷
۸۴۷. رفته‌ام از کار تا زشت و نکو فهمیده‌ام ۲۵۹۸
۸۴۷. شوم گر دود در قانون شمعی در نمی‌آیم ۲۵۹۹
۸۴۸. چشم بر رخسار جانان بی حجاب انداختم ۲۶۰۰
۸۴۸. چنان شوریه‌گردید از جفای دوست احوالم ۲۶۰۱
۸۴۸. کینه بیرون از دل پرکینه خود کردہ‌ام ۲۶۰۲
۸۴۸. گریانی به چندین چاک حسرت توأمان دارم ۲۶۰۳
۸۴۹. این پریانشی که من از زلف جانان دیده‌ام ۲۶۰۴
۸۴۹. ز دیدن کمرت یک نفس قرار ندارم ۲۶۰۵
۸۴۹. بهاین طاقت که در هر مد زدن صدیار می‌میرم ۲۶۰۶
۸۵۰. از بس که آتش غم او جوش کردہ‌ام ۲۶۰۷
۸۵۰. بر یاد وصالت ز دل ریش بریدیم ۲۶۰۸
۸۵۰. گشت روش نقسم شمع جنون را نازم ۲۶۰۹
۸۵۰. فرداست چون سخن همه از یاد رفته‌ایم ۲۶۱۰
۸۵۱. دل دگر در سیر زلف پرشکن گم کردہ‌ام ۲۶۱۱
۸۵۱. شعله باید که ز طور رخ دلبر یابم ۲۶۱۲
۸۵۱. گرد هستی را به دامان نظر افشاریده‌ام ۲۶۱۳
۸۵۱. بود پر از خار خواهش در طلب پیراهنم ۲۶۱۴
۸۵۲. مفاسی گنج بیکران دارم ۲۶۱۵
۸۵۲. صرفه در نزد غم از شیخ و برهمن می‌میرم ۲۶۱۶
۸۵۲. نه پاس آشناه و حشت از بیگانه دارم ۲۶۱۷
۸۵۳. به زیر چرخ باشد زندگانی تلغی بر مردم ۲۶۱۸
۸۳۴. نیست کمتر صیدگاه او ز میدان قاتل ۲۵۵۳
۸۳۴. قهر او را نیست از پی آشی بدحوست دل ۲۵۵۴
۸۳۴. بود کام دل معشوق آن کام که من دارم ۲۵۵۵
۸۳۴. از محفل تو دور در آغوش محتشم ۲۵۵۶
۸۳۵. به بزم وصل هم در انتظارم ۲۵۵۷
۸۳۵. اگر با تاله و فرباد اگر آهسته می‌خواهم ۲۵۵۸
۸۳۵. عشقم کمال یافته تا آرمیده‌ام ۲۵۵۹
۸۳۵. نه بیرون کرد اسرار نهان سر از گریبانم ۲۵۶۰
۸۳۶. چاک است از تپ تو دل دردپیش‌هایم ۲۵۶۱
۸۳۶. اگرچه از گذاز خود به رنگ گل ستم دارم ۲۵۶۲
۸۳۶. من آن مرغ خوش آهنگم که زیب صد چمن باشم ۲۵۶۳
۸۳۷. از بس به گداز آمده از عشق وجودم ۲۵۶۴
۸۳۷. کباب شور که آن مست ناز را دادیم ۲۵۶۵
۸۳۷. چشم می‌پوشند انجم بس که تار است از شبم ۲۵۶۶
۸۳۷. خلوتی و خاطری فارغ ز غمها داشتم ۲۵۶۷
۸۳۸. شرابی غیر یاد آن لب می‌گون نمی‌دانم ۲۵۶۸
۸۳۸. نخیزد همچو نور مهر گرد از راه جولانم ۲۵۶۹
۸۳۸. مایه خوشحالیم شد داغ سودا بر سرم ۲۵۷۰
۸۳۹. گامی بیرون ز بزمش اگر چون شر زنم ۲۵۷۱
۸۳۹. الفتی چون بوی گل گر بی وفا می‌دانم ۲۵۷۲
۸۴۰. ز خود رفتم ز جانان خویش را تا بیخبر کردم ۲۵۷۳
۸۴۰. در پای بید دیده چو نمناک من کنم ۲۵۷۴
۸۴۰. چون گل کنند خنده نکویان به روی هم ۲۵۷۵
۸۴۰. با هر که همد است به ما دیکی کنیم ۲۵۷۶
۸۴۱. گرچه ما در چشم مهر و ماه فرد کاملیم ۲۵۷۷
۸۴۱. کمیتین چشم تا بر روی یار انداختم ۲۵۷۸
۸۴۱. به حمدالله که از خون دل آین جهان بستم ۲۵۷۹
۸۴۱. تمام دوست شدم چشم از این و آن بستم ۲۵۸۰
۸۴۲. بیا یکبار بشنینم ای نآشنا با هم ۲۵۸۱
۸۴۲. ز دیر و کبیه به عشق بتان برآمدام ۲۵۸۲
۸۴۲. بی تو ازیس بیچ و تاب از جور هجران دیده‌ام ۲۵۸۳
۸۴۳. اگر شود ز سوالم زبان چو شمع تمام ۲۵۸۴
۸۴۳. چون شاخ گل ز جورش عیش مدام دارم ۲۵۸۵

۲۶۱۹. به جان دادن عجب نبود که طبع مایلی دارم ۸۵۳
۲۶۲۰. آن چنان در ره مشوق ز جان می‌گذرم ۸۵۴
۲۶۲۱. از حباب ای دل چه شد یک پیرهن لاغرنم ۸۵۴
۲۶۲۲. معنی حرف تو سهل است نش نش مفهوم ۸۵۴
۲۶۲۳. ز خاطرت نروم رس که شد ضعیف تم ۸۵۴
۲۶۲۴. میبا امن چو دریا اگرچه خاموش ۸۵۴
۲۶۲۵. صفحه‌[ای] چون بهر وصف زلف او مسطر زدم ۸۵۵
۲۶۲۶. شوم خوشدل به نوعی چون تو را اندیشه می‌بنم ۸۵۵
۲۶۲۷. دور تا از پیر چون تیر از کمان افتاده ام ۸۵۵
۲۶۲۸. داغم از دست تو گر ناله کنم می‌رسدم ۸۵۵
۲۶۲۹. فقامت ساز شد دل را بلند آوازه می‌سازم ۸۵۶
۲۶۳۰. وصل خواهد شد میسر طاقی می‌خواستم ۸۵۶
۲۶۳۱. چنان نقش خیال غیر را از جان خود شتم ۸۵۶
۲۶۳۲. پا نهد زاهد چو در میخانه بر در می‌زنم ۸۵۶
۲۶۳۳. دل خود را ز درد دوست تا بیمار می‌دیدم ۸۵۷
۲۶۳۴. به سوز دل نخیزد از جنگر بوری که من دارم ۸۵۷
۲۶۳۵. رخته شد از برق آه از بسکه سقف خانه ام ۸۵۷
۲۶۳۶. ز شوق بیشمن آرد به جان چشم ۸۵۷
۲۶۳۷. بار را عاشق کش و دیر آشنا می‌خواستیم ۸۵۸
۲۶۳۸. باز رفتن ماند چون در راه خواهش پر زدم ۸۵۸
۲۶۳۹. از قوی بازرو نگاهی بسکه خواری دیده ام ۸۵۸
۲۶۴۰. بال لخت دل به گریه ره دیده بسته ام ۸۵۹
۲۶۴۱. سریه سر در مزرع دل تخم همت کشته ام ۸۵۹
۲۶۴۲. دلم از جوش خون گردید و خام ۸۵۹
۲۶۴۳. ز بس شد سوختن‌ها دلتشیم ۸۶۰
۲۶۴۴. من آن مرغم که از جا برخنخزد غیر آزارم ۸۶۰
۲۶۴۵. نواهای شکست شیشه دل برده از راهم ۸۶۰
۲۶۴۶. به یاد دوست تسلی شدم کتاب خودم ۸۶۰
۲۶۴۷. برق اگر خاموش شد در خاک سوزد دانه ام ۸۶۱
۲۶۴۸. جای صد جنت بود در تنگاهی سینه ام ۸۶۱
۲۶۴۹. از عمل در حشر اگر پرسی که چند آورده ام ۸۶۱
۲۶۵۰. اسیر دوست شدم خاک پای خویشتم ۸۶۱
۲۶۵۱. بر لب بودم جان و کشیدن نتوانم ۸۶۱
۲۶۵۲. بار آتش زد مرا پنهان و رسوا سوختم ۸۶۲
۲۶۵۳. همچو آب از خویش عیب خویشن را دیده ام ۸۶۲
۲۶۵۴. مژده ای باران که دیگر آمد ایام صیام ۸۶۲
۲۶۵۵. چو می‌بینم بدی از خصم خود در مهر می‌کوشم ۸۶۲
۲۶۵۶. اگرچه پرده قفل فنان گردیده هر مویم ۸۶۲
۲۶۵۷. چسان چشم از چمن پوش دل از گلزار بردازم ۸۶۳
۲۶۵۸. بی تحصیل شادی گریه امشب بیشتر کردم ۸۶۴
۲۶۵۹. بر دل سخت نکویان یک به یک گردیده ام ۸۶۴
۲۶۶۰. ز غیرت فی المثل گر باد آن وحشی شود رام ۸۶۴
۲۶۶۱. نصیب کس میاد این چشم گریانی که من دارم ۸۶۵
۲۶۶۲. من چو نرگس خویش را هجران رویی می‌کنم ۸۶۵
۲۶۶۳. در چمن چون وصف شعر دلکش جان می‌کنم ۸۶۵
۲۶۶۴. هست از شمع رخ جانان نمود هستیم ۸۶۵
۲۶۶۵. به رنگ غنچه گل خانه زاد دل بود حاکم ۸۶۶
۲۶۶۶. به این صد چاکی دل پرده‌پوش بار می‌گردم ۸۶۶
۲۶۶۷. در جهان گر طالب نقش مرادی می‌شدم ۸۶۶
۲۶۶۸. در سینه خجال خم ابروی که دارم ۸۶۷
۲۶۶۹. نخواهی گشت غمگین از فقان ۸۶۷
۲۶۷۰. مرد میدان غم عشق تو ای بدنخونم ۸۶۷
۲۶۷۱. دلم را سوخت عشق اما ازو بکنو نمی‌گردم ۸۶۷
۲۶۷۲. تهمت به مامکن که دهانت ندیده ایم ۸۶۸
۲۶۷۳. چون واقعی از حال درونم چه بگویم ۸۶۸
۲۶۷۴. من از هجران تلغ ای جان شیرین زار می‌مردم ۸۶۸
۲۶۷۵. قبله طاعت اگر رخسار جانان باشدم ۸۶۹
۲۶۷۶. ز بس در راه بی‌تایی دویدم ۸۶۹
۲۶۷۷. چون خط جانان نرفت از جا غبار سینه ام ۸۶۹
۲۶۷۸. در جام ز عکس لب او کام گرفتیم ۸۷۰
۲۶۷۹. ز قید زلف چسان وارهد دل ناکام ۸۷۰
۲۶۸۰. نگنبد حرف خواهش در زبانم ۸۷۰
۲۶۸۱. ز بسکه وصل بت نازکی طلباکارم ۸۷۰
۲۶۸۲. نیش خوردم بر جنگر چون فکر مرهم داشتم ۸۷۰
۲۶۸۳. ز ضعف تن از دیده غیر است پناهم ۸۷۱
۲۶۸۴. تی فناده‌تر از اشک عاشقان دارم ۸۷۱

۲۷۱۸. سیل برتابید عنان بیند اگر ویرانه‌ام ۸۷۸
۲۷۱۹. سر کوی یار است جایی که دارم ۸۷۸
۲۷۲۰. به رنگ شمع بزم از سوختن رنگی به رو دارم ۸۷۹
۲۷۲۱. چون الله غم از دل نبرد کیف شرام ۸۷۹
۲۷۲۲. نمیرم گر شبی آغوش خود را بسترت بینم ۸۷۹
۲۷۲۳. از آن زمان که به روی تو دیده دوختهام ۸۸۰
۲۷۲۴. مرغ بی‌بالم بود هر مو زیانی بر تنم ۸۸۰
۲۷۲۵. لعل شکرخوش تو تا خوانده بندهام ۸۸۰
۲۷۲۶. هر چند که خود گم شده‌ام راهنمایم ۸۸۱
۲۷۲۷. بحر را ز آینه قطره عیان می‌بینم ۸۸۱
۲۷۲۸. زلف را تا برخ معشوق پیچان دیده‌ایم ۸۸۱
۲۷۲۹. آسمان تا هست گردان باد دورانت به کام ۸۸۲
۲۷۳۰. تمیز هست مرا شکر بی تمیز نیم ۸۸۲
۲۷۳۱. نیست غیر از وعده چیزی در جواب نامه‌ام ۸۸۲
۲۷۳۲. گهی ز آه و فغان گاهی از شکیب ترم ۸۸۳
۲۷۳۳. کام دل از لب ای عهدشکن می‌خواهم ۸۸۳
۲۷۳۴. گرچه بهی تو از گل، من خوارتر ز خارم ۸۸۳
۲۷۳۵. ز غفلت نیستم بیدار و زین اندیشه در خوابم ۸۸۴
۲۷۳۶. اگر نالم ز رنج خار در پا رفته، نامردم ۸۸۴
۲۷۳۷. به خوشرویان ناخوش خو چه سازیم ۸۸۴
۲۷۳۸. نیست مینای عرق چون شیشه دل در برم ۸۸۴
۲۷۳۹. پریشانم کسی را نیست آگاهی ز احوالم ۸۸۵
۲۷۴۰. لختی برداز دل گنرده هر که ز پشم ۸۸۵
۲۷۴۱. آرزوی وصل از بس بی محاباب من کنم ۸۸۵
۲۷۴۲. بسکه چون گندم خوش آمد صحبت آب و گلم ۸۸۵
۲۷۴۳. به بزم وصل از شادی خروش بلبلان گیرم ۸۸۶
۲۷۴۴. در جهاد نفس دون گر مشترکم گر غازیم ۸۸۶
۲۷۴۵. نباشد نامه در محشر سیاهم ۸۸۶
۲۷۴۶. گرچه از شرم تو آب ای گل نازک بدنم ۸۸۷
۲۷۴۷. شنیدنی نبود حسن دیدنی است به چشم ۸۸۷
۲۷۴۸. شایسته عتاب و شکرخندن نیستم ۸۸۷
۲۷۴۹. ز گلها زخم نیش خار را من به پسندیدم ۸۸۷
۲۷۵۰. مهِ روزه با باده کاری ندارم ۸۸۷
۲۶۸۵. پیش نفس افتاده ز ایجاد گذشتیم ۸۷۱
۲۶۸۶. ز بس در وصل خود را بیخود از جام حیا کردم ۸۷۱
۲۶۸۷. رنگ هستی را ز رخسار جهان برداشتیم ۸۷۱
۲۶۸۸. عالی را یک نفس بهر ملالی می‌روم ۸۷۲
۲۶۸۹. در راه دوست بی‌سر و بی‌پا دویده‌ام ۸۷۲
۲۶۹۰. یک کار به میدان شهادت ننمودیم ۸۷۲
۲۶۹۱. وقت است کن شکنجه شادی رها شویم ۸۷۲
۲۶۹۲. دامن دل را زخم خارخار افشارندایم ۸۷۲
۲۶۹۳. بیخود ز قصه دل دیوانه خودیدم ۸۷۳
۲۶۹۴. برد ز راه چو رهزن صدای خویشتنم ۸۷۳
۲۶۹۵. دور است از جمالش در بزم وصل راهم ۸۷۳
۲۶۹۶. دل شوریده از آن لعل بدخشان دارم ۸۷۳
۲۶۹۷. یار می‌گوید سخن می‌خواهد اما نشویم ۸۷۳
۲۶۹۸. من که دائم خون دل از دست جانان می‌خورم ۸۷۴
۲۶۹۹. نیست با خود جای صلح از خجلت بد کردنم ۸۷۴
۲۷۰۰. خانه چشم است بر یاد جمالش خانه‌ام ۸۷۴
۲۷۰۱. از صافدلی دیدن عیب است گرانم ۸۷۴
۲۷۰۲. ز طرز جلوهات در خلوت دلها خبر دارم ۸۷۴
۲۷۰۳. گشودم چشم غیرت دیدنم شد حلقة دامم ۸۷۵
۲۷۰۴. چون گل اگرچه آتشی از شعله تیم ۸۷۵
۲۷۰۵. برای دیده نادیده مردم سرمه کم دارم ۸۷۵
۲۷۰۶. لب سوال چو گل بر بهار نگشایم ۸۷۵
۲۷۰۷. نه از خود بلکه باید بگذری از عادت و خو هم ۸۷۵
۲۷۰۸. دو بوسه از لب میگوشن انتخاب زدم ۸۷۶
۲۷۰۹. نمی‌شود شب هجر تو خون ز دیده نبارم ۸۷۶
۲۷۱۰. چرخ یک جو منت هستی ندارد بر سرم ۸۷۶
۲۷۱۱. تا به اشک خویشتن همچون سحاب آلو دهام ۸۷۶
۲۷۱۲. آنم که یک نگاه ز هر کس که واکشم ۸۷۶
۲۷۱۳. از من میرس بی تو در اینجا چه می‌کنم ۸۷۷
۲۷۱۴. تنها نه یاد باغ و چمن هم نمی‌کنیم ۸۷۷
۲۷۱۵. ما جز به بزم صافدلان و نمی‌شویم ۸۷۷
۲۷۱۶. بهر ماست شود کم در زمان سرنشسته حرفم ۸۷۷
۲۷۱۷. نیست چون طاقت آنم که تو را یاد کنم ۸۷۸

فهرست مطالعه

پنجاه و یک

۲۷۵۱. ز رویش روز روشن همچو ببلل گلشنی دارم	۸۹۶
۲۷۵۲. دلی در سینه نالان همچو ببلل در قفس دارم	۸۹۷
۲۷۵۳. به بزم وصل ز هجر ای نگار می سوزم	۸۹۷
۲۷۵۴. بود هم چشم کوکب دیده داغی که من دارم	۸۹۷
۲۷۵۵. مست تاگر دیده بر رخ زلف جانان دیده ایم	۸۹۷
۲۷۵۶. احوال مرا خواست دمادم که بگویم	۸۹۸
۲۷۵۷. پریده رنگ رخش از پریدن چشم	۸۹۸
۲۷۵۸. بسکه در نامه طرازی است غریب اسلویم	۸۹۸
۲۷۵۹. سینه را از یاد خط یار گلشن کردہ ایم	۸۹۸
۲۷۶۰. تیغ ابروی تو را تا در مقابل داشتم	۸۹۹
۲۷۶۱. کامیابی هست در عشق تو کمتر پایه ام	۸۹۹
۲۷۶۲. چرا عاشق نباشم پیش خود کر خوبش بیزارم	۹۰۰
۲۷۶۳. لذت کشان راز عشق را فهیده ام	۹۰۰
۲۷۶۴. خوردنده باز با چشم از رشک مردمانم	۹۰۰
۲۷۶۵. یکدم از یاد گل روی تو منفک نیستم	۹۰۰
۲۷۶۶. ای که بر حاک طیان ساخته بیداد تو ام	۹۰۱
۲۷۶۷. چون سپهر پیر بر گرد جهان گردیده ایم	۹۰۱
۲۷۶۸. بشکند از ضعف همچون رنگ خوبان پیکرم	۹۰۱
۲۷۶۹. دیدن امر غریب چون تعنا کردہ ام	۹۰۱
۲۷۷۰. تا وصال آن شکرلوب هست در اندیشه ام	۹۰۱
۲۷۷۱. تهی هرگز مگو چون ساعر مخمور شد گوش	۹۰۲
۲۷۷۲. مگو حمو تو ام جرأت کجا من این قدر دارم	۹۰۲
۲۷۷۳. تا نگویی کز پریدن ما ز قیدت جسته ایم	۹۰۲
۲۷۷۴. سنگللان پریرخان من به شما چه کردہ ام	۹۰۲
۲۷۷۵. کجا خواهد زدن ادبیار ما اقبال را بر هم	۹۰۲
۲۷۷۶. در بزم وصال من خوشم	۹۰۲
۲۷۷۷. اگر به خاطر من نگذری فساد کم	۹۰۲
۲۷۷۸. گفتی چرا گداخت چه حاجت به گفتیم	۹۰۲
۲۷۷۹. آن بت نوخط که باغ است و بهار و گلشنم	۹۰۲
۲۷۸۰. میخوارگان به میکده گویند حق مدام	۹۰۲
۲۷۸۱. مشاهه رخسار بنان مرد نبردم	۹۰۲
۲۷۸۲. چو شعله ام نشود سوز و اضطراب تمام	۹۰۲
۲۷۸۳. اسباب خوشلی را ناقص نصاب دیدم	۹۰۲
۲۷۸۴. گوهر انصاف گشت از مردم آگاه گم	۸۹۷
۲۷۸۵. گردشی دارم ولیکن نیست جان در تم	۸۹۷
۲۷۸۶. در نگین باشد به جای نام دائم جای نام	۸۹۷
۲۷۸۷. در زیر بار کلفت خاطر نماندہ ایم	۸۹۷
۲۷۸۸. نیست گم هر چیز کان می گردید از درویش گم ..	۸۹۷
۲۷۸۹. اگر گوید چه می جویی چه شد گم از تو در کویم ..	۸۹۸
۲۷۹۰. چون ز شرم اگرچه در آخر گداختیم	۸۹۸
۲۷۹۱. اگر در صحن مسجدگر به فرش دیر می بینم ..	۸۹۸
۲۷۹۲. به بازار بنان با این سنگ قدری گران سنگم	۸۹۸
۲۷۹۳. جان سخت تر اگرچه ز فولاد و آهن	۸۹۹
۲۷۹۴. خالی چو یک نفس نشود از دعا لیم	۸۹۹
۲۷۹۵. می شود سنگ درست از آب همچون آب نرم ..	۹۰۰
۲۷۹۶. می شود سنگ درست از آب همچون آب نرم ..	۹۰۰
۲۷۹۷. تا دل خود را به روی او مقابل کردہ ام	۹۰۰
۲۷۹۸. درین ره با زبان خویش حاصل رایکی کردم ..	۹۰۰
۲۷۹۹. شکر الله گرچه باشد بر حریفان می حرام ..	۹۰۱
۲۸۰۰. هست تا تمثال آن خورشید سیما در دلم ..	۹۰۱
۲۸۰۱. نهانم چون ز حال العیب و جون او بیاش می گردم ..	۹۰۱
۲۸۰۲. چو برخوردم به یار خود نمی دانم چها گفتم ..	۹۰۱
۲۸۰۳. آنچه ما از روی خوب دلبر دیده ایم	۹۰۱
۲۸۰۴. ندارد گرد این حال پریشانی که من دارم	۹۰۲
۲۸۰۵. روی تو را اگر جان گفتم نگفته باشم	۹۰۲
۲۸۰۶. در مقام شکوه هجران چو حرف از غم زنم ..	۹۰۲
۲۸۰۷. ز عقل خویش چو دیوانگان نمی لافم	۹۰۳
۲۸۰۸. چها که در سر کوی تو با سگ تو دویدم	۹۰۳
۲۸۰۹. ز بیناد هجران چنان ناتوانم	۹۰۳
۲۸۱۰. گریه ام از درد زخم خار راه یار نیست	۹۰۴
۲۸۱۱. بر نعمت دیدار چو مهمان تو گردم	۹۰۴
۲۸۱۲. لبیز نشنه چون رگ تاک است باطنم	۹۰۴
۲۸۱۳. گرد تو عاشقان همه همراه می رویم	۹۰۵
۲۸۱۴. همچو عکس از خویشتن اول جدایی می کنم ..	۹۰۵
۲۸۱۵. آنکه کارش بی میانجی می تواند شد تمام	۹۰۵
۲۸۱۶. ز زخم خار راه او نگویی پای شل دارم	۹۰۶

۹۱۶. ۲۸۵۰. اکون چه بهره باشم از خوان آسمان.....	۹۰۶. ۲۸۱۷. تنک حال است دائم آه و فریادی که من دارم .....
۹۱۶. ۲۸۵۱. دلم را می تواند از غم جانان جدا کردن.....	۹۰۶. ۲۸۱۸. نوش ما نیش درین محشر غوغاست به هم .....
۹۱۶. ۲۸۵۲. مرحا ای عشق عالم راز درد آباد کن.....	۹۰۶. ۲۸۱۹. این قدر خون در دل بی آرزوی مامکن .....
۹۱۶. ۲۸۵۳. شوق مجnoon شد قوی لیلی چو شد محملنشین ..	۹۰۷. ۲۸۲۰. به تنهایی بلا بوده است تاب محنت آوردن .....
۹۱۷. ۲۸۵۴. تخم عشرت را نسازد سبز جز خاک وطن ..	۹۰۷. ۲۸۲۱. فاش گردد گرچه نامش را نیارم بر زبان .....
۹۱۷. ۲۸۵۵. طریق حق پرستی را برو کسب از برهمن کن ..	۹۰۷. ۲۸۲۲. تا چشم دوخت ناوک جورت بر استخوان .....
۹۱۸. ۲۸۵۶. عشق راز خانه برون آ و سیر کن	۹۰۸. ۲۸۲۳. تن کند در بحر بیتابی گرانی بر روان .....
۹۱۸. ۲۸۵۷. شیشه را ای محتسب مشکن رهم را گل مکن ..	۹۰۸. ۲۸۲۴. کی ز تغییر سکان می آیم از قیدش برون .....
۹۱۸. ۲۸۵۸. شب خود روز از افغان و یارب می توان کردن ..	۹۰۸. ۲۸۲۵. بست رویابی سیه بر چشم آن آرام جان .....
۹۱۹. ۲۸۵۹. نیکان همیشه دارند رسم عزایی پاکان	۹۰۸. ۲۸۲۶. ز منع عشق ناصح چند دل را خون توان کردن ..
۹۱۹. ۲۸۶۰. چنان باشد برای حفظ جان ترک بستان از من ..	۹۰۹. ۲۸۲۷. باز ترک ساده‌لوحی شد دچار جان من .....
۹۱۹. ۲۸۶۱. غرض مست بود می خواره را از باده نوشیدن ..	۹۰۹. ۲۸۲۸. مویی ز زلف یار و ز سنبل چمن چمن .....
۹۱۹. ۲۸۶۲. شوی ز دیده‌وران وقت کار چون سوزن	۹۰۹. ۲۸۲۹. ای خوش راز دل چاک ار نجوشیدی برون .....
۹۲۰. ۲۸۶۳. گر ز بهشت پرستم رخ بگناهه همچنین	۹۰۹. ۲۸۳۰. یار گلگون پوش من ای دل ز عکست گشته خون ..
۹۲۰. ۲۸۶۴. ز آمد کار پرستم خیز و بیا که همچنین	۹۱۰. ۲۸۳۱. برگ می افتاد ز کار از نشته جام خزان .....
۹۲۰. ۲۸۶۵. کشیدی جام می از پرده بین تاب آمدی بیرون ..	۹۱۰. ۲۸۳۲. هستی ای نور دو چشم عاشقان از لطف تن .....
۹۲۱. ۲۸۶۶. ز فکرهای دقیق است ناتوانی من	۹۱۰. ۲۸۳۳. قیمت صاحبدل از احباب می گردد گران .....
۹۲۱. ۲۸۶۷. شکنگی به چمن می کند کنار از من	۹۱۱. ۲۸۳۴. یاد آن محظوب از اندیشه می آید برون .....
۹۲۲. ۲۸۶۸. کس که شد ز ثناهی تو اش زبان شیرین	۹۱۱. ۲۸۳۵. گشاد کار اگر خواهی به گردن صبر پیدا کن ..
۹۲۲. ۲۸۶۹. کی به عرش از ناتوانی می رسد فریاد من	۹۱۱. ۲۸۳۶. گر گذارم از سر شوریده سودا بر زمین .....
۹۲۲. ۲۸۷۰. به روی تیغ کند خواب عاشق مسکین	۹۱۲. ۲۸۳۷. گردیده است بس که سکروج جان من .....
۹۲۳. ۲۸۷۱. تا دل شکسه از نگه میت یار من	۹۱۲. ۲۸۳۸. به چشم جلوه رعنایی می کند طوفان .....
۹۲۳. ۲۸۷۲. تا گشته روان از بی آن سرو خرامان	۹۱۲. ۲۸۳۹. چون صد باشد خموشی ترجمان عاشقان .....
۹۲۳. ۲۸۷۳. روز وصل او نمی ماند اثر باقی ز من	۹۱۲. ۲۸۴۰. نمی ماند نهان چون از دهان آید سخن بیرون ..
۹۲۴. ۲۸۷۴. شب چو شد خورشید ما از طرف بام آید برون ..	۹۱۳. ۲۸۴۱. صفائی دل دهدم ساغر شراب گرفتن .....
۹۲۴. ۲۸۷۵. از عیب خویش آینه ها را خبر مکن	۹۱۳. ۲۸۴۲. توان در عاشقی بر جان خود درد گران بستن .....
۹۲۴. ۲۸۷۶. نشود تا بلبل راز گل رعنای من	۹۱۴. ۲۸۴۳. ز سختگیری عشق است سست کوشی من .....
۹۲۴. ۲۸۷۷. چون کند لب خنده موج گریه سیال من	۹۱۴. ۲۸۴۴. رنگ عاشق پیشگان کاهی بود جان آتشین .....
۹۲۵. ۲۸۷۸. شهید دوست فارغ شد ز مردن	۹۱۴. ۲۸۴۵. بر آیی چون ز شهر روزه فکر جام صهبا کن .....
۹۲۵. ۲۸۷۹. سر زلف پر شکن راز نفایاب جلوه گر کن	۹۱۵. ۲۸۴۶. رشته تار نگاه دوست شد تا دام من .....
۹۲۵. ۲۸۸۰. فصل بهار بست در باغ با غبان	۹۱۵. ۲۸۴۷. چون ابر می توان به مدارا گریستن .....
۹۲۶. ۲۸۸۱. سوخت عاشق از جفا فکر سراو را بین	۹۱۵. ۲۸۴۸. بسکه شد حیران صبرم ماند بر یکجا زمین .....
۹۲۶. ۲۸۸۲. جان سپردم زنده جاوید شد فریاد من	۹۱۵. ۲۸۴۹. نرود یاد تو از خاطر افکار برون .....

فهرست مطالب

پنجاه و سه

۲۹۱۶. بوسه می دادی از آن لعل شکر خایه من ۹۲۵
۲۹۱۷. از تو زید شمله در جان گیاه انداختن ۹۲۵
۲۹۱۸. دست می باید نخست از جان مردا برداشتن ۹۲۵
۲۹۱۹. کو بین هر که ندارد خبر از زخم زیان ۹۲۶
۲۹۲۰. زهی دهان تو چون قند و چون شکر شیرین ۹۲۶
۲۹۲۱. بود تا مغز در سر دیده عرفان بود روشن ۹۲۶
۲۹۲۲. نگشت خنده پنهان از نظر پنهان ۹۲۶
۲۹۲۳. نمی خواهم شود بیگانه از مشق جفا کردن ۹۲۶
۲۹۲۴. با و او و سین و ها باشد رکات آن دهن ۹۲۷
۲۹۲۵. من نمی گویم به راه او ز جان اندیشه کن ۹۲۷
۲۹۲۶. گر به رویت نظر کم ز کمین ۹۲۷
۲۹۲۷. چو دل یکی است من خسته را بیار زیان ۹۲۸
۲۹۲۸. دل به آسانی ز جور یار می آید بروون ۹۲۸
۲۹۲۹. یک مطلب از هزار مرادم روایکن ۹۲۸
۲۹۳۰. هزار شکر که از قید زهد جسمت من ۹۲۸
۲۹۳۱. یافت از جانان سرافرازی وجود پست من ۹۲۹
۲۹۳۲. سزد که غنچه گل نامت آورد به زیان ۹۲۹
۲۹۳۳. عیب باشد گر زیان از بهر لاف آید بروون ۹۲۹
۲۹۳۴. وجود من ز بس پر شد ز اشک از جور یار من ۹۴۰
۲۹۳۵. من نمی گویم زمین با آسمان باید چنین ۹۴۰
۲۹۳۶. چو چسبیدن به کاری نیست مشکل دست افساندن ۹۴۰
۲۹۳۷. ز کوتاه دستی از وصل تو نتوان چون ثمر خوردن ۹۴۰
۲۹۳۸. عجب نبود چو چینی ناله ریزد از دهان من ۹۴۱
۲۹۳۹. ای سوار نفس سرکش لاف آزادی مزن ۹۴۱
۲۹۴۰. کس سخن زان لب گلنگ نیارد بیرون ۹۴۱
۲۹۴۱. آب صافم هست چون پنهان من پیدای من ۹۴۲
۲۹۴۲. هست لازم دلبران را روی زیبا داشتن ۹۴۲
۲۹۴۳. آشنای او نباشد آشنای آن و این ۹۴۲
۲۹۴۴. از تکلم وصل چون رو داد دزدیدم عنان ۹۴۲
۲۹۴۵. گرچه از پیری به رنگ پنبه باشد موی من ۹۴۲
۲۹۴۶. چه نازه است که به چرخ است از زمینی من ۹۴۲
۲۹۴۷. هست جان دادن به از مطلب ز جانان خواستن ۹۴۲
۲۹۴۸. عمر جاویدان درین غمخانه نتوان خواستن ۹۴۲
۲۸۸۲. بین در سبلستان خط و گلزار جاستان ۹۲۶
۲۸۸۴. گفتگوی نا ملائم نیست رسم عاقلان ۹۲۷
۲۸۸۵. بسکه از مزگان او شوریده سر تا پای من ۹۲۷
۲۸۸۶. چون خاک کشند لنگر تکین تو را چون ۹۲۷
۲۸۸۷. اضطراب مردم چشم مرا شبها بین ۹۲۸
۲۸۸۸. ز بس دارد ز یا افادگی بخت نژند من ۹۲۸
۲۸۸۹. راضی به مهربانی کس نیست خوی من ۹۲۸
۲۸۹۰. هر که رسوا می شود از ننگ می آید بروون ۹۲۸
۲۸۹۱. خوش در چهره معشوق دیدن ۹۲۹
۲۸۹۲. به رخسارش دلا راه نگاه از دور پیدا کن ۹۲۹
۲۸۹۲. آینهوار نیست مرا از خودی نشان ۹۲۹
۲۸۹۴. افکند زلف مشکین دلدار تا به گردن ۹۳۰
۲۸۹۵. از دوست خوشماست سخن گفتن این چنین ۹۳۰
۲۸۹۶. چون نگردد گشتن کوی تو ما را آشیان ۹۳۰
۲۸۹۷. زاهد ندیده رشک به ما میرد بین ۹۳۰
۲۸۹۸. گلی جز سوختن هرگز نزولید از گیاه من ۹۳۱
۲۸۹۹. در لعل لبت یار من از دیده من بین ۹۳۱
۲۹۰۰. چرا آهی چشم و حشی جانان رمید از من ۹۳۱
۲۹۰۱. بلبلم را بیخودی شد خضر راه گلستان ۹۳۲
۲۹۰۲. دلت با بالهوس چندان که خواهد مهربانی کن ۹۳۲
۲۹۰۳. زند تیر تفافل بر دلم جانان ز نادیدن ۹۳۲
۲۹۰۴. روز ناخوش می نماید چون چراغ افروختن ۹۳۲
۲۹۰۵. به رنگ هندوان زور گران نرگس فتان ۹۳۲
۲۹۰۶. چه می پرسی میان عاشقان ای بی وفا از من ۹۳۲
۲۹۰۷. جان بسکه در گذار شد از تندخوی من ۹۳۲
۲۹۰۸. دیده ام سرو بلند قامت زیبای حسن ۹۳۲
۲۹۰۹. هستیم را عدم از جا نتواند بردن ۹۳۴
۲۹۱۰. می روم از کار ساز بیخودی را ساز کن ۹۳۴
۲۹۱۱. از بی عیش توان در طلب غم رفتن ۹۳۴
۲۹۱۲. چون بگویم از تفافل آتشم بر جان مزن ۹۳۴
۲۹۱۳. ای مخطوط حکم قتل آورده ای بر ما بخوان ۹۳۴
۲۹۱۴. بود نزاع تو با ما نشان پیوستن ۹۳۵
۲۹۱۵. دل ز یاد اوست دولتخانه شاهنشهان ۹۳۵

۹۵۴. بگو چون خون نگردد در غمش دل با جگر از من ۲۹۸۲
۹۵۴. چون نقش خاتم است ز جانان نشان من ۲۹۸۳
۹۵۴. در ماه تو هلال شفق فام را بین ۲۹۸۴
۹۵۴. بود ارباب دولت راز عزل خویش پرسیدن ۲۹۸۵
۹۵۴. هست هر ناخوش ز جانان خوشمند در چشم من ۲۹۸۶
۹۵۵. بدنه دل را لخت لیک یک دامن عوض بستان ۲۹۸۷
۹۵۵. چو خواهی نام بگذاری بگویم کار حاتم کن ۲۹۸۸
۹۵۵. بهر هر کس هان مگو نبود روا برخاستن ۲۹۸۹
۹۵۶. هست از شیر خدا شیرین مذاق جان من ۲۹۹۰
۹۵۶. چون بیاید از دهان او کلام رد برون ۲۹۹۱
۹۵۶. تا رباید دل ز دست خلق بی‌گفت و شنو ۲۹۹۲
۹۵۷. دلا گذاخت مرا ناله سحرگه تو ۲۹۹۳
۹۵۷. چو نتوان گفت حرفی نی ز مهر و نی ز کین با او ۲۹۹۴
۹۵۷. باد یار بی نسبیت از گشن رنگین تو ۲۹۹۵
۹۵۷. چون بود دل شکستن عشقان کام او ۲۹۹۶
۹۵۸. شکر الله گشمام هم صید و هم صیاد او ۲۹۹۷
۹۵۸. جز شکستن نیست چون بند جهان بیمان تو ۲۹۹۸
۹۵۸. نی لب بود نه سیب زنخدان آرزو ۲۹۹۹
۹۵۸. ای آنکه بود خانه چشم سرای تو ۳۰۰۰
۹۵۹. نزدیک شد جنون من از آرزوی تو ۳۰۰۱
۹۵۹. ای زبان دود در آتش ز بیم خوی تو ۳۰۰۲
۹۵۹. دیدم یارا ز الفت نیست جز خواری در او ۳۰۰۳
۹۵۹. بس که می‌گیرد فروع از دست نورافشان تو ۳۰۰۴
۹۶۰. شکوهها دارد دلم از بی‌وقایه‌های تو ۳۰۰۵
۹۶۰. می‌کنم در صورت سائل گذاری سوی او ۳۰۰۶
۹۶۰. محروم شد هیچ اسیری چو من از تو ۳۰۰۷
۹۶۰. فناهه در دلم آتش ز معنی بدگو ۳۰۰۸
۹۶۱. دل نشد حیران خط و خال و آب و رنگ او ۳۰۰۹
۹۶۱. ای یار دلستان چه به ما کرد های بگو ۳۰۱۰
۹۶۱. این چنین داروی بیهودی که دارد موی تو ۳۰۱۱
۹۶۱. شد پرتو فنای تو عین بقای تو ۳۰۱۲
۹۶۲. ای بهشت جاودان از عاشقان روی تو ۳۰۱۳
۹۶۲. ای عندلیب جان و دل من اسیر تو ۳۰۱۴
۹۴۳. طبعت از من چون گریزان شد شدی مغلوب من ۲۹۴۹
۹۴۴. به جان و دل عجبی نیست بدگمانی من ۲۹۵۰
۹۴۴. دبیل کودکی شده اشک از هوس دوان ۲۹۵۱
۹۴۵. به حمدالله که نبود عاشقی چون قرض پس دادن ۲۹۵۲
۹۴۵. تا که افتداده است کار ما به بار خویشتن ۲۹۵۳
۹۴۵. گر کند یادم شود ظاهر ز روی یار من ۲۹۵۴
۹۴۵. اگر بینی ز جانان رسم و آین کمر بستن ۲۹۵۵
۹۴۶. در آن ساعت که باشد بی نشان گشتن نشان من ۲۹۵۶
۹۴۶. گریه بی رنگ از دل غمناک می‌آید برون ۲۹۵۷
۹۴۶. نیست مشکل از خیال دوست بیرون آمدن ۲۹۵۸
۹۴۷. طلب نمود دلم چاره جوان گشتن ۲۹۵۹
۹۴۷. تواند گرچه هر حیوان شکم از لقمه پر کردن ۲۹۶۰
۹۴۷. گرچه پر خون است دائم دیده نمناک من ۲۹۶۱
۹۴۸. طریق وصل را توانی آخر از تکی کردن ۲۹۶۲
۹۴۸. بسته شد در کعبه کویش ره تدبیر من ۲۹۶۳
۹۴۸. ز یار پرسم اگر عیب نیست پرسیدن ۲۹۶۴
۹۴۸. نجیده است گلی از بهار خشکی من ۲۹۶۵
۹۴۹. نویی چون میزبان ساقی نگاهی سوی مهمان کن ۲۹۶۶
۹۴۹. هر گر نگشت یار جفاکار یار من ۲۹۶۷
۹۴۹. سخن گفتم به او گفتا چه می‌گویی مگویی بس کن ۲۹۶۸
۹۵۰. ز نویهار شود پهن رنگ و بو به زمین ۲۹۶۹
۹۵۰. غمین نگشت دلی از شکسته نالی من ۲۹۷۰
۹۵۰. عیان شده است به آن دلبر فرنگی من ۲۹۷۱
۹۵۰. داده جانان اختیارم را به دست خویشتن ۲۹۷۲
۹۵۱. ز سس پرشد ز یاد او سر پر آرزوی من ۲۹۷۳
۹۵۱. به چشم ماست رمز چشم خوش مژگان از ان شیریل ۲۹۷۴
۹۵۱. برگرد دل گردیده تو، برگرد تو گردیده من ۲۹۷۵
۹۵۲. اهل عرفان را به دل ذوق فنا انداختن ۲۹۷۶
۹۵۲. گر بینند صبح لب از خنده دارد آفرین ۲۹۷۷
۹۵۲. غافل نشوی گر ز پرستاری قرآن ۲۹۷۸
۹۵۳. گفتش قربان جانت گفت خوش طبعی مکن ۲۹۷۹
۹۵۳. نمی‌باید به وضع درهم درویش خندیدن ۲۹۸۰
۹۵۳. حال مجnoon را توان از سیر راغش یافتن ۲۹۸۱

فهرست مطالب

پنجه و پنج

۳۰۴۸. روی تو گل است دسته بسته	۹۷۱	۳۰۱۵. ای که هست از کشور فکر کن برون مأوای تو	۹۶۲
۳۰۴۹. حسن آن بت می گشاید از دلم آسان گره	۹۷۱	۳۰۱۶. عید است ساقی آب رخ روزگار کو	۹۶۲
۳۰۵۰. ز پس گفتم ز آتش طمعان آهسته آهسته	۹۷۱	۳۰۱۷. از پس که رشک آیدم ای مه لقا به تو	۹۶۲
۳۰۵۱. دهد گل عاقبت بو در چمن آهسته آهسته	۹۷۱	۳۰۱۸. کجا از پیش دستی می دهد فرصت نیاز تو	۹۶۳
۳۰۵۲. برآوردم ز کار خویش سر آهسته آهسته	۹۷۱	۳۰۱۹. می زند ناخن به دل مضراب غم پرداز تو	۹۶۳
۳۰۵۳. زلف جانان تا دلم را برد و بس خم زده	۹۷۲	۳۰۲۰. بار را با گل مکن نسبت سخن را راست گو	۹۶۳
۳۰۵۴. نشاید آشنا گشنن به مطلب رنج نادیده	۹۷۲	۳۰۲۱. همچو ماهی پر ز خار حرص باشد جان تو	۹۶۳
۳۰۵۵. شود لب تو به گلگونه شراب شیبه	۹۷۲	۳۰۲۲. پیداست روی در رخ همچون بهشت تو	۹۶۴
۳۰۵۶. ز دل خراب نقش من بینوا نشسته	۹۷۲	۳۰۲۳. بر نمی گردد نگاه از لکشن دیدار تو	۹۶۴
۳۰۵۷. گفین نبود چو کیف باده	۹۷۳	۳۰۲۴. دور نبود گر شدم لب تشنۀ تحیین تو	۹۶۴
۳۰۵۸. سرخ رویی نیست راه و رسم عاشق آه آه	۹۷۳	۳۰۲۵. پروردۀ کنار بهار است پیش تو	۹۶۴
۳۰۵۹. به جز تو از دگران است ناز بیهوده	۹۷۳	۳۰۲۶. بادا دلم اسیر لب شعله پوش تو	۹۶۴
۳۰۶۰. بوسه می خواهی از آن کنج دهان یعنی که چه	۹۷۳	۳۰۲۷. پرسیده ای دل تو بود یا که جان ازو	۹۶۵
۳۰۶۱. ز پس گداخت تن من ز نالۀ جانکاه	۹۷۴	۳۰۲۸. ای تشنۀ عالمی به زلال وصال تو	۹۶۵
۳۰۶۲. حق به دست توست ای دل گر ز ما بیگانه ای ..	۹۷۵	۳۰۲۹. ای دوست هست جان من امیدوار تو	۹۶۵
۳۰۶۳. یک سخن از لعل میگون تو وز گل دسته ای ..	۹۷۵	۳۰۳۰. صد نکه یافتم که بعیرم برای تو	۹۶۶
۳۰۶۴. نذر دارم صحبتی داریم مشت دانه ای	۹۷۵	۳۰۳۱. نمی باشد تو را از سرگذشت خود خبر یک مو	۹۶۶
۳۰۶۵. تا لب گلنگ را از خنده گویا کرده ای	۹۷۶	۳۰۳۲. گفتگو که کیستی و چیست نام تو	۹۶۶
۳۰۶۶. ای که در نظم من از بی اعتمادی دیده ای	۹۷۶	۳۰۳۳. جو کنک هوس کس که دهد دل و جان خود ز برای تو	۹۶۷
۳۰۶۷. شیوه عاشق نوازی را دگر سر کرده ای	۹۷۶	۳۰۳۴. شیرین تر از حدیث تو باشد زبان تو	۹۶۷
۳۰۶۸. کرده ام یاد دل و طوف رخ جانه ای	۹۷۶	۳۰۳۵. بگذر ز جان خویش و طلبکار دوست شو	۹۶۷
۳۰۶۹. چیست این رخساره کز می باز رنگین کرده ای ..	۹۷۷	۳۰۳۶. جان دهد در دم ز رشک این سخن بیمار تو	۹۶۷
۳۰۷۰. ریخت آب از رخ و گرم طلب نان شده ای	۹۷۷	۳۰۳۷. از فضولی های بیجا با تو در جنگ است کوه	۹۶۸
۳۰۷۱. شوخ و بدخو و جفاپیشه و قنان شده ای	۹۷۷	۳۰۳۸. شیوه یار است آمیزش دلا از من مخواه	۹۶۸
۳۰۷۲. عمر تو چیست تو سن از قید رسته ای	۹۷۸	۳۰۳۹. دوش از درم درآمد جانان شتاب خورده	۹۶۸
۳۰۷۳. کردم به روی یار نگاه نهفته ای	۹۷۸	۳۰۴۰. دلم مرغی است دور از زلف جانان ناتوان مانده	۹۶۹
۳۰۷۴. از غرور خوبی از آینه ها رنجیده ای	۹۷۸	۳۰۴۱. از هوش رفته عکس جمالت در آینه	۹۶۹
۳۰۷۵. رخ برافروخته ای باده بیفعش زده ای	۹۷۸	۳۰۴۲. قوت پا و حشت دل رخصت صحراء بده	۹۶۹
۳۰۷۶. ناصح برو که دیده پنهان ندیده ای	۹۷۹	۳۰۴۳. گام چون برداشتی جز بر پر عنقا منه	۹۶۹
۳۰۷۷. من کیستم به راه تو از پا فقاده ای	۹۷۹	۳۰۴۴. فادش بر رخ جانان نگاه آهسته آهسته	۹۷۰
۳۰۷۸. دیدم به رهگذار جیبن گشاده ای	۹۷۹	۳۰۴۵. میان ما و فغان جنگ تا بود در کوه	۹۷۰
۳۰۷۹. تشنۀ خونی اگر چه خون دلها خورده ای	۹۷۹	۳۰۴۶. دل دارم چو افزار شکسته	۹۷۰
۳۰۸۰. روزیم گردان خدایا می پرست ساده ای	۹۷۹	۳۰۴۷. در زبانم شد سخن از بیم چشم او گره	۹۷۰

۹۹۰. ۲۱۱۵. ز حق گر نگذری جانا عجایب نامسلمانی.....	۹۸۰. ۳۰۸۱. دل را به شرط کارد نگارا خربدهای .....
۹۹۱. ۲۱۱۶. در چمن رفته قرار از بلبلان برداشتی.....	۹۸۰. ۳۰۸۲. زین سفر ای من برای ما چهار آوردهای .....
۹۹۱. ۲۱۱۷. زند صیاد ماتاش به صید از خوی صیادی.....	۹۸۰. ۳۰۸۳. ای که نفس خویشن را از رویاضت خستهای .....
۹۹۱. ۲۱۱۸. نه همراهیش می باید به راه عمر و نه زادی	۹۸۱. ۳۰۸۴. از غم پرهیزگاری رستهای .....
۹۹۲. ۲۱۱۹. هست هر مژگان زدن بال همای دولتی.....	۹۸۱. ۳۰۸۵. آچه من هرگر نگویم باکسی فهمیدهای .....
۹۹۲. ۲۱۲۰. گل رعنای باغ محتمن جانا مگو چونی	۹۸۲. ۳۰۸۶. من کیستم به دام علایق فندهای .....
۹۹۲. ۲۱۲۱. تو ای آینه رو پاینده باشی.....	۹۸۲. ۳۰۸۷. چون تو را نیست سوی من خسته نگاهی .....
۹۹۲. ۲۱۲۲. چون حباب آن کس که می داند حساب زندگی ..	۹۸۲. ۳۰۸۸. از گرد خط دریغ که در چاه غبغی .....
۹۹۳. ۲۱۲۳. من تو ای اوچ گردون رام مکان خود کی	۹۸۲. ۳۰۸۹. باز چون پروانه می سوزد مرا از سرکشی .....
۹۹۳. ۲۱۲۴. هر قطره اشکی است مرا باغ و بهاری	۹۸۲. ۳۰۹۰. من توانیم شدن محو تمثای کسی .....
۹۹۳. ۲۱۲۵. فارغ از شب های هجران اینم از تاب و تبی ..	۹۸۳. ۳۰۹۱. ز سبل زلفو چشم از نرگس و از گل بدن داری ..
۹۹۳. ۲۱۲۶. خاکساری ناتوانان را کند مرداد فکنی	۹۸۳. ۳۰۹۲. از آن رخسار بی خط بر جهانی حکم می رانی ..
۹۹۴. ۲۱۲۷. بللم پروانه شد از آتش روی گلی	۹۸۳. ۳۰۹۳. تو ای گفت خورشیدم تو هم گر این چین باش ..
۹۹۴. ۲۱۲۸. ناله ای داشت چونی هر مژگان روز جنابی ..	۹۸۳. ۳۰۹۴. قرار از من کسی کم دیده در مستی و هشیاری ..
۹۹۵. ۲۱۲۹. گر روشناس حیرت دیدار خود شوی	۹۸۴. ۳۰۹۵. بتی دارم بلایی خنده رویی چین بر ابرویی ..
۹۹۵. ۲۱۳۰. رقیم نیست ای زندگی از من چه می خواهی ..	۹۸۴. ۳۰۹۶. نمی دانی تو چون از راه و رسم عاشقی دوری ..
۹۹۵. ۲۱۳۱. دل و جانم ز شوقش یک خریدار است پنباری.	۹۸۴. ۳۰۹۷. خوشا روزی که از یک دینم بیناب من کردی ..
۹۹۵. ۲۱۳۲. کشید حلقه مرا تابه گوش باد خطی	۹۸۵. ۳۰۹۸. هست تبع فقر بزان تبر ز تبع سوری ..
۹۹۶. ۲۱۳۳. مرا بیگانه کرد از خویش شوخ عشه پردازی ..	۹۸۶. ۳۰۹۹. ز بس بی قدر باشد بیش من این نشئه فانی ..
۹۹۶. ۲۱۳۴. با وجود آشنازیها ز ما دارد رمی	۹۸۶. ۳۱۰۰. گر چون نرگس پای تا سر چشم در دیدن شوی ..
۹۹۶. ۲۱۳۵. بیار آینه تا از نفس نشان بینی	۹۸۶. ۳۱۰۱. به دل فرشی و در دل باز با صد ناز می آینی ..
۹۹۶. ۲۱۳۶. نگاه آنکه روشن گشت از خورشید رخواری ..	۹۸۷. ۳۱۰۲. چندان که خوب گردی زین خوب تر نباش ..
۹۹۷. ۲۱۳۷. در راه دل گیم خدا را هدایتی	۹۸۷. ۳۱۰۳. ای که داری در سبوی خویش آب زندگی ..
۹۹۷. ۲۱۳۸. به غفلت نقد ایام جوانی را هبایکردی	۹۸۷. ۳۱۰۴. هیچ دانی چیست دنیا بحر پر شور و شری ..
۹۹۷. ۲۱۳۹. پیش چشم با وجود رنچ بیال و پری	۹۸۸. ۳۱۰۵. من تو ای از خود ای کافر مرا معنون کنی ..
۹۹۸. ۲۱۴۰. سرایا در کمند نیست چون آب تصویری	۹۸۸. ۳۱۰۶. کجا ماند دگر از دوریت جانا به من حالی ..
۹۹۸. ۲۱۴۱. تو را ای بی وفا جا در میان دیده بایستی ..	۹۸۸. ۳۱۰۷. نه رود سازی و نه چشممه جام می نانی ..
۹۹۸. ۲۱۴۲. هر چند که حاصل شده مانع ز نگاهی ..	۹۸۸. ۳۱۰۸. از خیال بار چون فانوس دارد روشنی ..
۹۹۸. ۲۱۴۳. غرور حسن و زور پادشاهی	۹۸۹. ۳۱۰۹. باز در دوزخم از گرمی صحبت داری ..
۹۹۸. ۲۱۴۴. مستانه خنده می زد بر روزگار طفلی	۹۸۹. ۳۱۱۰. چه شد گلچهره و گل پیرهن گلرنگ و گل بویی ..
۹۹۹. ۲۱۴۵. به غم چون خوکنی شاد از دل ناشاد خود باش ..	۹۸۹. ۳۱۱۱. ازان نخل امید راز بن چون آهه ببریدی ..
۹۹۹. ۲۱۴۶. سوم ناله چون برخیزد از کام من ای قمری ..	۹۹۰. ۳۱۱۲. ز شرم در دندان تو لب را چون بخندانی ..
۹۹۹. ۲۱۴۷. از مشک نشد نرگس جادوی تو خالی	۹۹۰. ۳۱۱۳. نعال نالم کی بر جان من هرگونه بیدادی ..
۱۰۰۰. ۲۱۴۸. تو از راه خیال هر که در آغوش جان آمی ..	۹۹۰. ۳۱۱۴. زبان آنکه می دارد دلش در عشق آزاری ..

فهرست مطالب

پنجه و هفت

۱۰۱۱. به میدان دلیران بھر کسب نام چون آمی ۳۱۸۳
۱۰۱۲. گر دلم را خون کنی کی من کنند جان سرکشی ۳۱۸۴
۱۰۱۲. طبع چون استاد شد در حیله‌های رویهی ۳۱۸۵
۱۰۱۲. دلیر ما را بین بر بادپای سرکشی ۳۱۸۶
۱۰۱۲. ز شرم عشق نوشتم به آن گلپیرهن حرفی ۳۱۸۷
۱۰۱۳. از حیات خضر به باشد اگر باشد شبی ۳۱۸۸
۱۰۱۳. به یار ای دل رسیدی عاقبت آن شوخ را دیدی ۳۱۸۹
۱۰۱۳. از دنبویم هرچه به کتف بود [ز] دینی ۳۱۹۰
۱۰۱۴. چرا ای دختر رز گرد بزم ما نگردیدی ۳۱۹۱
۱۰۱۴. چرا ای من چو ماه روزه آمد ترک ما کردی ۳۱۹۲
۱۰۱۵. اگر برقع از آن رخسار مردانگان بیندازی ۳۱۹۳
۱۰۱۵. گرد دلها را چو غم بیتاب می‌سازد یکی ۳۱۹۴
۱۰۱۵. از گلشن است خوش تر میخواره را ایاغی ۳۱۹۵
۱۰۱۵. صد چشم کور وا شد جانان چو گشت راهی ۳۱۹۶
۱۰۱۶. دگر بیهوض از پیمانه چشم سختگویی ۳۱۹۷
۱۰۱۶. نه چون فرهاد داری نیشه نه زور بازویی ۳۱۹۸
۱۰۱۶. چون به سوی غیر تیری از کمان می‌افکنی ۳۱۹۹
۱۰۱۶. همچو سرو ار نفس جا به لب جو سازی ۳۲۰۰
۱۰۱۶. نداری تاب تا گویم اسیر موي خود باشی ۳۲۰۱
۱۰۱۷. در ملک عشقیازان بنود گدا و شاهی ۳۲۰۲
۱۰۱۷. حررتی دارم که تاب سوزشم چون آوری ۳۲۰۳
۱۰۱۷. چون غبارم کرد گردون رستم از آسودگی ۳۲۰۴
۱۰۱۷. ز ضعف نت نماند از من به غیر از هوی و هایی ۳۲۰۵
۱۰۱۷. شتابان می روی سوی عدم در بند ایامی ۳۲۰۶
۱۰۱۷. در میکده خم گشته ز می کان لآلی ۳۲۰۷
۱۰۱۸. نفس تا هست بر لب از طپش ای دل در آزاری ۳۲۰۸
۱۰۱۸. دل از ما می توانی برد چون اینما نمی‌دانی ۳۲۰۹
۱۰۱۸. آورد شیخون به دلم تازه جوانی ۳۲۱۰
۱۰۱۸. بسی ویران تری از گردباد اما نمی‌دانی ۳۲۱۱
۱۰۱۸. راحت من آفت من دانه و دام منی ۳۲۱۲
۱۰۱۹. خوش آنکه خوابگهم آستان او بودی ۳۲۱۳
۱۰۱۹. رقتم به دیدنش به تمنای بیخودی ۳۲۱۴
۱۰۱۹. بیا تا پرس از ناز تو حرف مشکل آلوی ۳۲۱۵
۱۰۱۹. چو دیبا تا به کی همخواهه پیر و جوان باشی ۳۲۱۶
۱۰۰۰. چون نورزد با دل شوریده عاشق دشمنی ۳۱۴۹
۱۰۰۰. دل از من میرباید طفل شوختی آفت جانی ۳۱۵۰
۱۰۰۱. ز قید خویش چو گل بی غمانه بیرون آی ۳۱۵۱
۱۰۰۱. آتش و گل هردو می‌گویند اما نیستی ۳۱۵۲
۱۰۰۱. نکوکردی دل آسوده را گرم هوس کردی ۳۱۵۳
۱۰۰۲. شود صحرا چراغان گر کشم آه شرباری ۳۱۵۴
۱۰۰۲. ندانم آتش سوزنده‌ای یا آب حیوانی ۳۱۵۵
۱۰۰۲. مگو سنگین اگر باشی ز تکین کار می‌سازی ۳۱۵۶
۱۰۰۳. شکفتمن از گل رویت الهی بی خزان باشی ۳۱۵۷
۱۰۰۳. چو شرح حریتم را از بیاض دیده می‌خوانی ۳۱۵۸
۱۰۰۳. گشتم اسیرت نه سلامی نه پیامی ۳۱۵۹
۱۰۰۳. خورده‌ام صدره فربیب شهرت دیوانگی ۳۱۶۰
۱۰۰۴. آن آفتاب حسن به این ذمپروری ۳۱۶۱
۱۰۰۴. دلم را سوختی از ناز و استغنا و پرکاری ۳۱۶۲
۱۰۰۴. مایم همین بخت زیونی و جنوونی ۳۱۶۳
۱۰۰۵. یک ره ز لطف دوست تدبیدی عنايتی ۳۱۶۴
۱۰۰۵. وفادارت اگر می‌خوانم ای طنانه می‌رنجی ۳۱۶۵
۱۰۰۵. چو تهبا بگرم با من دگر کس نیست پنداری ۳۱۶۶
۱۰۰۵. ز من در عشق از سود و زیان دیگر چه می‌پرسی ۳۱۶۷
۱۰۰۶. ز طرف دامن خود خونم ای که می‌شویم ۳۱۶۸
۱۰۰۶. چه گویم چون مرا نادیده و بی درد می‌دانی ۳۱۶۹
۱۰۰۶. شوختی دل من کرده نشان بلکه تو باشی ۳۱۷۰
۱۰۰۷. الهی سوختم از آتش آلوده دامانی ۳۱۷۱
۱۰۰۷. سخن چگونه کنم زان جین نورانی ۳۱۷۲
۱۰۰۷. ز روی کشته نازش اگر کفن بکشی ۳۱۷۳
۱۰۰۹. ز قلت ای بت بی مهر بی دماغ شدی ۳۱۷۴
۱۰۰۹. بود شکست تو را سوی خلد بال و پری ۳۱۷۵
۱۰۰۹. صافدل را بنود طاقت آزار کسی ۳۱۷۶
۱۰۱۰. چشمت اگر نماید انکار بی حسابی ۳۱۷۷
۱۰۱۰. شوریده دلان را بنود پیر و جوانی ۳۱۷۸
۱۰۱۰. منم که نیست در آین خلتم خلی ۳۱۷۹
۱۰۱۰. به ملک دل چو مسلم تو را شده است امیری ۳۱۸۰
۱۰۱۱. جوان بودی نخواندی از دستان جهان درسی ۳۱۸۱
۱۰۱۱. عجب نبود اگر غافل ز آه و ناله مایی ۳۱۸۲

۱۰۲۸	ای که باشد خاک پایت به ز آب زندگی ۰۲۴۵	۱۰۱۹	مرا از خویش آن سوی جهان انداخت بیهوشی
۱۰۲۹	به این غفلت تو خود را وصل از بهر چه پنداری ۰۲۴۶	۱۰۲۰	نیستی از قطره کمتر تاکی این بیچارگی ۰۲۱۸
۱۰۲۹	نadarی در فراق و وصل غیر از چشم من جایی ۰۲۴۷	۱۰۲۰	مرا بگذار با من نوشی و رندی و بی باکی ۰۲۱۹
۱۰۲۹	اگر کاوی نمودم را نمی بایی در او بودی ۰۲۴۸	۱۰۲۰	چون تو راه پرگز نیفتاده است کار مشکلی ۰۲۲۰
۱۰۲۹	خون دل هر لحظه از بهر نگاهی می خوری .. ۰۲۴۹	۱۰۲۱	به این مستی ز سحر چشم پر کارت خبر دارم ۰۲۲۱
۱۰۲۹	با دل ما ای که می دارد لبت همخانگی ۰۲۵۰	۱۰۲۱	از توست ظفر چون سپر انداخته باش ۰۲۲۲
۱۰۳۰	گر عاشق آن دهن نمی باشی ۰۲۵۱	۱۰۲۲	هست دل از دیگری مارا و سر از دیگری ۰۲۲۳
۱۰۳۰	پوشیده دشت از گل خودرو مرغعی ۰۲۵۲	۱۰۲۲	گل نمی چینی به طوف رنگ و بوگر می روی .. ۰۲۲۴
۱۰۳۰	دم کشتن اگر از لطف سور من نهان بینی ۰۲۵۳	۱۰۲۲	این بحر را چگونه تو با این کدو روی ۰۲۲۵
۱۰۳۱	به قصد کشتن من چون تو سر بجنابی ۰۲۵۴	۱۰۲۲	نموده تاکه مرا اشک آدم آبی ۰۲۲۶
۱۰۳۱	الهی که هرگز میادت ملالی ۰۲۵۵	۱۰۲۲	به پای جلوه بهر کشتم هر سوی من تازی ۰۲۲۷
۱۰۳۲	تو نتا از دیدهام رفی ندیدم روی خوشحالی .. ۰۲۵۶	۱۰۲۲	بهر درازی عمر از باده چاره داری ۰۲۲۸
۱۰۳۲	بی تو ای گل که شمیمت نشیده است کسی ... ۰۲۵۷	۱۰۲۲	نمایی گرم اگر هنگامه با شمله رخساری ۰۲۲۹
۱۰۳۲	با جون مغز مرا آمیختی آمیختی ۰۲۵۸	۱۰۲۲	ز باغ حسن تو دلهای نظاره برد بسی ۰۲۳۰
۱۰۳۳	به یاد یار خود از دل چو من کشم هوی ۰۲۵۹	۱۰۲۴	شدی با من چو گوییم سرگران آیا چه می گویی .. ۰۲۳۱
۱۰۳۳	ای بابل شوریده که بر گل نسرایی ۰۲۶۰	۱۰۲۴	بگو ای بی ترحم ترک ماکرده چرا کردی ۰۲۳۲
۱۰۳۳	بس که خونریز و جفاپیشه و کفرآینی ۰۲۶۱	۱۰۲۴	ز یاد چشم خوبان چون دل زار مرا بینی ۰۲۳۳
۱۰۳۴	تو را زلفی است وقت ترکازی ۰۲۶۲	۱۰۲۵	ای که دائم ز خویش می لافی ۰۲۳۴
۱۰۳۴	نوای عیش باشد پای داری چون نکو بینی ۰۲۶۳	۱۰۲۵	چرا حرفي نمی گویی چرا با ما نمی جوشی ۰۲۳۵
۱۰۳۴	شرم کن چند چنین گرم تمنا باشی ۰۲۶۴	۱۰۲۵	نگارا هیچ می دانی چهار گفتی چهار کردی ۰۲۳۶
۱۰۳۴	به این بی ملتی در بی و قلی ۰۲۶۵	۱۰۲۵	به عمر خویشن بی جا نمی گوید به ما حرفي .. ۰۲۳۷
۱۰۳۶	لب های دلبر من باشد می میاخی؟ ۰۲۶۶	۱۰۲۶	ز گوش امن چون گوهر دل خود را نلرزانی .. ۰۲۳۸
۱۰۳۶	دیروز سخن بسی به ما گفتی ۰۲۶۷	۱۰۲۶	بگو با من نگارا از چه نازت را سند کردی ۰۲۳۹
۱۰۳۷	گشت بی آرامی و صیر دل بد خویکی ۰۲۶۸	۱۰۲۶	مرا از بحر وحدت تا میسر گشته آگاهی ۰۲۴۰
۱۰۳۷	دارم به راه او چو جرس جان آهی ۰۲۶۹	۱۰۲۶	ما رانکرده خاطرکت چونکه یادکی ۰۲۴۱
۱۰۳۷	مرا کرد اضطراب عشق در بر رخت سیمایی .. ۰۲۷۰	۱۰۲۷	پیوسته بر کنارم از وصل یار جانی ۰۲۴۲
۱۰۳۸	چون یار شرمناک نیفتاده دیگری ۰۲۷۱	۱۰۲۷	سازد چو اضطرابم خاک ره نگاری ۰۲۴۳
۱۰۳۸	دل را من شود چون چشم نایينا ز بینایی .. ۰۲۷۲	۱۰۲۸	توبی چون آتش و ما خار خشک از مانمی رنجی ۰۲۴۴
۱۰۳۹	.....	.....	ابیات پراکنده .....
۱۰۴۱	.....	.....	تصویر نسخه های خطی ..
۱۰۴۱	.....	.....	نمایه عام ..
۱۰۵۱	.....	.....	كتابنامه ..

مقدمهٔ مصحح

زندگی نامهٔ وحید قزوینی^۱

میرزا محمد طاهر قزوینی، فرزند محمد حسین، از مردم قزوین است. سال تولد او به ۱۵۰۱ق، یعنی اواسط حکومت شاه عباس اول صفوی برمی‌گردد. نصرآبادی، او را میرزا طاهر ذکر می‌کند.^۲ حزین لاهیجی، او را وحید الزمان می‌نامد.^۳

وحید در رسالهٔ اصول الخمسه خود را «محمد طاهر الشریف الوحید» معرفی می‌نماید.^۴

عمادالدوله ابوالفضل میرزا محمد طاهر وحید شریف قزوینی و عمادالدوله لقبی است که در دورهٔ شاه سلیمان صفوی و در هنگام انتصابش به مقام وزارت، دریافت کرده است.^۵

کنیه‌اش ابوالفضل و تخلص شاعری او «وحید» است.^۶

پدر وحید قزوینی، میرزا حسینخان، توپچی قزوینی بوده و احتمالاً لقب «توپچی»

۱. دربارهٔ زندگینامهٔ وحید، ر. ک: تاریخ جهان آرای عیاسی (مقدمهٔ سید سعید میرمحمد صادق) و منابعی که ایشان، معرفی کرده است.

۲. تذکرة نصر آبادی، ص ۱۷.

۳. تذکرة معاصرین، ص ۱۴۱.

۴. «أصول خمسه»، ص ۱۶.

۵. روز روشن، ص ۴۶۰.

۶. تذکرة نصر آبادی، ص ۱۸؛ روضه الصفای ناصری، ج ۸، ص ۴۹۰.

مریوط به شغل میرزا حسینخان در دربار صفوی باشد، و چنان که شاملو ذکر می‌کند: «آبا و اجداد او پیوسته در این آستان خلافت‌شأن به امر جانفشنانی قیام داشته‌اند».^۱

ظاهراً میرزا حسینخان در دربار شاه عباس اول صفوی، به شغل دبیری مشغول بوده است. سابقاً اجداد وحید در دربار صفوی، باید به دوره قبل از شاه عباس اول برگرد، زیرا مولف *قصص الخاقانی* که معاصر وحید بوده و خود نیز از درباریان شاه عباس دوم است، اجداد او را پیوسته خادم دربار صفوی معرفی می‌نماید.

از آنجا که سه برادر دیگر وحید قزوینی نیز، همگی به کار انشاء و دبیری در دربار صفوی اشتغال داشته‌اند، می‌توان حدس زد که اجداد وحید قزوینی نیز، همگی دبیر بوده‌اند.

وحید، تحصیلات مقدماتی خود را در امور دیوانی و دفتری انجام داده است. نصرآبادی می‌گوید در تحصیل علوم، از احدي استفاده ننموده و هیچگاه فرصت آن را نداشته است.^۲

مقصود از علوم، علوم فلسفی، ادبی و ریاضی است که وحید در همه آنها دستی داشته، ولی به اندازه انشاء و تاریخ نگاری در آنها موفق نبود، زیرا این علوم را به صورت تجربه‌ای آموخته، نه مکتبی. وحید در آغاز به آموختن علم سیاق پرداخت.^۳ ضمن فراگیری علوم دبیری، خوشنویسی را هم یاد گرفت. وی در فراگیری امور دیوانی و دفتری به مرتبه‌ای رسید که سرآمد ارباب علم استیفا شد و در مهارت و اقتدار انشاء و حسن تحریر، بی‌نظیر آفاق گشت.^۴

شغل اولیه وی در دربار صفویه، تحریر جلدی از دفاتر توجیه بود. او در زمانی که میرزا صالح، پسر میرزا باقر، صاحب توجیه دیوان بود، به این امر، مشغول شد.^۵ میرزا صالح منشی، برادرزاده اسکندر بیگ ترکمان، مولف *تاریخ عالم‌آرای عباسی* است

۱. *قصص الخاقانی*، ج ۱، ص ۲۹۳.

۲. *تذکرة معاصرین*، ص ۱۴۱.

۳. همان، ص ۱۴۱.

۴. *تذکرة نصرآبادی*، ص ۱۷.

۵. *تذکرة نصرآبادی*، ص ۱۸.

و پس از مرگ میرزا صالح، شغل صاحب توجیه به وحید قزوینی تفویض یافت.^۱

هیچ یک از منابع معاصر میرزا طاهر وحید، بجز تذکره نصرآبادی به این سمت (صاحب توجیه) او در دستگاه صفوی اشاره‌ای نکرده‌اند. نصرآبادی نیز، به مدت تصدی شغل صاحب توجیه توسط وحید اشاره‌ای نکرده، اما آنچه مسلم است، این دوره، چندان طولانی نبوده.

پس از مدتی، وحید با شنان دادن لیاقت خود، مورد توجه اعتماد‌الدوله یعنی میرزا تقی یا ساروتقی (تقی سرخ موی) قرار گرفت و به سبب راستی و درست اندیشه، اعتماد‌الدوله، او را وزیر خود کرد^۲ و وحید متکلف امور جزئی و کلی او شد.^۳

آن‌گونه که صاحب تذکره روز روشن بیان می‌کند، انتصاب وحید به سمت منشی میرزا تقی اعتماد‌الدوله، در دوره شاه عباس دوم، صورت گرفته است.^۴

وظیفه وحید در این دوره، انشای فرمانها و نامه‌های اعتماد‌الدوله بوده است. نصرآبادی در این مورد می‌گوید که ساروتقی اعتماد‌الدوله در امور جزئی و کلی به موازنه و صواب دید او عمل می‌نمود.^۵

وی، چند سالی در این سمت بود تا اینکه ساروتقی به دست جانی خان و همدستان وی، کشته شد.^۶

بعد از ساروتقی، سید علال‌الدین ملقب به خلیفه سلطان، به فرمان شاه عباس دوم، اعتماد‌الدوله شد.^۷

خلیفه سلطان اعتماد‌الدوله، فرزند میرزا رفیع‌الدین محمد صدر بود، ضمن اینکه داماد شاه عباس هم به شمار می‌آمد و قبلانیز در دوره شاه عباس اول، چندی اعتماد‌الدوله وی بود.^۸

وحید قزوینی، همواره، سعی در نزدیکی خود به یکی از مقامات بالای صفوی و

۱. تذکره نصرآبادی، ص ۱۴۱

۲. روز روشن، ص ۹۰۱

۳. تذکره نصرآبادی، ص ۱۷

۴. همان

۵. وقایع السین و الاعوام، ص ۵۱۵

۶. تاریخ جهان‌آرای عباسی، ص ۲۰۸

۷. فواید الصفویه، ص ۶۳

ترقیٰ پایگاه و مقام خود کرد، همانگونه که خود در تاریخش می‌گوید:

محمد طاهر وحید، پیوسته در آرزوی آن بود که دامان دولت صاحب شوکتی تشبّت نماید که همت مغور خاکروبه آستانش را کل جواهر دیده اعتبار و بندگی چاکرانش را سرمایه افتخار دانسته، سالک مسالک ایا و امتناع نتواند شد. همانا در هنگام سگالش این مرام، دیده بخت بیدار و اختر طالع در گذار بود که دعا را در اجابت در آغوش و نهال طالع اثمار حصول مطلب را بر دوش کشید.^۱

و این، در اجابت و اثمار حصول مطلب، در واقع، همان خلیفه سلطان بود.

به قول شاملو، در ابتدای انتصاب مجدد خلیفه سلطان به سمت وزارت اعظم، وحید قزوینی، همان وظیفه‌ای را انجام می‌داد که در دوره وزارت ساروتقی انجام می‌داد، یعنی امر انشاء و وزارت خلیفه سلطان.^۲

اما به نظر نصرآبادی، به دلیل قابلیتی که در وجودش بود^۳ و یا طبق نظر صاحب روز روشن، به دلیل اینکه در مزاج خلیفه سلطان، دخلی به هم رسانیده بود،^۴ در سلک چاکران سُدَّه سنیه آن حضرت انتظام یافته،^۵ مانند سنگ بی قیمت که از حسن انتظار خورشید، کسوت اهل بدخشان و یاقوت و رمان می‌پوشد، از یمن اخلاص، منظور عین عنایت و التفات شده و از این چنین صَفَّ نعال که در حقیقت، ذروه فلک جاه و جلال است، به اوچ مجالست مجلس قدس پرواز نمود، رفته‌رفته از این جانب اخلاص و از آن طرف التفات، در ترقی و تزايد بود تا به گنجوری نقود سرایر از اکفا امتیاز یافت.^۶

و این رتبه به جهت خدمات شایان وحید قزوینی به اعتمادالدّوله در آغاز کارش بود. زیرا خلیفه سلطان با توجه به اینکه شاه عباس ثانی هنوز متوجه اوضاع نبود و وضعیت دربار پس از قتل ساروتقی، دچار آشفتگی شده بود، بار حل مشکلات را خود به دوش کشید و در این هنگام، وحید، جزو کسانی بود که کمک شایانی به وی کرد و شاید نزدیکی وحید به خلیفه سلطان، بیش از اعتمادالدّوله قبلی یعنی ساروتقی بوده است.

۲. شاملو، ولی قلیخان، پیشین، ص ۱۷

۱. تاریخ جهان آرای عباسی، ص ۶

۴. دوز دوش، ص ۹۰۱

۳. تذکرة نصر آبادی، ص ۱۷

۶. همان، صص، ۱۰ و ۱۱

۵. تاریخ جهان آرای عباسی، ص ۱۵

خود وحید، درباره رابطه دو جانبه اش با خلیفه سلطان، چنین می نویسد:
 این بنده نیز به ازای تقدّمات و نوازشاتی که از آن حضرت [یعنی خلیفه سلطان]
 ملحوظ می گردید، مانند سایه که عدم انفكاك او از نور، امری است لازم و معنی منحتم،
 خدمت شبانه روزی را بر خود از واجبات دانسته، همه وقت در بندگی آن حضرت
 می بود.^۱

خلیفه سلطان که شایستگی را در وجود وحید قزوینی می دید، وی را برای
 عهده داری منصب مجلس نویسی، یا واقعه نویسی به شاه عباس ثانی، پیشنهاد می کرد.^۲
 طبق قول حزین، وحید قزوینی، از غایت ظهور کمالات و مهارت در مهمات، منظور
 نظر عاطفت پادشاه عالی جاه، عباس ثانی، گشته^۳ و در تاریخ چهارشنبه دوازدهم محرم
 ۱۰۵۵ق که این پادشاه، تعدادی از مقامات درباری را منصوب می کرد، وحید قزوینی را
 هم به منصب مجلس نویسی - که از جمله اعاظم مناصب است - برگزید^۴ و او به دلیل دارا
 بودن این سمت، چندی بعد از طرف شاه عباس دوم، مأمور نگارش تاریخ پادشاهی اش
 شد.^۵

واقعه نویسی، یا مجلس نویسی، یکی از مناصب مهم دستگاه دیوانی عصر صفوی
 است و همانطور که از نامش پیداست، وظیفه اصلی آش بث و کتابت مذاکرات یا تنظیم
 صورت جلسه بوده^۶ و این مساله نیازمند حضور مداوم در کنار شاه است، چیزی که خود
 وحید نیز به آن اشاره کرده و ذکر می کند که همه اوقات، ملتزم رکاب شاه صفوی بوده
 است.^۷ به جهت اهمیت این منصب، شاهان صفوی، معمولاً از میان دبیران و منشیان
 دربار، ماهرترین و مطمئن ترینشان را به عنوان مجلس نویس انتخاب می کردند، چنانکه،
 وحید، از اعتماد شاه عباس ثانی به خود به واسطه خلوص عقیده ای که نسبت به شاه
 دارد، سخن گفته است.^۸

۱. تاریخ جهان آرای عباسی، ص ۱۱.

۲. تذکرة المعاصرین، ص ۱۷.

۳. تذکرة الملوک، ص ۲۰۹.

۴. قصص الخاقانی، ج ۱، صص ۲۹۲، ۲۹۴.

۵. تذکرة الملوک، ص ۹۵.

۶. همان، ص ۴۱۶.

۷. تاریخ جهان آرای عباسی، ص ۵۳۱.

یکی از وظایفی که تذکرۀ الملوك برای وقایع‌نویسان ذکر می‌کند، مکاتبات خارجی پاشاهان صفوی است که نمونه‌هایی از این مکاتبات، توسط وحید قزوینی رقم خورده و در منابع موجود است، از جمله نامه‌ای که شاه عباس ثانی به قلم میرزا طاهر وحید برای شاه جهان بابری فرستاد و از او درخواست استرداد قندهار را نمود.^۱ در حقیقت، در دوره صفویه، اعتمادالدّوله، وزیر دست راست بود و در مقابل آن، وقایع‌نویس وزیر دست چپ بوده است و بعضی از این وقایع‌نویس‌ها پس از منصب وقایع‌نویسی، به منصب وزارت اعظم هم می‌رسیدند مانند طالب خان پسر حاتم بیک اردوباری و وحید قزوینی.^۲

وحید قزوینی در تمام دوره اعتمادالدّوله خلیفه سلطان، سمت مجلس‌نویسی شاه عباس ثانی را بر عهده داشت و در وقایع مهمی نظیر فتح قندهار به سال ۱۰۵۹ ق هجری شاه بوده است.

وحید قزوینی پس از فوت مخدومش و مصادره املاکش، باز مقام خویش را در دستگاه صفوی حفظ کرد.

خلیفه سلطان در سال ۱۰۶۴ق، زمانی که شاه عباس ثانی بعد از محاصره سوم قندهار توسط تیموریان هند، به مازندران روی آورد، در سن شصت و سه سالگی، جهان را بدرود گفت^۳ و به جای او محمدبیگ که ناظر بیوتات خاصه شریف بود، اعتمادالدّوله شد^۴ و وحید تا پایان سلطنت شاه عباس ثانی نیز، مجلس‌نویس او بود.

وحید در دوره شاه سلیمان نیز، سمت خود را به عنوان مجلس‌نویس شاه صفوی حفظ کرد، اما نزدیکی او نسبت به شاه سلیمان صفوی، کمتر از دوره سلف او شاه عباس دوم بود. او جایگاه و اعتبار جایگاه خود را به چند دلیل از دست داده بود: اول اینکه در دوره شاه سلیمان، از اعتمادالدّوله‌هایی نظیر ساروققی و خلیفه سلطان، که از حامیان وحید و عاملان پیشرفت و ترقی او بودند، اثری نبود، و در دوره این شاه که درگیری‌های

۱. فواید الصفویه، ص ۶۵.

۲. تاریخ جهان آرای عباسی، صص ۴۱۶ و ۲۲۸.

۳. همان، ص ۵۰۵.

۴. همان، ص ۵۵۳.

دریاری به اوج خود رسیده بود، وحید، احتیاج به چنین پشتونه‌هایی داشت که آنان را از دست داده بود. دوم اینکه تقریبی که وحید نسبت به شاه عباس دوم داشت، در نزد پسر و جانشین او نداشت. و دلیل دیگر این که، اعتمادالدوله‌ای را که در این دوره انتخاب کردند، مخالف وحید قزوینی بود، این اعتمادالدوله، شیخ علی‌خان زنگنه بود که در سال ۱۰۸۰ق جایگزین میرزا مهدی پسر میرزا حبیب الله صدر شد.

وحید در سال‌های نخست انتصاب شیخ علی‌خان، از منصب واقعه‌نویسی، کنار گذاشته شد و درست پس از مرگ شیخ علی‌خان، مجدداً به دریار احضار، و جانشین او گردید.^۱

شاردن، دریاره عقاید و دیدگاه‌های شیخ علی‌خان، نظراتی دارد که با نظرات وحید قزوینی همخوان نیست. وی، شیخ علی‌خان را کسی می‌داند که فساد ناپذیر بود و هیچگونه هدیه‌ای و رشوه‌ای نمی‌پذیرفت و در دوره صدارت خود، جز افزایش ثروت مخدوم خویش، منظوری نداشت.^۲ وی مخالف تجملات بیش از حد دریاری بود و این مسئله، با رویه‌های میرزا طاهر در تضاد قرار داشت.

دو سفرنامه‌نویس اروپایی، فیدالگو داسیلوای، پرتغالی، و کارری ایتالیایی، هردو وحید را اعتمادالدوله فاسدی می‌دانند که هر منصب و امتیازی را در معرض فروش قرار می‌داد.^۳

این مسائل، می‌تواند دلیل برکناری وحید قزوینی از سمت وقایع نگاری سلیمان صفوی باشد. اما دلیل مهمتری هم برای دشمنی بین شیخ علی‌خان و وحید وجود داشت و آن هم، مخالفت سرخтанه اعتمادالدوله با دبیران مغلق‌نویس بود. او کاملاً مخالف با هرگونه اطنا ب و پیچیدگی در امر نگارش مکاتبات و مطالب دریاری بود و شاید این مسئله، باعث برکناری وحید از سمت‌شده باشد. او سرانجام در سال ۱۰۸۵ق، زمانی که شاه سلیمان صفوی، در موطن وحید، قزوین، بسر می‌برد، از سمت مجلس‌نویسی

۱. القاب و مواجب دوره سلاطین صفویه، ص ۶. ۲. سیاحت‌نامه شاردن، ج ۳، ص ۱۰۴.

۳. گزارش سفیر کشور پرتغال در دربار سلطان حسین صفوی، ص ۹۱-۱۰۱، سفرنامه کارهای جملی، ص ۹۱.

عزل شد.^۱ خاتونآبادی، علتی برای این مسأله ذکر نکرده، اما دلیل اصلی، سعایتی است که اعتمادالدوله از وحید نموده.^۲

وحید، پس از عزل از منصب مجلس‌نویسی، خانه‌نشین شد و حدود شانزده سال، نامی از وی به عنوان منصب‌دار حکومت برده نشد و این دوره فترت او از امور دیوانی و درباری بوده است.

وحید، پس از فوت شیخ علی‌خان زنگنه، دوباره به دربار شاه سلیمان بازگشت و این بار از طرف شاه صفوی، به سمت اعتمادالدوله منصوب شد. خاتونآبادی، زمان این انتصاب را سال ۱۱۰۱ ق می‌داند. وی بیان می‌کند که در این سال، شیخ علی‌زنگنه، اعتمادالدوله مقتدر شاه سلیمان، دار فانی را وداع گفت و میرزا طاهر وحید قزوینی به وزارت رسید.^۳

هدایت هم، سال مرگ شیخ علی‌خان و انتصاب وحید را سال ۱۱۰۱ ق می‌داند و می‌نویسد که پس از مرگ شیخ علی‌خان، میرزا طاهر قزوینی، که مخدول و منکوب و خانه‌نشین بود، بر مسند وزارت تکیه نمود و مرجع امرا و سفرا، و مطبوع عرب و عجم و ترک و دیلم گردید.^۴

وحید، تا پایان زندگی شاه سلیمان، یعنی به مدت چهار سال اعتمادالدوله وی بود^۵ و در تمام این مدت، اختیار واقعی دیوان را در دست داشت، زیرا شاه سلیمان در او اخراج حکومتش، دائمًا در مستی و بی‌خبری به سر می‌برد و از اوضاع مملکت، اطلاعی نداشت.^۶

کارری ایتالیایی، که وحید قزوینی را در اواخر ۱۱۰۴ و اوایل ۱۱۰۵ ق در دربار شاه سلیمان دیده،^۷ می‌نویسد که وحید، با توجه به تاریخ تولد او در سال ۱۰۱۵ ق، در حدود نود ساله بوده است. پس از فوت شاه سلیمان و جانشینی شدن سلطان حسین صفوی،

۲. تاریخ جهان آرای عتبی، ص ۳۶

۱. وقایع السنین و العوام، ص ۵۳۳

۴. روضه الصنای ناصری، ص ۴۹۰

۳. وقایع السنین و العوام، ص ۵۴۷

۶. سفرنامه کارری جملی، ص ۹۱

۵. فارسنامه ناصری، ج ۱، ص ۴۹۰

۷. همان

طبق قول وقایع السین، میرزا طاهر وحید، هنوز اعتمادالدّوله دولت صفوی بود.^۱

کاری، حضور او را در تاجگذاری شاه سلطان حسین به عنوان اعتمادالدّوله تأیید می‌کند.^۲ حزین می‌نویسد که وحید قزوینی، پس از گذشت چند سال از سلطنت شاه سلطان حسین، هنوز، این سمت را عهده‌دار بوده است.^۳

قدر مسلم اینکه وحید تا سال ۱۱۰۵ق در مسند وزارت بوده است. نصیری در ذیل وقایع سال ۱۱۱۰ق، از انتساب محمد مومن خان، اشییک آقاسی باشی دربار، به وزارت دیوان اعلیٰ، یاد می‌کند.^۴

این نقل قول، نشان می‌دهد که این تاریخ، آخرین سال وزارت وحید قزوینی بوده است. حزین، دلیلی برای این امر ذکر نمی‌کند و می‌نویسد که وحید از منصب مذکور، مستعفی شده و دست از امور دنیوی کشیده است.^۵

صاحب تذکره روز روشن آورده است که چون سنّ وحید، نزدیک صد سال رسیده بود و فتوری عظیم در قوای او راه یافت، از آن منزلت مستعفی شد و دامن از لوث دنیا برافشاند.^۶

در باره تاریخ وفات وحید، در منابع، اختلاف نظر است، اما به نظر می‌رسد تاریخی که در تذکرة نصرآبادی ذکر شده است، دقیق‌تر است. در این تذکره، وفات وحید قزوینی سال ۱۱۱۲ق ثبت شده، و با توجه به قرایین موجود، همین تاریخ، صحیح‌تر به نظر می‌رسد.^۷

خاندان وحید قزوینی

وحید قزوینی، سه برادر داشته که هر سه، صاحب نام در تاریخ صفویه هستند و دارای مقام در دستگاه دیوانی صفویه بوده‌اند:

۲. سفرنامه کاری جملی، ص ۱۱۳.

۱. وقایع السین و العوام، ص ۵۲۶.

۴. دستور شهریاران، صص ۲۷۳ و ۲۷۲.

۳. تذکرة المعاصرین، ص ۱۴۲.

۶. روز روشن، ص ۹۰۱.

۵. تذکرة المعاصرین، ص ۱۴۲.

۷. تذکرة نصرآبادی، ص ۲۰.